ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα
Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Μεταπτυχιακό Τμήμα

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ
στο δήμο Ηρακλείου Αττικής

Διπλωματική Εργασία

Παναγιώτης Μπάκας
Αγρονόμος & Τοπογράφος Μηχανικός

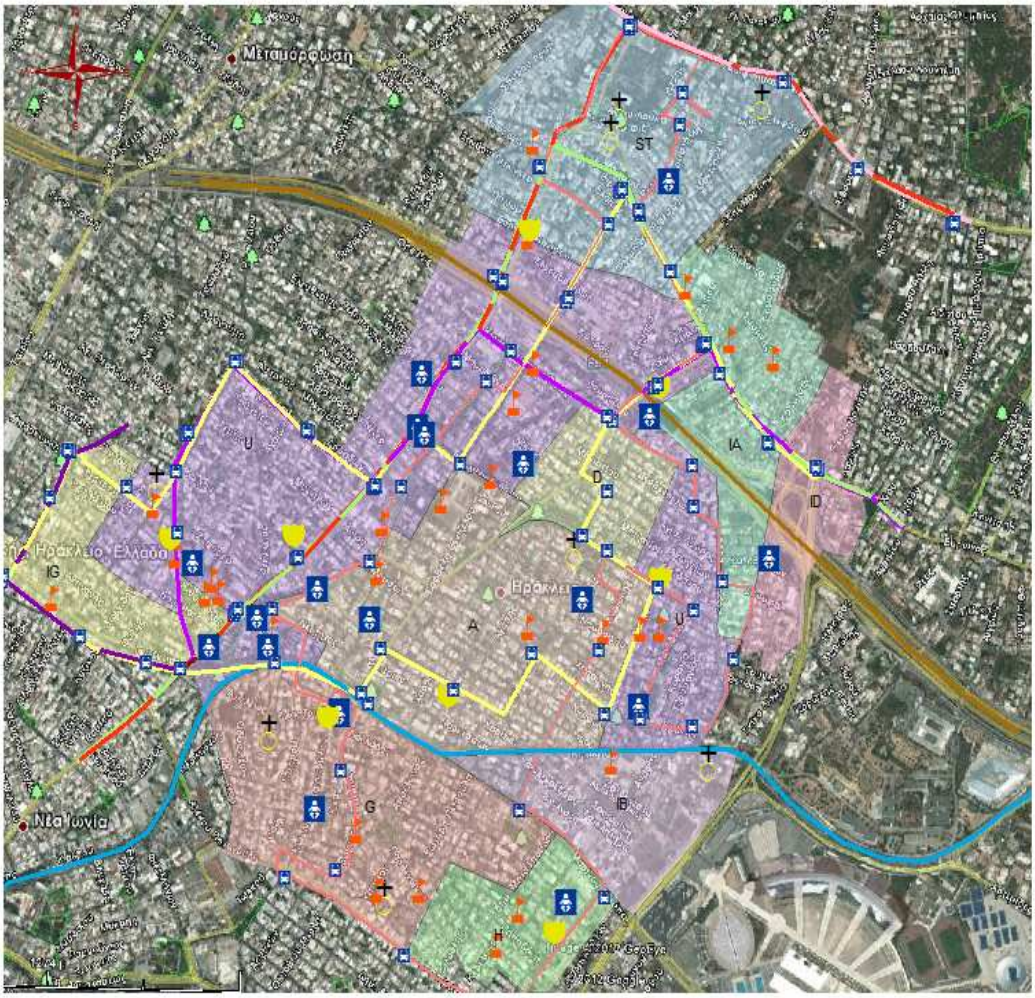

επιβλέπων καθηγητής: κ. Άγγελος Μιμής

Περίληψη

Η εργασία επιχειρεί να σκιαγραφήσει τον οικονομικό και κοινωνικό ιστό του Δήμου Ηρακλείου Αττικής. Το πρώτο από τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται, για τον σκοπό αυτό, είναι στατιστικά στοιχεία των οποίων η επεξεργασία φωτίζει διάφορες εκφάνσεις της κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας του δήμου, συγκρινόμενα πολλές φορές με αντίστοιχα δεδομένα σε επίπεδα Αττικής και ελληνικής επικράτειας. Το δεύτερο εργαλείο είναι η δημιουργία μια γεωβάσης και ο εμπλουτισμός της με στοιχεία από διαφορές πηγές, ώστε η ανάλυση να αποκτήσει και μια σημαντική χωρική διάσταση, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί μελλοντικά ως εργαλείο λήψης αποφάσεων από τους αρμόδιους φορείς.

Abstract

This paper attempts to picture the financial and social web of municipality of Heraklion Attikis. Due to this purpose, the first of the tools being used is statistical assets whose elaboration lights different expressions of the financial and social reality of the suburb, compared in many cases with the Attica Region and the all Hellenic territory. The second tool is the construction of geodata base and its enrichment with data from various sources as to the analysis to acquire a significant spatial dimension, which in the future can be used as a decision making tool from the competent operators.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη i
Abstract ii
Πίνακας Περιεχομένων iii
1 ΓΕΝΙΚΑ 1
2 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ 2
2.1 Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Η συγκέντρωση και η αποσυγκέντρωση της κρατικής εξουσίας. Η έννοια της Αυτοδιοίκησης 2
2.2 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση 4
3 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ 8
3.1 Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών 8
3.2 Ανάπτυξη Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών 9
3.3 Εφαρμογές Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών 13
3.3.1 Υποστήριξη Πολεοδομικού Σχεδιασμού 16
3.3.2 Διαχείριση Οδικού Δικτύου 17
3.3.3 Υποστήριξη Κοινωνικοοικονομικών Αναλύσεων 18
3.4 Τα ΓΠΣ σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω του διαδικτύου 19
3.4.1 Η Ελληνική πραγματικότητα 19
3.4.2 Δήμος Ηρακλείου Αττικής: 20
3.4.3 Portland, ένα δικτυακό πρότυπο στα ΓΠΣ 24
4 Ο ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ 27
4.1 Ιστορικά στοιχεία. 27
4.2 Ανάλυση κοινωνικού ιστού του δήμου Ηρακλείου Αττικής. 37
4.2.1 Δημογραφικά στοιχεία 37
4.2.2 Μορφωτικό Επίπεδο 41
4.2.3 Οικονομικά στοιχεία 43
4.2.4 Στοιχεία διαμόρφωσης της κοινωνίας 53
4.2.4.1 Ο δήμος Ηρακλείου Αττικής ως εκλογικό σώμα. 53
4.2.4.2 Αιτίες θανάτου από ατυχήματα 57
4.2.4.3 Δομή των νοικοκυριών. 58
5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΕΩΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ 60
5.1Μεθοδολογία. 60
5.2 Κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος. 60
5.2.1 Εκπαίδευση 62
5.2.2 Πλατείες και αθλητικοί χώροι 65

5.2.3 Πρόνοια 67
5.2.4 Εκκλησίες 69
5.2.5 Δημόσια Κτίρια 71
5.3 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς....73
5.3.1 Σιδηροδρομικές συνδέσεις....73
5.3.2 Λεωφορειακές Συνδέσεις 75
5.4 Ρυμοτομία και πληθυσμιακή πυκνότητα 76
5.4.1 Ρυμοτομία....76
5.4.2 Πληθυσμιακή πυκνότητα 77
5.5 Αξίες ακινήτων....79
6 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ....83
6.1 Στατιστικά Στοιχεία 83
6.2 Δημιουργία Γεωβάσης 85
7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 88
Βιβλιογραφία 89

1 ΓΕΝΙΚΑ

Η παρούσα εργασία αφορά στην όσο το δυνατών βαθύτερη ανάλυση του οικονομικού και κοινωνικού ιστού του Δήμου Ηρακλείου. Για το σκοπό αυτό έγινε χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών τα οποία δόθηκαν από τη βάση δεδομένων του τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου. Τα στοιχεία αυτά εμπλουτίστηκαν με πληροφορίες και εντάχθηκαν στη βάση δεδομένων.

Επίσης από την ιστοσελίδα της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας με χρήση τη βάση της αντλήθηκαν πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία για τον δήμο. Επιπλέον κατόπιν επικοινωνίας με τους αρμόδιους φορείς δόθηκαν επεξεργασμένα στοιχεία. ΄

Ακολούθησε η επεξεργασία των στατιστικών δεδομένων και η δημιουργία διαγραμμάτων και συγκριτικών πινάκων προκειμένου να προκύψουν ασφαλή συμπεράσματα για την δομή του κοινωνικού και οικονομικού ιστού του Δήμου. Σε επόμενο στάδιο έγινε η παράθεση των χαρτών που εξήχθησαν από την επεξεργασία της γεωβάσης και οι πληροφορίες παίρνουν οπτικοποιημένη μορφή ώστε τα συμπεράσματα να είναι περισσότερο ευδιάκριτα.

Τα στοιχεία τόσο τα στατιστικά όσο και τα γεωγραφικά είναι στη διάθεση του κάθε ενδιαφερόμενου. Τέλος τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στην γεωβάση μπορούν αν δοθούν στο δήμο Ηρακλείου Αττικής προκειμένου να συμπληρωθούν στο ήδη υφιστάμενο του γεωγραφικό σύστημα πληροφοριών.

2 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

2.1 Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Η συγκέντρωση και η αποσυγκέντρωση της κρατικής εξουσίας. Η έννοια της Αυτοδιοίκησης

Η κρατική εξουσία μπορεί να οργανώνεται με βάση δύο συστήματα:

- Το σύστημα της συγκέντρωσης. Κατά το σύστημα της συγκέντρωσης υπό την ευρεία έννοια η κρατική εξουσία επιφυλάσσεται στο «νομικό πρόσωπο» του κράτους και ασκείται με όργανά του. Το σύστημα αυτό διακρίνεται στο σύστημα της συγκέντρωσης υπό τη στενή έννοια και το σύστημα της αποκέντρωσης. Στην πρώτη περίπτωση η κρατική εξουσία ασκείται με κεντρικά όργανα, δηλαδή με όργανα που έχουν αρμοδιότητα σε όλη την επικράτεια. Στην δεύτερη περίπτωση η κρατική εξουσία ασκείται με περιφερειακά όργανα, δηλαδή με όργανα που έχουν αρμοδιότητα μόνο σε ένα τμήμα της επικράτειας. Το σύστημα της αποκέντρωσης εφαρμόζεται κυρίως για την οργάνωση της εκτελεστικής λειτουργίας (δημόσιας διοίκησης).

- Το σύστημα της αποσυγκέντρωσης. Κατά το σύστημα της αποσυγκέντρωσης κρατική εξουσία μεταβιβάζεται από τα κράτος σε αυτοτελή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ασκείται με όργανά τους. Το σύστημα αυτό εφαρμόζεται για την οργάνωση και των τριών λειτουργιών του κράτους. Το σύστημα αυτό εφαρμόζεται στα σύγχρονα κράτη με τρεις μορφές: το ομοσπονδιακό σύστημα, την περιφερειακή αυτονομία και την αυτοδιοίκηση και κυρίως την τοπική. Το ομοσπονδιακό σύστημα συνιστά αποσυγκέντρωση ολόκληρης της κρατικής εξουσίας: νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική λειτουργία κατανέμονται μεταξύ του ομοσπονδιακού κράτους και των κρατών μελών του. Κατά το σύστημα της περιφερειακής αυτονομίας το κράτος διαιρείται σε περιφέρειες οι οποίες έχουν το δικαίωμα της αυτονομίας στα πλαίσια του Συντάγματος αυτού. Πρόκειται για μια αποσυγκέντρωση ιδίως της νομοθετικής και εκτελεστικής λειτουργίας, η οποία είναι ανάλογη εκείνης των κρατών μελών του ομοσπονδιακού κράτους. Η αυτοδιοίκηση αποτελεί καταρχήν αποσυγκέντρωση μόνο της εκτελεστικής λειτουργίας και είναι η πιο συνηθισμένη μορφή αποσυγκέντρωσης.

«Αποκέντρωση είναι η μεταβίβαση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων από το κέντρο στην περιφέρεια, είτε με τη μεταβίβαση τους με νόμο στις μονάδες τοπικής αυτοδιοίκησης ή στους λοιπούς τοπικούς οργανισμούς ειδικής αρμοδιότητας, είτε με την αυτοσυγκέντρωση, δηλαδή την παροχή εξουσιοδότησης προς τα περιφερειακά κρατικά όργανα για λήψη αποφάσεων πάνω σε θέματα τοπικής σημασίας» (Τσάτσος, 1999).

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί και αυτή μια μορφή αποκέντρωσης με την αποφασιστική αρμοδιότητα να ανατίθεται εκ του νόμου σε όργανα που εκλέγονται απευθείας από τους κατοίκους της περιοχής. Το κράτος μπορεί να διευρύνει ή να περιορίζει το πλαίσιο των αποφασιστικών αρμοδιοτήτων, αλλά και να συνιστά, να συγχωνεύει ή και να καταργεί υφιστάμενες μονάδες. Επίσης, το κράτος μπορεί να αναθέτει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση την άσκηση και καθαρά κρατικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες εμπίπτουν στα όρια της χωρικής αρμοδιότητας τους.

Ο όρος «τοπικές συνθήκες» είναι αυτός που περιγράφει με τον καλύτερο τρόπο το σύνολο των παραγόντων που επηρεάζουν την μορφή και την έκταση της αποκέντρωσης. Η αποκέντρωση πρέπει να έχει ως τελικό στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και την ενίσχυση της εθνικής συνοχής. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό ένα σύγχρονο αποκεντρωτικό σύστημα διοίκησης πρέπει να βασίζεται στις κάτωθι αρχές:

- Η αρχή της ενότητας της διοικήσεως, που νοείται ως ενότητα στόχων και κατευθύνσεων και συμφωνία τις δράσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τις βασικές κατευθυντήριες κυβερνητικές επιλογές.
- Η αρχή του ορθολογικού καταμερισμού των έργων και αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διοίκησης.
- Η αρχή της ισόρροπης ανάπτυξης στόχων και οργάνωσης, που βασίζεται στην αντίληψη ότι το μέγεθος κάθε οργανωτικής διάρθρωσης πρέπει να ανταποκρίνεται στους στόχους που επιδιώκει.
- Η αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία οι αρμοδιότητες πρέπει να ασκούνται από διοικητικές μονάδες που βρίσκονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στον πολίτη τόσο για λόγους δημοκρατικής νομιμοποίησης όσο και για λόγους επίτευξης υψηλότερων επιπέδων αποτελεσματικότητας.

Με τον όρο «Αυτοδιοίκηση» εννοούμε τη σύσταση και άλλων νομικών προσώπων, πέραν του νομικού προσώπου του κράτους. Οι μονάδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούν δημιουργήματα του κράτους, απολαμβάνουν όμως ενός βαθμού αυτονομία στη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων. Το κράτος μπορεί να επέμβει στο βαθμό που δεν θίγεται η τοπική αυτονομία.

Αυτοδιοίκηση ονομάζεται η σύσταση οργανικών μονάδων της δημόσιας διοίκησης, έξω από το νομικό πρόσωπο του κράτους, που αποτελούν ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα και έχουν δικά τους όργανα. Το Κράτος δημιουργεί με νόμους νομικά πρόσωπα, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους δίνει το δικαίωμα να ασκούν σε ορισμένα αντικείμενα δημόσια εξουσία. Οι υπηρεσίες αυτές γεωγραφικά είναι μέσα στα όρια του κράτους, αλλά ως υποκείμενα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων είναι κάτι ξεχωριστό έξω από τη νομική προσωπικότητα του κράτους.

Οι ΟΤΑ αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ) και απολαύουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας. Αυτό σημαίνει ότι έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις, δική τους περιουσία, δικό τους προϋπολογισμό και απασχολούν δικούς τους υπαλλήλους. Η οικονομική τους δυνατότητα είναι ουσιαστικός παράγοντας για την αποτελεσματική λειτουργία τους. Γι' αυτό, το κράτος μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων . Επίσης η πολιτεία προκειμένου να μην εμποδίζεται η πρωτοβουλία και η ελεύθερη δράση των ΟΤΑ περιορίζεται σε διοικητική εποπτεία, δηλαδή ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων τοπικής αρμοδιότητας τους και όχι έλεγχο σκοπιμότητας, δεν εξετάζει με άλλα λόγια αν οι πράξεις τους εξυπηρετούν κάποιο σκοπό ή όχι.

Το Σύνταγμα θα λέγαμε ότι προκρίνει την αμφίπλευρη ενσωμάτωση των ΟΤΑ τόσο ως διοικητικές μονάδες που στοχεύουν στην βελτίωση της διοικητικής ικανότητας όσο ως μηχανισμούς ενίσχυσης του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Επίσης πρέπει να σημειώσουμε πως όλα τα επίπεδα διοίκησης στην ελληνική έννομη τάξη πρέπει να λειτουργούν και να σέβονται τις τρεις ακόλουθες αρχές:

- Η αρχή της νομιμότητας, η οποία σημαίνει την υπαγωγή της δημόσιας διοίκησης στο ιεραρχικά δομημένο σύνολο των κανόνων δικαίου που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία της. Σημαίνει, ειδικότερα, αφενός ότι οι ενέργειες των διοικητικών οργάνων δεν πρέπει να είναι αντίθετες στους ισχύοντες κανόνες δικαίου και αφετέρου ότι πρέπει οι ενέργειες των οργάνων να είναι σύμφωνες και να βρίσκονται σε αρμονία με τους κανόνες αυτούς. Από την αρχή της νομιμότητας πηγάζουν και ορισμένες άλλες οργανωτικές αρχές της έννομης τάξης: α) η αρχή της ισότητας, β) η αρχή της αμεροληψίας, γ) η αρχή της αξιοκρατίας δ) η αρχή της χρηστής διοίκησης.
- Η προαγωγή του δημοσίου συμφέροντος. Η άμεση ή έμμεση ικανοποίηση του είναι ο σκοπός δράσης της δημόσιας διοίκησης. Το δημόσιο συμφέρον, κατά κανόνα, συμπίπτει άμεσα με το συμφέρον όλων των μελών της κρατικής κοινωνίας, διότι αφορά την ικανοποίηση βασικών αναγκών που μπορεί να έχουν όλα τα μέλη αυτά ή μεγάλες ομάδες.
- Η προστασία του διοικουμένου. Σημαίνει ότι τα όργανα της διοίκησης δεν επιτρέπεται να βλάπτουν τα έννομα συμφέροντα και τα δικαιώματα των διοικουμένων παρά μόνο υπό τις προϋποθέσεις του νόμου και στο βαθμό που αυτό είναι απολύτως απαραίτητο για τη θεραπεία του δημοσίου συμφέροντος (αρχή της αναλογικότητας). Ο πολίτης έχει συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα δικαστικής και διοικητικής προστασίας.

2.2 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Η δημόσια διοίκηση στην εποχή μας διαδραματίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο τόσο σε ότι αφορά την εξυπηρέτηση του πολίτη και των επιχειρήσεων στις καθημερινές τους συναλλαγές με το κράτος όσο και μέσω της συμμετοχής της στην αναπτυξιακά διαδικασία.

Οι αυξημένες απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής έχουν αυξήσει τις αξιώσεις των πολιτών για καλύτερη εξυπηρέτηση και περισσότερες διευκολύνσεις στις συναλλαγές τους με τον δημόσιο τομέα. Η αναζήτηση πληροφοριών καθώς και η διεκπεραίωση διαφόρων λειτουργιών σήμερα έχει πολλές φορές ως αποτέλεσμα το χάσιμο πολύτιμου χρόνου στον εντοπισμό του υπεύθυνου φορέα και αναμονή στις ουρές. Παράλληλα το ποσοστό των πολιτών που εξοικειώνεται με το διαδίκτυο ολοένα και αυξάνεται τα τελευταία χρόνια. Η πολιτεία, συνεπώς, είναι υποχρεωμένη να επαναπροσδιορίσει τις σχέσεις της με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, τις μεθόδους συνεργασίας των κρατικών υπηρεσιών και τους τρόπους εξυπηρέτησης, έτσι ώστε αυτοί να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες συνθήκες ζωής.

Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση περιλαμβάνει την χρήση της Πληροφοριακής Τεχνολογίας και ειδικά του Διαδικτύου για την βελτίωση των κρατικών υπηρεσιών προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις άλλες κρατικές υπηρεσίες. Διαθέτει την άμεση δυνατότητα σύνδεσης της Πολιτείας με τους πολίτες της με ένα τρόπο που δημιουργεί νέες ευκαιρίες και νέες προκλήσεις. Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση μπορεί να διευκολύνει τους πελάτες να αλληλεπιδράσουν και να δεχτούν υπηρεσίες από την Πολιτεία 24 ώρες την ημέρα, 7 ημέρες την εβδομάδα.

Με δεδομένη την ποικιλομορφία των προσεγγίσεων της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ανά τον κόσμο, η δημιουργία ενός ορισμού της καθίσταται δύσκολη. Παρακάτω δίνονται οι πιο αποδεκτοί ορισμοί παγκόσμια:

- «Η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών στη δημόσια διοίκηση, σε συνδυασμό με οργανωτικές αλλαγές και νέες δεξιότητες του προσωπικού, με σκοπό τη βελτίωση της εξυπηρέτησης του κοινού, την ενδυνάμωση της δημοκρατίας και την υποστήριξη των δημόσιων πολιτικών». (Ευρωπαϊκή Ένωση)

- «Η χρήση από την Κυβέρνηση εφαρμογών διαδικτύου και άλλων τεχνολογιών, σε συνδυασμό με διαδικασίες που ενσωματώνουν αυτές τις τεχνολογίες για την ενίσχυση της πρόσβασης στην κρατική πληροφορία και υπηρεσία προς το κοινό, άλλες υπηρεσίες και κρατικές οντότητες, ή την βελτίωση σε κυβερνητικές λειτουργίες ως προς την αποτελεσματικότητα, την ποιότητα των υπηρεσιών και τον μετασχηματισμό τους». (Κυβέρνηση ΗΠΑ)

- «Η χρήση τεχνολογιών της πληροφορίας και των τηλεπικοινωνιών, ειδικά του Διαδικτύου, σαν εργαλείο για καλύτερη Διακυβέρνηση». (OECD,2003)

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση μπορεί να έχει τρεις διακριτές διαστάσεις:

- Η δημοκρατική διάσταση (e-democracy). Το ζητούμενο σε αυτή τη διάσταση είναι το κατά πόσο οι δυνατότητες των νέων τεχνολογιών υποστηρίζουν πραγματικά τις αξίες μιας τοπικής ή κρατικής υπηρεσίας. Τέτοιες αξίες είναι η εντιμότητα, η διαφάνεια, υπηρεσίες που είναι κατανοητές και προσιτές στους πολίτες, ανοιχτές στη δημοκρατική συμμετοχή.
- Η διάσταση παροχής υπηρεσιών (e-service). Οι μελέτες που ανήκουν στη συγκεκριμένη διάσταση οφείλουν να εστιάσουν στον βαθμό που οι δημόσιες ηλεκτρονικές υπηρεσίες ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις ως προς την λειτουργικότητα, την ποιότητα, την φιλικότητα προς τον χρήστη, την ασφάλεια. Η ποιότητα των κρατικών υπηρεσιών δεν μπορεί να υπολογιστεί με ένα γενικό πλαίσιο αξιολόγησης. Αντίθετα εξαρτάται από το περιεχόμενο των υπηρεσιών, τον στόχο τους και τον τύπο των χρηστών.
- Η διάσταση της αποτελεσματικότητας (e-administration). Η διάσταση της αποτελεσματικότητας εστιάζει στο εύρος, το περιεχόμενο και την ποιότητα της αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών εσωτερικά σε τοπικό και γενικό επίπεδο.

Αν θέλαμε δε να ποσοτικοποιήσουμε τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούμε να τις κατατάξουμε σε τέσσερα επίπεδα:

- 1ο επίπεδο: Πληροφόρηση – Δημοσίευση (Information). Παρέχουν μόνο πληροφοριακό υλικό για τον τρόπο διεκπεραίωσης της υπηρεσίας. Οι πληροφορίες αφορούν τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομιστούν, τους φορείς που

εμπλέκονται για την ολοκλήρωση της υπηρεσίας, τη σειρά εκτέλεσης των συναλλαγών που περιλαμβάνει η υπηρεσία, κλπ.

- 2ο επίπεδο: Διάδραση – Αλληλεπίδραση (One-way interaction). Παρέχουν πληροφοριακό υλικό για τον τρόπο διεκπεραίωσης της υπηρεσίας καθώς και επίσημο υλικό (πρότυπα αιτήσεων, βεβαιώσεων, κλπ) το οποίο οι χρήστες μπορούν να κατεβάσουν στον υπολογιστή τους, να το τυπώσουν και να το χρησιμοποιήσουν κατά τη συναλλαγή τους με το φορέα.

- 3ο επίπεδο: Αμφίδρομη διάδραση (Two-way interaction). Εκτός από πληροφορίες, προσφέρουν online φόρμες για συμπλήρωση και ηλεκτρονική αποστολή. Δεδομένου ότι περιλαμβάνουν online υποβολή στοιχείων από μέρους του χρήστη, προϋποθέτουν μηχανισμό αναγνώρισης, ταυτοποίησης και προστασίας των δεδομένων που αποστέλλει ο χρήστης της υπηρεσίας.

- 4ο επίπεδο: Συναλλαγή (Transaction). Εκτός από φόρμες αποστολής στοιχείων, υποστηρίζουν λειτουργίες όπου ο χρήστης ολοκληρώνει τις οικονομικές συναλλαγές που περιλαμβάνει η υπηρεσία. Η λειτουργία αυτού του επιπέδου, συνεπάγεται τη δυνατότητα της πλήρους υποκατάστασης της αντίστοιχης μη ηλεκτρονικής υπηρεσίας.

Ενώ η σχηματική αναπαράσταση είναι η παρακάτω:

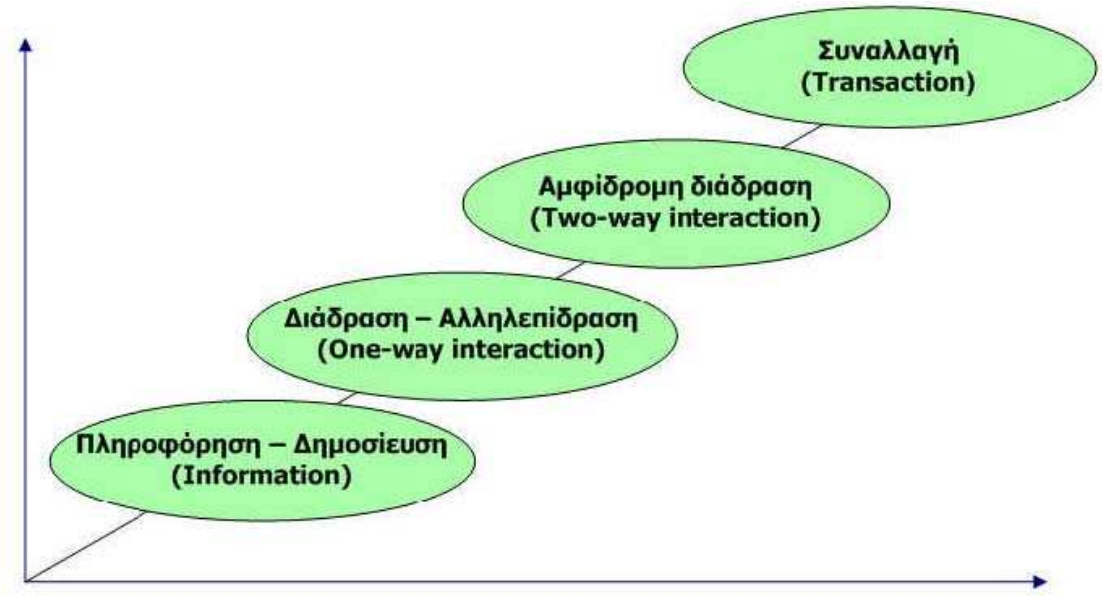

Ένα ακόμα σχήμα που θα μπορούσε να παρουσιάσει έναν ιδανικό ψηφιακό δήμο θα μπορούσε να είναι το παρακάτω:

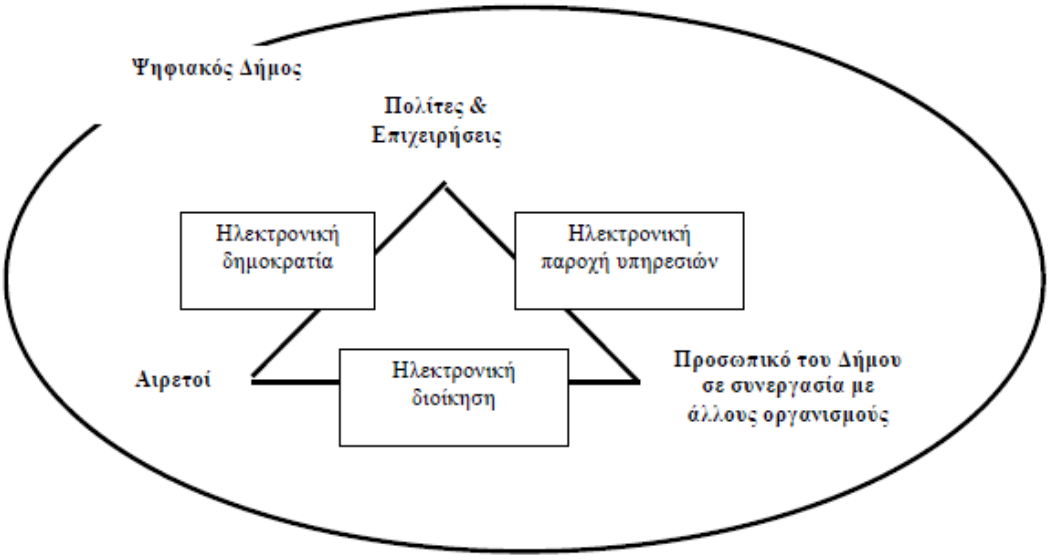

Στα πλαίσια της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης η οποία εξασφαλίζει ένα ψηφιακό δήμο, ο οποίος θα παρέχει υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής απολύτως απαραίτητο εργαλείο είναι ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών. Στο επόμενο κεφάλαιο θα γίνει παρουσίαση των ΓΠΣ καθώς και των πολλών και ποικίλων εφαρμογών που μπορεί να έχουν στο επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1 Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών

Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Γ.Σ.Π. – Geographical Information Systems, GIS) είναι μία οργανωμένη συλλογή μηχανικών υπολογιστικών συστημάτων (hardware), λογισμικών συστημάτων (software), χωρικών δεδομένων και ανθρώπινου δυναμικού, με σκοπό τη συλλογή, καταχώρηση, ενημέρωση, διαχείριση, ανάλυση και απόδοση, κάθε μορφής πληροφορίας που αφορά στο γεωγραφικό περιβάλλον (Κουτσόπουλος, 2002). Τα Γ.Σ.Π. έχουν σαν κυρίαρχο στόχο τον χωρικό σχεδιασμό και αντιπροσωπεύουν ένα ισχυρό σύνολο εργαλείων για την συλλογή, αποθήκευση, ανάληψη ανά πάσα στιγμή, μετασχηματισμό και απεικόνιση χωρικών στοιχείων του πραγματικού κόσμου.

Ένα Γ.Σ.Π. αποτελείται από τρία βασικά συστατικά μέρη

α) το υλικό,

β) το λογισμικό

γ) τα δεδομένα.

Το υλικό και το λογισμικό έχουν ένα καθορισμένο κύκλο ζωής, επηρεάζονται στενά από τις τεχνολογικές εξελίξεις και αντικαθίστανται συχνά από νεότερα και πιο σύγχρονα προϊόντα. Από την άλλη πλευρά, τα δεδομένα αποτελούν το πλέον δαπανηρό συστατικό των Γ.Σ.Π., καθώς η συλλογή τους απαιτεί πολύ χρόνο και προσπάθεια. Επιπλέον τα περισσότερα γεωγραφικά δεδομένα είναι δυναμικά και απαιτούν συνεχείς ενημερώσεις.

Το υλικό των Γ.Σ.Π. περιλαμβάνει τις μονάδες επεξεργασίας που αναλαμβάνουν την εκτέλεση των προγραμμάτων, τις βοηθητικές μονάδες αποθήκευσης που φιλοξενούν τα δεδομένα και τα προγράμματα και τέλος τις περιφερειακές μονάδες που χρησιμοποιούνται για την εισαγωγή των δεδομένων, τη δημιουργία χαρτών και τεχνικών εκθέσεων κ.λπ. Από την άλλη μεριά, το λογισμικό των Γ.Σ.Π. περιβάλλει το υλικό περιλαμβάνει τα διάφορα προγράμματα εκτέλεσης λειτουργιών του υπολογιστικού συστήματος.

Τα δεδομένα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα κάθε πληροφοριακού συστήματος. Τα Γ.Σ.Π. έχουν την ιδιαιτερότητα της διαχείρισης και επεξεργασίας δεδομένων με χωρική και θεματική διάσταση, οι οποίες μεταβάλλονται στο χρόνο. Τα σύγχρονα πακέτα Γ.Σ.Π. διαχειρίζονται ικανοποιητικά τη χωρική και θεματική διάσταση των γεωγραφικών οντοτήτων, ενώ έμμεσα διαχειρίζονται τις χρονικές τους μεταβολές

(Στεφανάκης, 2003).

Το μεγάλο πλήθος των πληροφοριών και η πολυπλοκότητα της δομής του αστικού χώρου, καθιστά δύσκολη και προβληματική την διαχείριση των πληροφοριών μέσω μιας συμβατικής τράπεζας πληροφοριών. Οι τεχνολογίες διαχείρισης πληροφοριών έχουν αναπτυχθεί με πολύ γρήγορους ρυθμούς τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να προσφέρονται σήμερα δυνατότητες που ποτέ άλλοτε δεν ήταν διαθέσιμες. Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι είναι επιτακτική η ανάγκη της εκμετάλλευσης των δυνατοτήτων

της σύγχρονης τεχνολογίας όχι μόνο για καλύτερη ποιοτικά και ποσοτικά πληροφόρηση για μία πόλη, αλλά και για την καλύτερη διαχείριση των δεδομένων που χαρακτηρίζουν τις λειτουργίες της. Η τεχνολογία των Γ.Σ.Π., διαθέτει όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την οργανωμένη διαχείριση των συλλεγόμενων πληροφοριών (Διαμαντάκης, Πραστάκος, 1999).

Γενικά, όταν τίθεται το θέμα διαχείρισης πληροφοριών, ο ρόλος των Γ.Σ.Π. είναι καθοριστικός. Ένας γενικά αποδεκτός ορισμός θεωρεί ότι ένα Γ.Σ.Π. δεν είναι παρά μια πολυδύναμη βάση δεδομένων που συσχετίζεται με το γεωγραφικό χώρο. Παράλληλα όμως, είναι εφοδιασμένη με ένα ολοκληρωμένο σύστημα εργαλείων που παρέχουν την δυνατότητα οποιασδήποτε ανάλυσης και σύνθεσης πληροφορίας επιθυμεί ο χρήστης, από την παραγωγή ενός απλού πίνακα δεδομένων έως την παραγωγή οποιουδήποτε θεματικού χάρτη. Είναι δηλαδή ένα σύστημα στο οποίο, διαθέτοντας μια οποιασδήποτε μορφής οπτικοποίηση ή αναπαράσταση του χώρου σε Η/Υ, σε κάθε σημείο του μπορεί να συνδεθεί οποιοσδήποτε, απεριόριστα θεωρητικά, αριθμός κάθε είδους περιγραφικών πληροφοριών, π.χ. δημογραφικών, οικονομικών, κοινωνικών κ.λπ. Αντίστροφα έχοντας κάποιο δεδομένο, μια οποιαδήποτε πληροφορία, μπορεί να εντοπιστεί το σημείο ή τα σημεία από τα οποία προέρχεται (Υφαντής, Σαββίδης, 2004).

Η υποχρεωτική σύνδεση πληροφορίας -χώρου, με τη γεωγραφική θέση δηλαδή στην οποία η πληροφορία παράγεται ή αντιστοιχεί, διευρύνει και τη λειτουργία του συστήματος. Η παραγωγή της πληροφορίας γίνεται τοπικά, οπότε ίσως είναι πιο εφικτό να γίνεται η αποθήκευση και πρωτογενής επεξεργασία των πληροφοριών επίσης τοπικά. Αντί λοιπόν να επιδιώκεται η κεντρική συγκέντρωση της πληροφορίας, είναι καλύτερα να αποκεντρώνεται το δίκτυο εγκατεστημένων βάσεων δεδομένων. Με τον τρόπο αυτό, οι επί μέρους βάσεις δεν γιγαντώνονται, ενώ παράλληλα μπορούμε να θεωρήσουμε ότι σε πολλές περιπτώσεις η έστω πρωτογενής επεξεργασία ενδυναμώνεται από την εμπειρία και γνώση των τοπικών συνθηκών κάθε είδους. (Υφαντής, Σαββίδης, 2004).

Στον ελληνικό χώρο οι προσπάθειες για ανάπτυξη Γ.Σ.Π. σε αστικές περιοχές έχουν εστιαστεί σε μεγάλο βαθμό στην δημιουργία συστημάτων που στόχος τους είναι να χρησιμοποιούνται για πολεοδομικές μελέτες καθώς και την ανάπτυξη κτηματολογίων, έκδοση πολεοδομικών αδειών, κ.λπ. (Papas, 1994). Χαρακτηριστικό των συστημάτων αυτών είναι η έμφαση στη μεγάλη γεωγραφική ακρίβεια των δεδομένων, καθώς λόγω της αξιών γης στον αστικό χώρο πιθανά λάθη έχουν σοβαρές χρηματικές επιπτώσεις, και σε μεταβλητές όπως οι χρήσεις γης, το ιδιοκτησιακό καθεστώς κλπ. Αν και τα συστήματα αυτά είναι πλήρως επαρκή για τους σκοπούς που έχουν αναπτυχθεί έχουν το πρόβλημα ότι δύσκολα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για θέματα στρατηγικού σχεδιασμού στα οποία η απαιτούμενη πληροφορία είναι διαφορετική και οι εφαρμογές σχετίζονται με θέματα λήψης αποφάσεων (Διαμαντάκης, Πραστάκος, 1999).

3.2 Ανάπτυξη Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών

Ο αποτελεσματικός σχεδιασμός ενός Γ.Σ.Π. απαιτεί μια ολοκληρωμένη και λεπτομερή γνώση των απαιτήσεων τόσο των χρηστών όσο και των εφαρμογών. Ο σχεδιασμός αυτός πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τόσο τη φύση των γεωγραφικών δεδομένων όσο και τις βασικές κατηγορίες λειτουργιών για την επεξεργασία των δεδομένων αυτών.

Οι βασικές αρχές για ένα Γ.Σ.Π. είναι οι εξής (Κουτσόπουλος, 2002:55):

• Το σύστημα που θα αναπτυχθεί πρέπει να είναι χρήσιμο στους πολιτικούς υπεύθυνους που παίρνουν τις αποφάσεις δηλαδή στους χρήστες.

• Οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων, πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στην τεχνογνωσία

και γενικότερα στην υποδομή που υπάρχει.

• Το επίπεδο απόδοσης του συστήματος και κατ΄ επέκταση οι δυνατότητες του Η/Υ, να είναι σύμφωνα με τις ανάγκες και κυρίως τις οικονομικές δυνατότητες και την τεχνογνωσία.

• Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται για την εξαγωγή συμπερασμάτων, πρέπει να αναφέρονται ρητά και κατηγορηματικά σε κάθε επιλογή προγραμμάτων που βασίζονται στις πληροφορίες του Γ.Σ.Π.

Όπως προαναφέρθηκε, η λογική αφετηρία στη δημιουργία ενός παραδεκτού αλλά και σωστού Γ.Σ.Π., είναι η αναγνώριση των υπευθύνων που παίρνουν τις αποφάσεις και των χρηστών του συστήματος και πως αυτές οι αποφάσεις οι χρήστες επιδρούν διαμορφώνοντας τα χωρικά πρότυπα και τις διαδικασίες, τις σχετικές με το πρόβλημα που χρειάζεται να επιλυθεί.

Είναι γνωστό πως τα υπάρχοντα προβλήματα μπορούν να λυθούν διαφορετικά όταν εξετασθούν από διαφορετική σκοπιά και κυρίως με διαφορετικές προδιαθέσεις. Επομένως, το πρώτο βήμα στη δημιουργία ενός Γ.Σ.Π. είναι η αναγνώριση των διαφορετικών στρωμάτων των υπευθύνων των αποφάσεων (decision makers) και των χρηστών.

Η διαδικασία από στοιχεία σε πληροφορία αποτελεί το δεύτερο βήμα σε κάθε Γ.Σ.Π. Σαν διαδικασία ακολουθεί τον καθορισμό του προβλήματος, που χαράσσει την περιοχή στην οποία οφείλει να κινηθεί και δημιουργεί την βάση των εφαρμογών που την ακολουθούν. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το νευραλγικό κέντρο κάθε Γ.Σ.Π. και αποτελείται από τα εξής τέσσερα στάδια: α) το στάδιο εισόδου όπου τα χωρικά και μη χωρικά δεδομένα κωδικοποιούνται και αποθηκεύονται στον Η/Υ, β) το στάδιο της διαχείρισης όπου τα χωρικά στοιχεία διαμορφώνονται κατάλληλα (Βάση Δεδομένων) για το επόμενο στάδιο, γ) το στάδιο της ανάλυσης και τέλος δ) το στάδιο της εξόδου όπου παρουσιάζεται η χωρική πληροφορία που προέκυψε από τη διαδικασία της ανάλυσης (Κουτσόπουλος, 2002).

Στο σχήμα 2.1 παρουσιάζεται το διάγραμμα ροής που ακολουθείται κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και ολοκλήρωσης ενός Γ.Σ.Π. σε πλαίσιο χωρικής διαδικασίας.

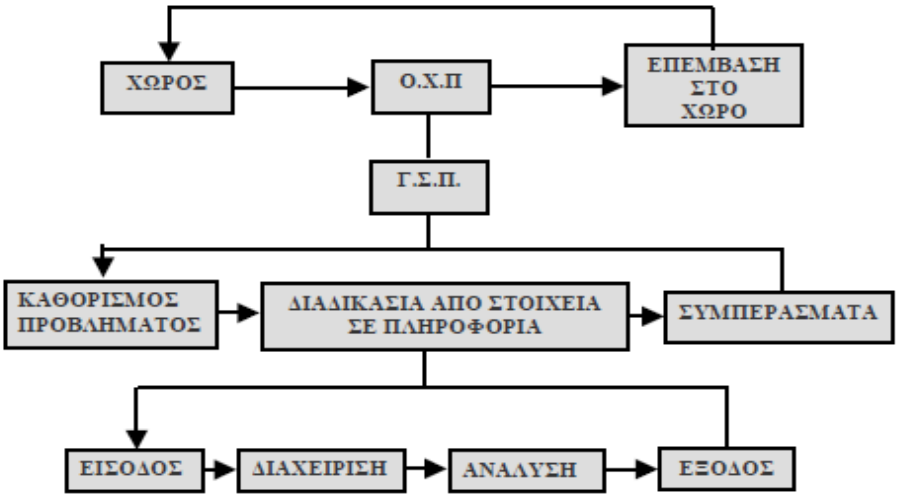

Πηγή: Κουτσόπουλος, 2002:58.

Σχήμα 2.1. Διαδικασίες Γ.Σ.Π. σε πλαίσιο ολοκληρωμένης χωρικής διαδικασίας.

Αναλυτικότερα, το στάδιο της εισόδου αναφέρεται στην διαδικασία της αναγνώρισης και συλλογής στοιχείων για συγκεκριμένες εφαρμογές κυρίως όμως την αποτύπωση και αποθήκευσή τους. Γενικά, τα αναγκαία σε ένα Γ.Σ.Π. στοιχεία μπορούν να προέλθουν μέσα από πρωτογενείς διαδικασίες (π.χ. άμεση παρατήρηση, έρευνα πεδίου), από την επεξεργασία πρωτογενών στοιχείων (π.χ. ψηφιοποίηση) ή με την κατευθείαν εισαγωγή στοιχείων από διάφορες τράπεζες στοιχείων (π.χ. ΓΥΣ).

Στο στάδιο της διαχείρισης πραγματοποιείται η διαδικασία της μετάβασης από στοιχεία σε πληροφορία η οποία αποτελεί και τη δημιουργία της πληροφοριακής βάσης (data base). Η έννοια της διαχείρισης στα Γ.Σ.Π. αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα στοιχεία για την θέση, την τοπολογία και τα χαρακτηριστικά των γεωγραφικών οντοτήτων δομούνται και οργανώνονται και αντιστοιχεί στον όρο σύστημα διαχείρισης δεδομένων και αναφέρεται σε ένα λογισμικό για την διαχείριση των στοιχείων της βάσης δεδομένων (σχήμα 2.2.).

Σχήμα 2.2. Διαχείριση.

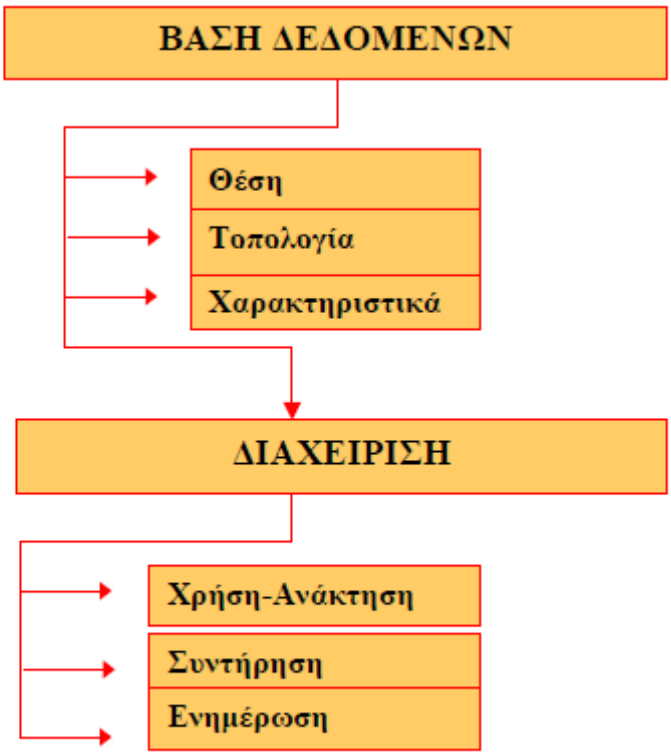

Πηγή: Κουτσόπουλος, 2002:60.

Οι τεχνικές ανάλυσης που ένα Γ.Σ.Π. οφείλει να χρησιμοποιεί είναι δύσκολο να καθοριστούν εκ των προτέρων. Γενικά οι ερωτήσεις που μπορεί να 'απαντήσει' ένα Γ.Σ.Π. κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της χωρικής ανάλυσης, διακρίνονται σε πέντε κατηγορίες (Κουτσόπουλος, 2002)

• Γεωγραφία: 'Τι υπάρχει στην χωρική ενότητα…'

Η ουσία της ερώτησης βρίσκεται στο γεγονός ότι οφείλεται να γνωρίζεται τι υπάρχει σε κάθε χωρική ενότητα της περιοχής μελέτης.

• Αναζήτηση βάση κριτηρίων: 'Που βρίσκεται…'

Η δεύτερη αυτή ερώτηση είναι τρόπον τινά η αντιστροφή της πρώτης και απαιτεί στοιχεία χωρικής ανάλυσης για να απαντηθεί.

• Τάσεις: 'Ποια η μεταβολή…'

Η ερώτηση αυτή προϋποθέτει την απάντηση των δύο προηγούμενων καθώς αναζητά τις διαφορές που παρουσιάζονται, λαμβανομένης υπ' όψιν και της παρέλευσης συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.

• Πρότυπα: 'Από ποια χωρικά πρότυπα χαρακτηρίζεται…'

Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις αναζητούνται συσχετισμοί και νόμοι οι οποίοι διέπουν φαινόμενα που συμβαίνουν ταυτόχρονα και αφορούν ένα συγκεκριμένο χώρο.

• Διαδικασίες: 'Τι θα συνέβαινε αν…'

Η απάντηση σε τέτοιου τύπου ερωτήσεις προϋποθέτει συνολικότερη επιστημονική θεώρηση, υπό την έννοια ότι μόνη η γεωγραφική πληροφορία δεν επαρκεί ως παράμετρος ανάλυσης των φαινομένων.

Τέλος, στο στάδιο της εξόδου παρουσιάζεται η πληροφορία που η ανάλυση και γενικότερα το Γ.Σ.Π. δημιούργησε. Ο τρόπος που παρουσιάζεται η πληροφορία αυτή είναι καθοριστικός για την αποτελεσματικότητα του Γ.Σ.Π. Οι βασικές μορφές εξόδου της πληροφορίας είναι τρεις και αφορούν α) πίνακες, μαθηματικές συναρτήσεις, μέσοι όροι και άλλες μη σχεδιαστικές αποδόσεις, β) ιστογράμματα, πολύγωνα συχνότητας και άλλες μορφές γραφημάτων και γ) χάρτες.

Σε ένα σύστημα λήψης αποφάσεων στον χώρο απαιτείται Γ.Σ.Π. το οποίο χρησιμοποιείται για την διαχείριση των δεδομένων και την απεικόνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή χαρτών (visualization). Ο σχεδιασμός και η διαχείριση των λειτουργιών του αστικού χώρου βασίζονται σε μία μεθοδολογία στην οποία διακρίνονται τα εξής στάδια:

- Προσδιορισμός του προβλήματος και περιγραφή
- Συλλογή των απαραιτήτων στοιχείων
- Ανάπτυξη κάποιου αναλυτικού εργαλείου
- Πρόβλεψη των επιπτώσεων
- Επιλογή της βέλτιστης λύσης μετά από σύγκριση εναλλακτικών σχεδίων

Τα τελευταία χρόνια η μεθοδολογία αυτή εκφράζεται μέσα από την υλοποίηση συστημάτων λήψης αποφάσεων στον χώρο (spatial decision support systems –SDSS) (Armstrong, 1994). Αυτά τα συστήματα είναι ανεπτυγμένα για την προσομοίωση σύνθετων προβλημάτων με χωρικές παραμέτρους και στόχος τους είναι να υποβοηθούν στην επίλυσή τους. Αποτελούν εργαλεία τα οποία ανάλογα με το πρόβλημα που αντιμετωπίζεται επιτρέπουν σε ένα ενιαίο περιβάλλον την αποθήκευση των δεδομένων, την ανάλυση των πιθανών επιπτώσεων, τη βελτιστοποίηση κάποιων αποφάσεων και την αναπαράσταση των αποτελεσμάτων σε γραφικό περιβάλλον.

3.3 Εφαρμογές Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών

Τα συστήματα αυτά χρησιμοποιούνται ευρέως σε πολλές διοικητικές και παραγωγικές δραστηριότητες, οι οποίες ταξινομούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες (Στεφανάκης, 2001):

- Κοινωνικό-οικονομικές εφαρμογές (π.χ. πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός, κτηματολόγιο, αρχαιολογία, φυσικοί πόροι, ανάλυση αγοράς κ.λπ.)
- Περιβαλλοντικές εφαρμογές (π.χ. δασολογία, έλεγχος πυρκαγιών, έλεγχος επιδημιών κ.λπ.)
- Εφαρμογές διαχείρισης (π.χ. οργάνωση δικτύων ύδρευσης, διαχείριση οδικού δικτύου, οργάνωση επικοινωνιών και ενέργειας, πλοήγηση πλοίων και αεροπλάνων κ.λπ.)

Ο ρόλος των Γ.Σ.Π. στις παραπάνω εφαρμογές είναι να προσφέρουν στους χρήστες και υπεύθυνους στη λήψη αποφάσεων, ισχυρά εργαλεία για την επίλυση των σύνθετων και όχι πάντα πλήρως δομημένων χωρικών προβλημάτων. Επιπλέον, τα συστήματα αυτά

οφείλουν να έχουν μια αποτελεσματική απόδοση (π.χ. ταχεία απόκριση), ώστε να υποστηρίξουν τις ανάγκες των χρηστών σε ένα περιβάλλον παραγωγής.

Η τεχνολογία των Γ.Σ.Π. προσφέρει μια σειρά ωφελειών σε κάθε δραστηριότητα οικονομική ή διοικητική. Παρακάτω δίνεται το πλαίσιο ειδικότερων εφαρμογών που δύναται να αναπτυχθούν.

- Περιφερειακός Προγραμματισμός -Σχεδιασμός
- Αστικός Προγραμματισμός -Σχεδιασμός
- Συγκοινωνίες -Μεταφορές
- Τεχνική υποδομή
- Διαχείριση Περιβάλλοντος
- Φορολογία
- Τηλεπικοινωνίες
- Εκπαίδευση και Υγεία – Κοινωνική Πρόνοια
- Πυροσβεστική, Δασική Υπηρεσία, Αστυνομία
- Τουρισμός – Αναψυχή
- Ανάλυση Αγοράς
- Αγορά Εργασίας
- Δίκτυα διανομών, πωλήσεων και χωροθετήσεις κατανομών

Στον αστικό χώρο τα προβλήματα για τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα συστήματα λήψης αποφάσεων είναι αρκετά και έχουν σχέση κυρίως με τον στρατηγικό σχεδιασμό της πόλης (Διαμαντάκης, Πραστάκος, 1999). Οι πιθανές εφαρμογές αφορούν τον δημόσιο αλλά και τον ιδιωτικό τομέα. Οι πλέον συνηθισμένες είναι:

- Προβλέψεις για την μελλοντική ανάπτυξη της πόλης
- Κυκλοφοριακές μελέτες
- Δρομολόγηση περιπολικών και άλλων οχημάτων άμεσης βοήθειας
- Χάραξη δρομολογίων για φορτηγά με επικίνδυνες ουσίες
- Μελέτη επιπτώσεων στο οδικό δίκτυο από το «κλείσιμο» ενός δρόμου
- Χωροθέτηση υπηρεσιών κοινής ωφελείας (σχολεία, νοσοκομεία άλλες υπηρεσίες)
- Σχεδιασμός συλλογής απορριμμάτων
- Χωροθέτηση καταστημάτων, υπηρεσιών ιδιωτικού τομέα
- Οριοθέτηση περιοχών ευθύνης (territories assignment)
- Δρομολόγηση στόλου φορτηγών για διανομές • Προσδιορισμός περιοχών πωλήσεως.

Ακολουθεί σχηματική απεικόνιση των επιπέδων πληροφορίας που μπορεί να παρέχει ένα ΓΠΣ

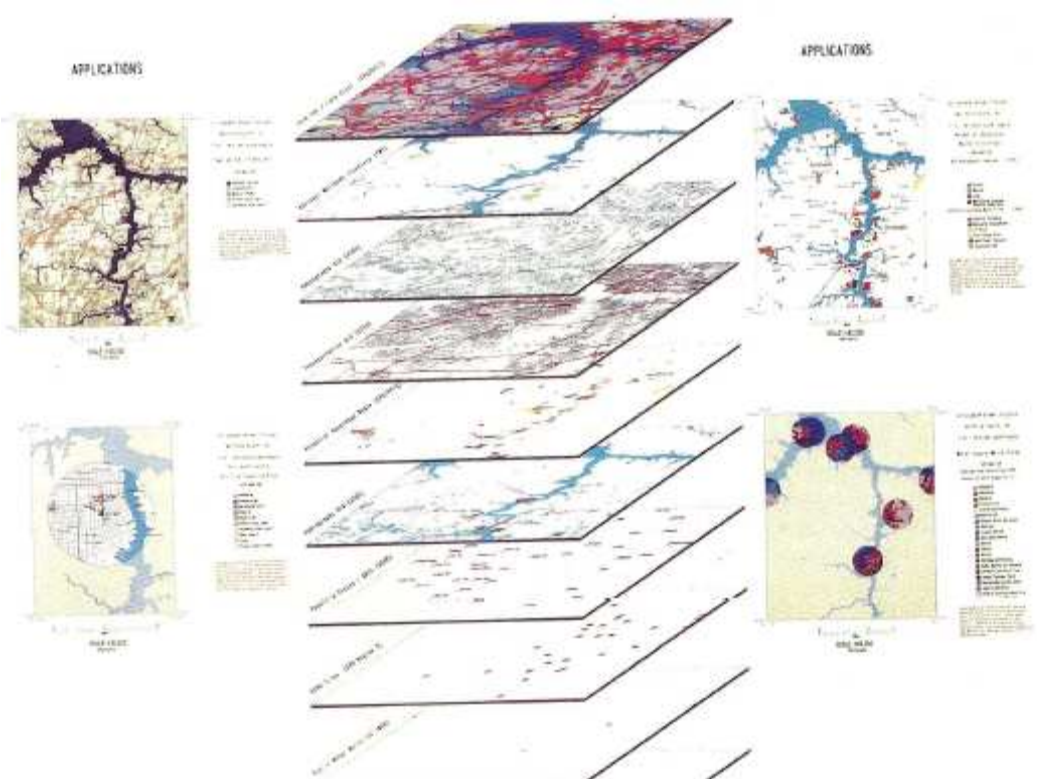

Σχήμα 2.3 επίπεδα πληροφορίας σε ένα ΓΠΣ (Αραβαντινός – Πολεοδομικός Σχεδιασμός)

Ακολουθεί ακόμα ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα χρήσης των ΓΠΣ, όπου παρουσιάζεται σχηματικά ο ετήσιος χάρτης βροχοπτώσεων στον Νομό Αττικής.

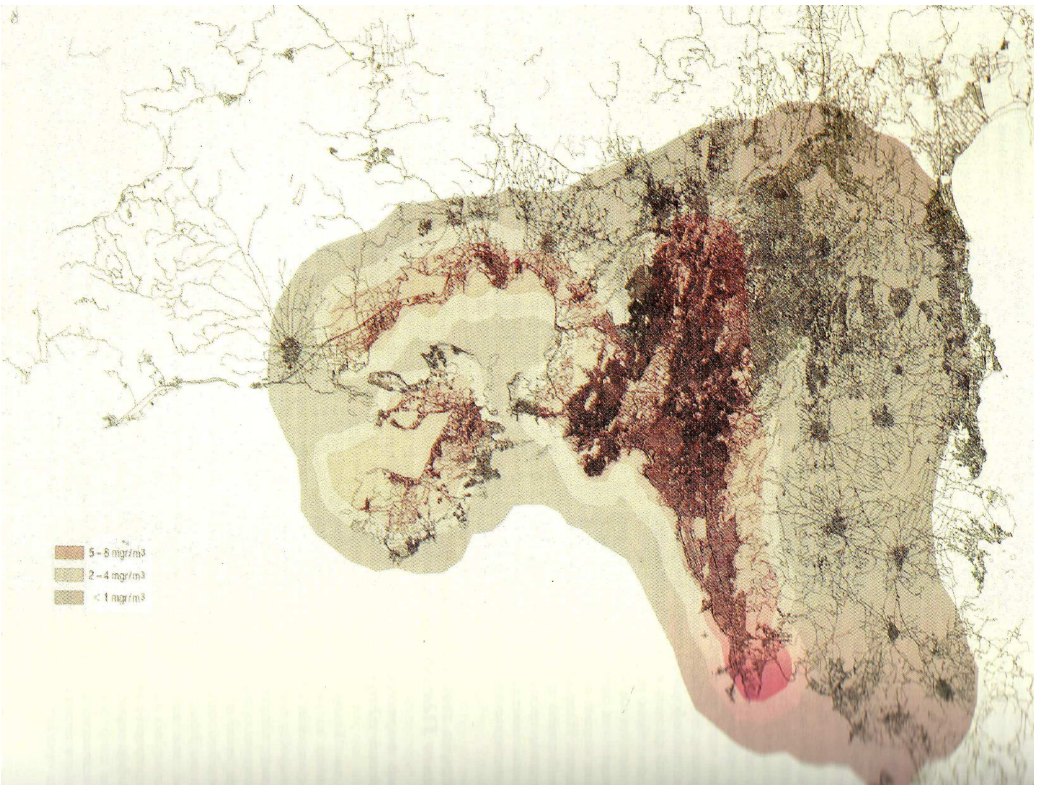

Σχήμα 2.3. χάρτης βροχοπτώσεων της Αττικής (Αραβαντινός – Πολεοδομικός Σχεδιασμός)

3.3.1 Υποστήριξη Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Ένα από τα σημαντικότερα θέματα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η τοπική αυτοδιοίκηση κατά την άσκηση των καθηκόντων της είναι ο πολεοδομικός σχεδιασμός και η εφαρμογή του. Αν και ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ρυθμιστικό πολεοδομικό επίπεδο έχει επανειλημμένως αμφισβητηθεί από τη νομολογία, γεγονός παραμένει ότι οι ΟΤΑ ήταν και είναι οι κυρίως αρμόδιοι για την κίνηση της διαδικασίας κατάρτισης των πολεοδομικών σχεδίων ενώ παράλληλα έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα για την εφαρμογή τους. Σε κάθε περίπτωση, η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ο άμεσος αποδέκτης κάθε δυσαρέσκειας από την τοπική κοινωνία, η οποία ιεραρχεί ψηλά τα πολεοδομικά προβλήματα στην κλίμακα των θεμάτων που την απασχολούν. Έτσι, η τοπική αυτοδιοίκηση καθίσταται υπόλογος στη συνείδηση των δημοτών για τις αστοχίες του πολεοδομικού σχεδιασμού στη χώρα μας, ενώ παράλληλα λογοδοτεί σε αυτούς για θέματα που είτε ανάγονται σε δική της ευθύνη είτε στην ευθύνη ανώτερων επιπέδων της διοίκησης (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006).

Οι πολεοδομικές παρεμβάσεις δεν αποτελούν αυτοσκοπό, αλλά στοχεύουν στο σχεδιασμό του χώρου, ως υποδοχέα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο μιας βιώσιμης ανάπτυξης. Μέσα από μία τέτοια λογική θα έπρεπε ο πολεοδομικός σχεδιασμός να συνδέεται άρρηκτα με τον αναπτυξιακό σχεδιασμό σε όλα τα επίπεδα, έτσι ώστε παράλληλα με την προστασία του περιβάλλοντος οι πολεοδομικές ρυθμίσεις:

• Να υποστηρίζουν άμεσα την τοπική οικονομία, με τη διασφάλιση κοινωνικής συναίνεσης και συνεργασίας.

• Να διασφαλίζουν προϋποθέσεις ισόρροπης συνεργασίας κεντρικής – τοπικής διοίκησης στα θέματα σχεδιασμού – οργάνωσης του χώρου.

• Να προβλέπουν θεσμικά αλλά και οικονομικά κίνητρα για τη συνεργασία κεντρικής – τοπικής διοίκησης και ιδιωτικού τομέα.

Ακολουθεί χαρακτηριστικό σχήμα με τα κτηματολογικά στοιχεία της περιοχής του Ελαιώνα Αττικής. Μια περιοχή για την παρέμβαση της οποίας έχουν αφιερωθεί αμέτρητες επιστημονικές εργατοώρες, και που αποτελεί ωστόσο ίσως την μεγαλύτερη πανελληνίως πολεοδομική εκκρεμότητα.

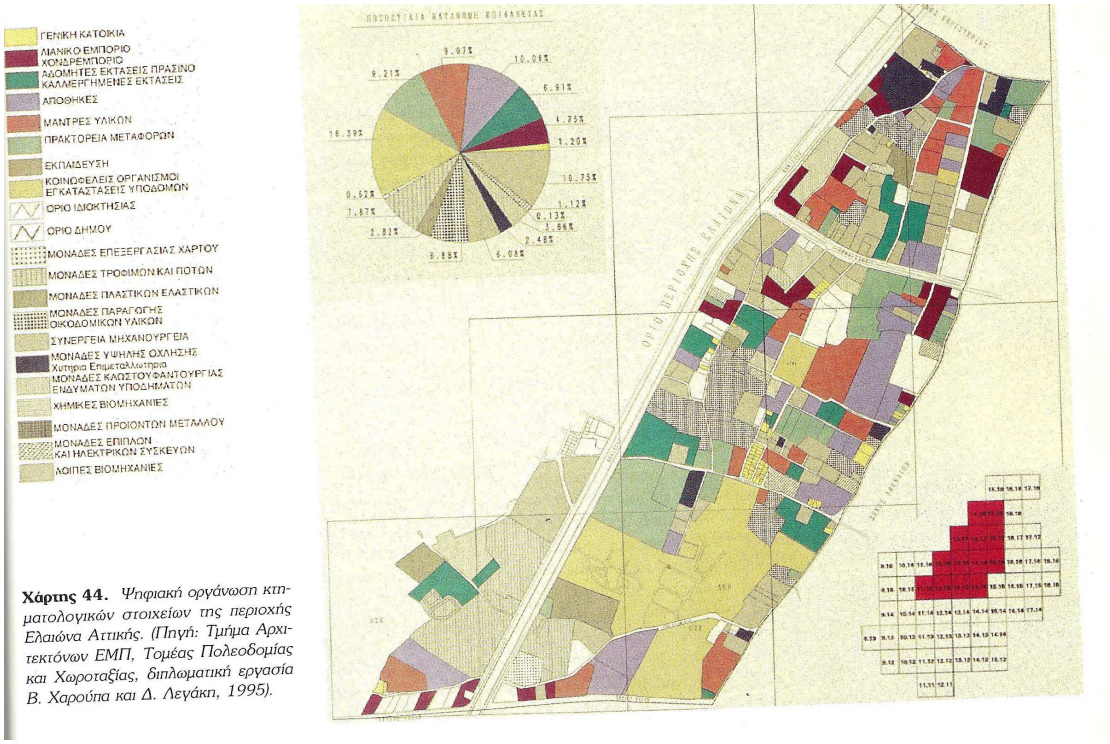

Χάρτης 44. *Ψηφιακή οργάνωση κτηματολογικών στοιχείων της περιοχής Ελαιώνα Αττικής. (Πηγή: Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας, διπλωματική εργασία Β. Χαρούπα και Δ. Λεγάκη, 1995).*

Σχήμα 2.4. κτηματολόγιο στην περιοχή του Ελαιώνα (Αραβαντινός – Πολεοδομικός Σχεδιασμός)

3.3.2 Διαχείριση Οδικού Δικτύου

Προβλήματα που έχουν σχέση με μία σειρά εφαρμογών όπως συγκοινωνιακές μελέτες, χωροθετήσεις υπηρεσιών, δρομολογήσεις (οχημάτων, πρώτων βοηθειών κλπ), παρακολούθηση κυκλοφορίας και άλλες είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν με Γ.Σ.Π. που το βασικό επίπεδο πληροφορίας είναι η ιδιοκτησία. Οι εφαρμογές αυτές είναι αναγκαίες για τον ορθολογικό σχεδιασμό, προγραμματισμό και διαχείριση του αστικού περιβάλλοντος. Η ανάπτυξη τους απαίτησαν βασικό υπόβαθρο το οδικό δίκτυο --άξονες, ονομασία, αριθμήσεις, φορά--πληροφορίες για την υπάρχουσα κατάσταση σε επίπεδο οικοδομικού τετραγώνου. Επιπλέον βασικό χαρακτηριστικό τους είναι ότι το Γ.Σ.Π. πρέπει να συνδέεται με μαθηματικά μοντέλα τα οποία είναι απαραίτητα για την προσομοίωση κάποιων φαινομένων (π.χ. κυκλοφοριακοί φόρτοι)ή/και την ανεύρεση της βέλτιστης λύσης (π.χ. βέλτιστη διαδρομή οχήματος).

Σε όλες αυτές τις εφαρμογές το Γ.Σ.Π. διαχειρίζεται τις πληροφορίες (data sets) που απαιτούνται. Οι πληροφορίες που συνήθως απαιτούνται είναι:

• Το οδικό δίκτυο το οποίο ορίζεται από τους νοητούς άξονες (centerlines) στη μέση του δρόμου. Η διανυσματική αυτή αναπαράσταση των δρόμων επιτρέπει την χρήση μαθηματικών μοντέλων για την επίλυση δικτύων (network algorithms).

• Την ονομασία και την αρίθμηση δεξιά-αριστερά για κάθε δρόμο. Οι πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για την αυτόματη γεωκωδικοποίηση των σημείων ενδιαφέροντος βάσει της διευθύνσεως τους,

• Η φορά/ μονοδρόμηση των δρόμων,

• Τα όρια περιοχών όπως οι ταχυδρομικοί κωδικοί, τα απογραφικά τμήματα, τα οικοδομικά τετράγωνα κλπ.

• Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού μιας περιοχής,

• Θέσεις σημείων ενδιαφέροντος ανάλογα με την εφαρμογή που αναπτύσσεται. Πρέπει να τονισθεί ότι ή βασικότερη πληροφορία σε ένα Γ.Σ.Π. αυτού του τύπου είναι το οδικό δίκτυο καθώς όλες οι άλλες γεωγραφικές πληροφορίες μπορούν στη συνέχεια να προστεθούν με βάση αυτό το επίπεδο πληροφορίας. Η απαιτούμενη ακρίβεια δεν χρειάζεται να είναι καλύτερη των 5 μέτρων, δηλαδή χάρτες κλίμακας 1:5000 και 1:10.000 είναι επαρκείς (Διαμαντάκης, Πραστάκος, 1999:4).

Αν και πρόωρα ακολουθεί χάρτης με τους δρόμους του Ηρακλείου Αττικής επί ορθοφωτοχάρτη του Εθνικού Κτηματολογίου όπως εξάχθηκαν από το λογισμικό ArcMap.

Σχήμα 2.5. Οι δρόμοι του Ηρακλείου Αττικής

3.3.3 Υποστήριξη Κοινωνικοοικονομικών Αναλύσεων

Πέρα όμως από τις εφαρμογές που σχετίζονται με τη βελτίωση των λειτουργιών μιας πόλης και οι οποίες είναι και οι πλέον διαδεδομένες, υπάρχει ένας ολόκληρος αστερισμός επιπλέον χρήσεων που συχνά υποβαθμίζεται ή αγνοείται. Τέτοιες είναι για παράδειγμα εφαρμογές που μελετούν την εξέλιξη κρίσιμων δεικτών στο χώρο (ανεργία, απασχόληση, φτώχεια, εκπαίδευση κ.α.) και στοχοθετούν δράσεις (Okabe, 2005). Άλλες πάλι απευθύνονται στους ίδιους τους πολίτες ή σε ομάδες του πληθυσμού (π.χ. γυναίκες, ανέργους, κατοίκους μιας περιοχής) επιδιώκοντας δημοκρατική συμμετοχή, έλεγχο και συναπόφαση στα ζητήματα διαχείρισης της γεωγραφικής πληροφορίας και σχεδιασμού του χώρου (Public Participation GIS) (Trevor, 2002), δεδομένων των αρνητικών εμπειριών από τη μονομερή πρόσβαση φορέων εξουσίας σε πληροφορίες Γ.Σ.Π. (Pickles,1995).

3.4 Τα ΓΠΣ σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω του διαδικτύου

3.4.1 Η Ελληνική πραγματικότητα

Είναι προφανές ότι ένα εργαλείο τόσο χρήσιμο, αναγκαίο και δημοφιλές όπως είναι τα ΓΣΠ θα μπορούσε να είναι η αιχμή του δόρατος της προβολής ενός φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης. Είναι πλέον γνωστό στους πολίτες ότι τα ΓΠΣ είναι ένα εργαλείο το οποίο παρέχει ποιότητα ζωής, έχει όμως γίνει και κατανοητό στους ιθύνοντες ότι είναι και ένα ασύγκριτο εργαλείο λήψης αποφάσεων.

Στην χώρα μας δυστυχώς η χρήση του είναι μάλλον περιορισμένη. Με μια γρήγορη περιήγηση στους μεγαλύτερους δήμους της χώρας εύκολα διαπιστώνεται η εξής εικόνα:

- Δήμος Αθηναίων: Υπήρχε εδώ και μια πενταετία ένα ΓΠΣ που αφορούσε κυρίως μηχανικούς και συναφείς επαγγελματίες. Στη συγκεκριμένη εφαρμογή ο χρήστης εισήγαγε τους δρόμους που περιέβαλαν το ακίνητο ενδιαφέροντος έστελνε ηλεκτρονικό μήνυμα στον Δήμο και μία μέρα μετά το αργότερο λάμβανε την εξής εικόνα:

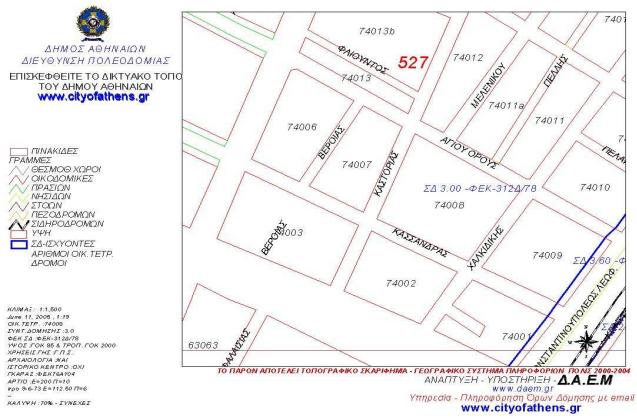

η οποία ήταν αρκετά κατατοπιστική για μια πρώτη άποψη του ρυμοτομικού και των όρων δόμησης του ακινήτου ενδιαφέροντος.

Σήμερα δυστυχώς η δυνατότητα αυτή έχει αφαιρεθεί και το προϊόν του ΓΣΠ ανακτάται μόνο κατόπιν επισκέψεως στην πολεοδομία του Δήμου. Υπάρχουν επίσης πληροφορίες ότι κατασκευάστηκε σύστημα που αφορά στην διαχείριση κλήσεων ελεγχόμενης στάθμευσης, γεγονός που δεν επηρεάζει – τουλάχιστον θετικά – την καθημερινότητα του πολίτη.

Δήμος Πειραιά: Δεν υπάρχει καμία αναφορά σε ΓΠΣ,

Δήμος Λάρισας: Υπάρχει ένας σύνδεσμος για ΓΣΠ η οποία δυστυχώς δεν λειτουργεί.

Δήμος Ηρακλείου: Δεν υπάρχει επίσης καμία αναφορά σε ΓΣΠ,

Δήμος Θεσσαλονίκης: Αν και ο δεύτερος δήμος σε στη χώρα αφέθηκε τελευταίος σκόπιμα, διότι έχει γίνει μια φιλότιμη πλην ελλιπής προσπάθεια για δικτυακά ΓΠΣ. Η πρώτη εικόνα την οποία αντικρίζει ο πολίτης είναι αυτή:

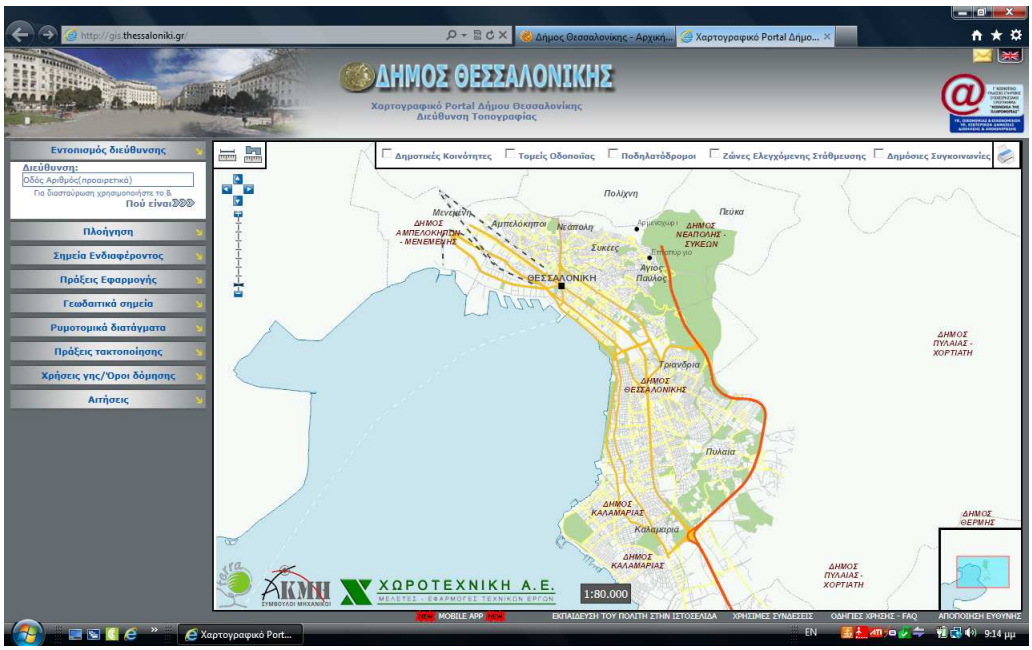

Περαιτέρω στην πλοήγηση του αν αναζητήσει π.χ. τα δίκτυα των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς θα βρεθεί απέναντι σε αυτή την εικόνα:

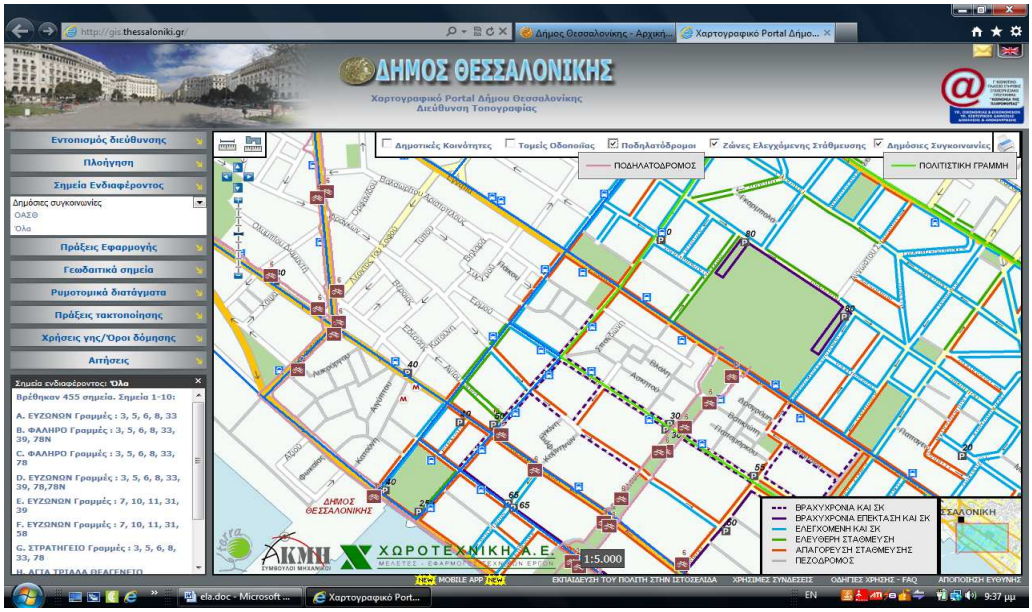

Βέβαια σε γενικές γραμμές είναι ένα σύστημα δύσχρηστο και ελλιπές αλλά κρίνοντας από τους υπόλοιπους μεγάλους δήμους της χώρας το σύστημα είναι μια μικρή συγκινητική έκπληξη.

3.4.2 Δήμος Ηρακλείου Αττικής:

Λειτουργεί ένα ΓΠΣ αντίστοιχο πλην περισσότερο υποτυπώδες από αυτό του Δήμου Θεσσαλονίκης. Η πρώτη εικόνα που συναντά ο επισκέπτης είναι η αυτή:

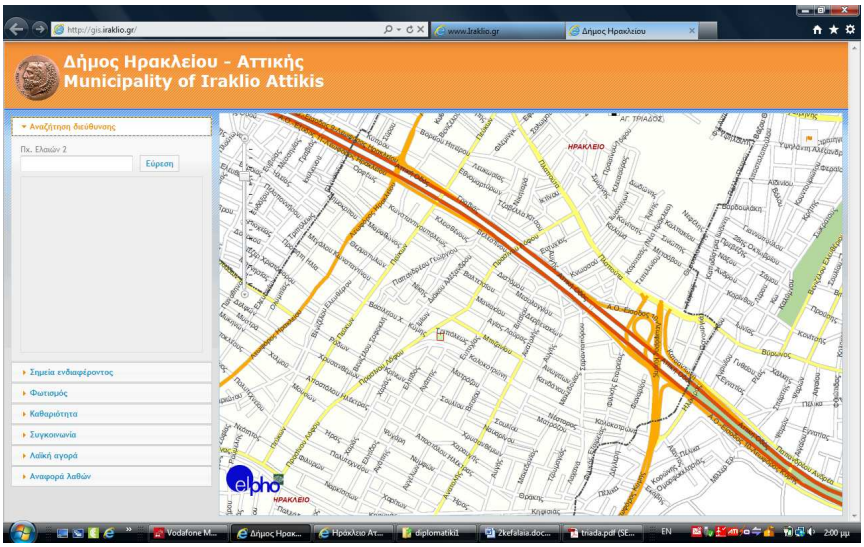

Τα επίπεδα πληροφορίας που διατίθενται είναι:

- Εύρεση διεύθυνσης

Όπου βρίσκει το σημείο και ανοίγει και μια καρτέλα πληροφορίας με τον Ταχυδρομικό Κώδικα. Το γεγονός ότι το συγκεκριμένο σημείο προέκυψε στο επόμενο οικοδομικό τετράγωνο υποδεικνύει μια κάπως μειωμένη ακρίβεια.

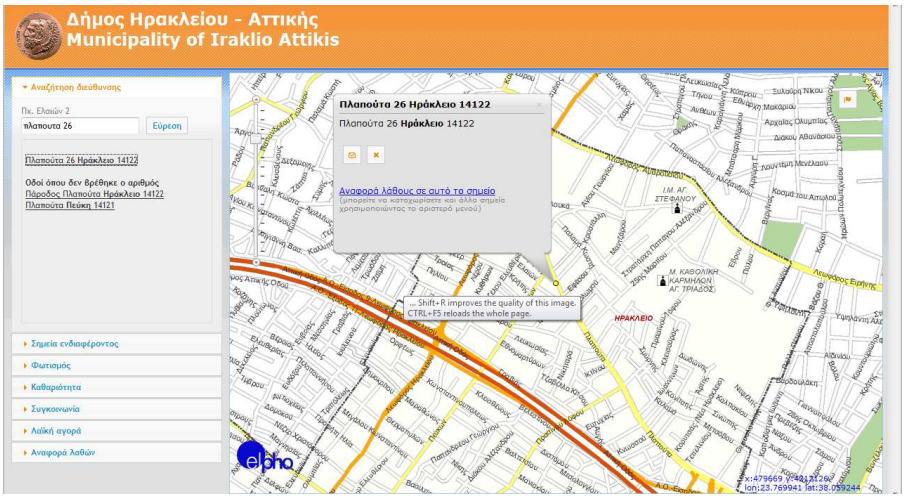

- Σημεία Ενδιαφέροντος

Υποδεικνύει σημεία όπως αθλητικοί χώροι, καταστήματα, φαρμακεία, σχολεία κλπ.

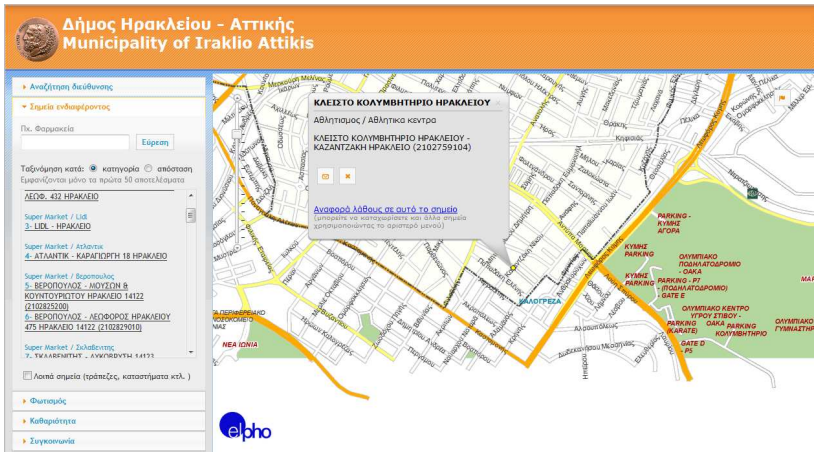

Στο σημείο ενδιαφέροντος ανοίγει καρτέλα με την διεύθυνση και το τηλέφωνο του καταστήματος ή της υπηρεσίας.

-Φωτισμός. Ανοίγει ένας χάρτης με τη θέση των φωτιστικών στις οδούς του δήμου.

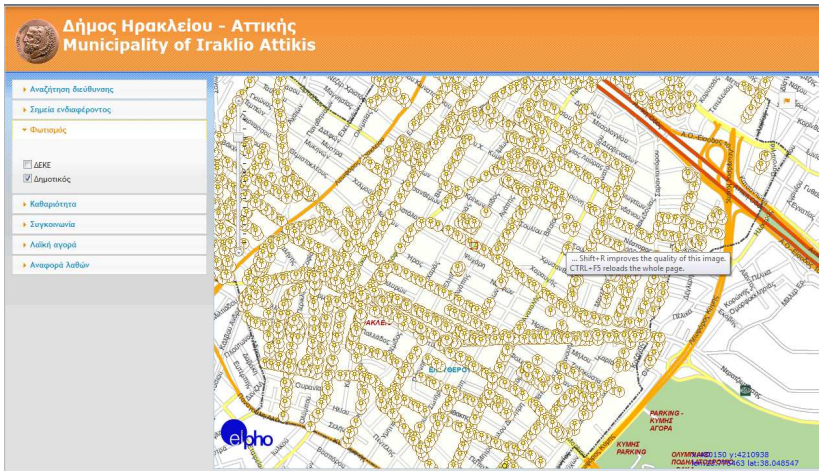

- Καθαρισμός Ανοίγει μια καρτέλα με τις θέσεις μικρών κάδων σκουπιδιών και ανακύκλωσης

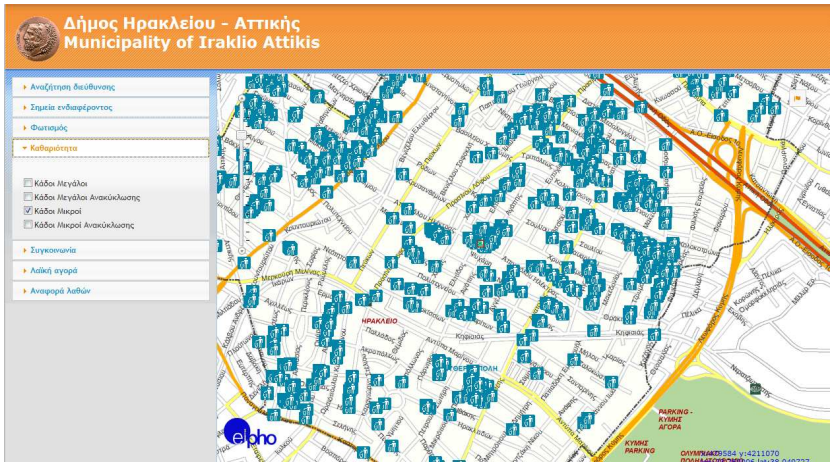

- Συγκοινωνία. Ανοίγει ένας χάρτης με τις στάσεις των λεωφορείων των δύο γραμμών της τοπικής συγκοινωνίας του δήμου καθώς και οι λοιπές στάσεις από τις διαδημοτικές συγκοινωνίες.

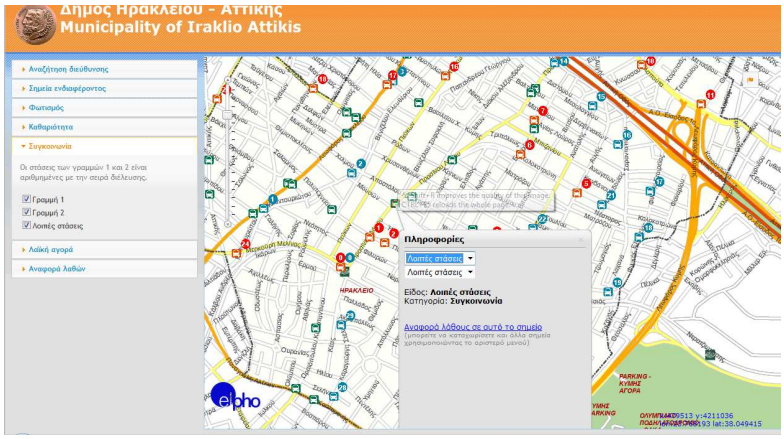

Στο σημείο αυτό θα προτρέξουμε και θα αναφέρουμε ότι από το Ηράκλειο Αττικής διέρχονται συνολικά δέκα γραμμές λεωφορείων και δύο γραμμές τρένων, δεδομένα που θα αναπτύξουμε αναλυτικότερα σε επόμενο κεφάλαιο της εργασίας.

- Λαϊκή αγορά. Ανοίγει χάρτης με δύο γραμμές που υποδεικνύουν δύο από τις τουλάχιστον τρεις λαϊκές αγορές στο δήμο.

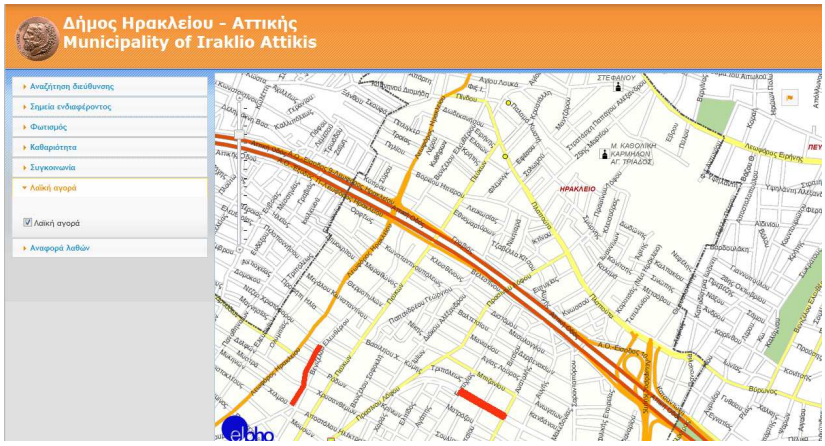

- Αναφορά λαθών. Δίνει πρόσβαση σε εικονίδιο το οποίο υπαγορεύει τον τρόπο υπόδειξης λάθους στα στοιχεία.

Μια κρίση είναι ότι το σύστημα έχει ενδιαφέρον κυρίως στην άντληση πληροφορίας για τις διευθύνσεις και τα τηλέφωνα δημόσιων υπηρεσιών. Απέχει ωστόσο παρασάγγας από την ποιότητα και την ποσότητα της πληροφορίας που μπορεί να παρέχει ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών, όπως αυτό που θα αναπτύξουμε στην επόμενη παράγραφο.

3.4.3 Portland, ένα δικτυακό πρότυπο στα ΓΠΣ

Ο δήμος του Portland στην πολιτεία του Oregon των ΗΠΑ είναι ένα πρότυπο γιατί την ποιότητα και τον όγκο της πληροφορίας που μπορεί να προσφέρει ένα ΓΠΣ στον πολίτη μέσω διαδικτύου.

Ο επισκέπτης της ιστοσελίδας η οποία εμφανίζεται παρακάτω

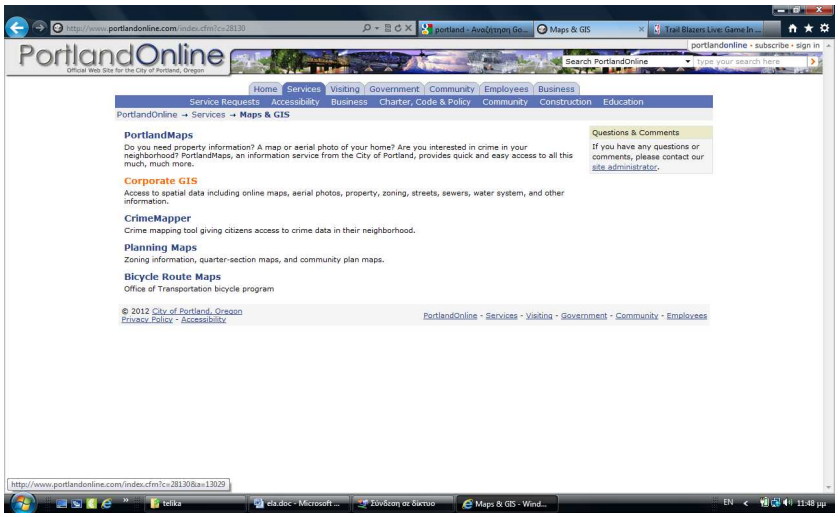

Αν πλοηγηθεί μπορεί να διαπιστώσει ότι μπορεί να ανακτήσει πλήρη κτηματολογικά στοιχεία με το όνομα του ιδιοκτήτη, το εμβαδό της έκτασης, του τίτλους κτήσης, την ταυτότητα του ακινήτου, ότι προσπαθεί η Ελλάδα να στοιχειοθετήσει από το 1995 με την θεσμοθέτηση του Εθνικού Κτηματολογίου. Ακολουθεί χαρακτηριστική εικόνα.

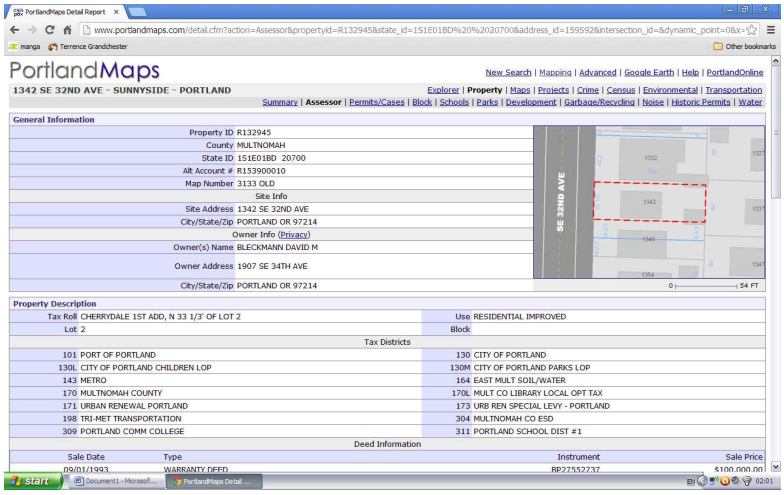

Στη συνέχεια μπορεί ο επισκέπτης να δει τα μέσα μαζικής μεταφοράς στο σημείο ενδιαφέροντος

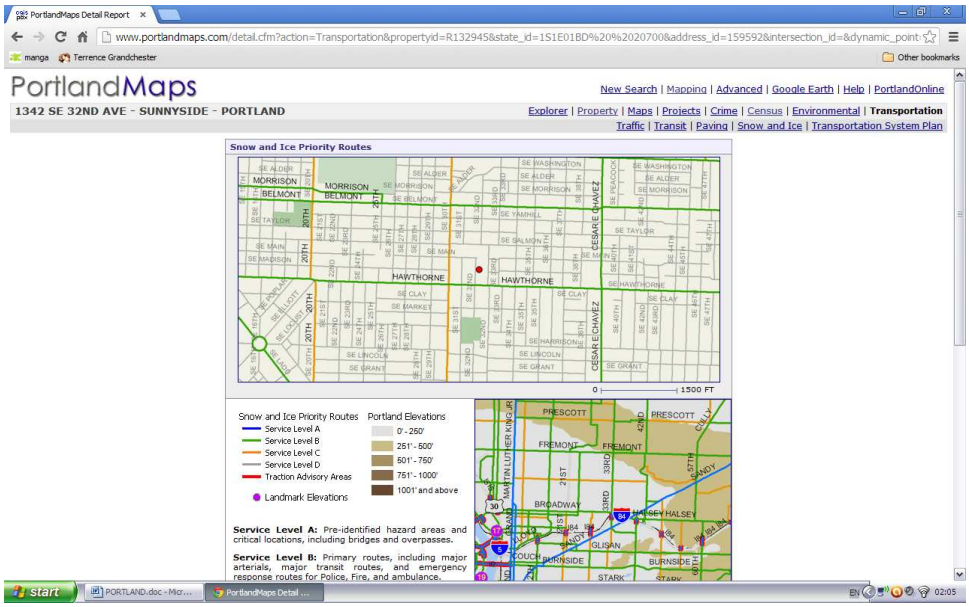

Επιπλέον υπάρχουν δημογραφικά στοιχεία σε επίπεδο οικοδομικού τετραγώνου

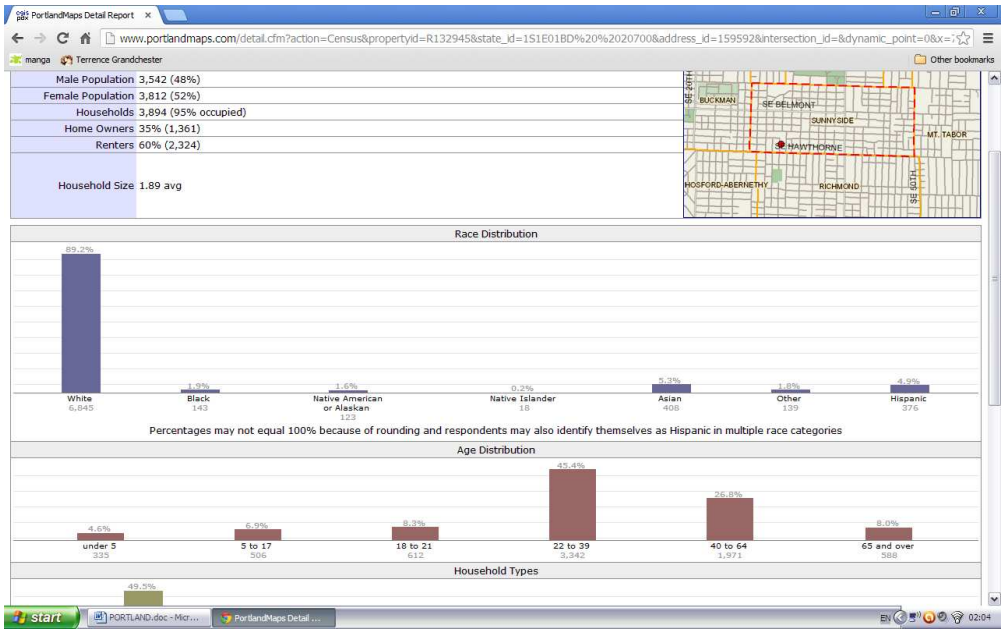

Δημόσια και κτίρια ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος

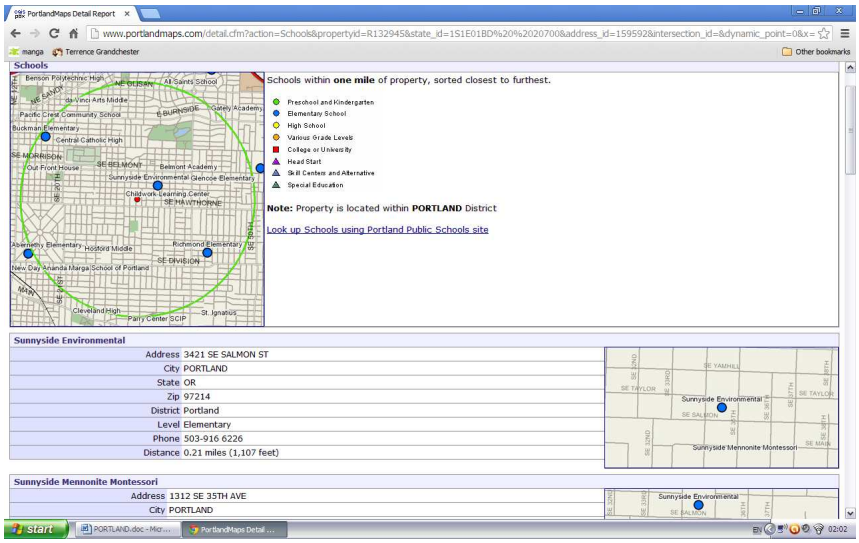

Τέλος μια άλλη πληροφορία που μπορεί να αντληθεί από τη συγκεκριμένη εφαρμογή είναι ακόμα και οι δείκτες εγκληματικότητας, σε αριθμούς και ανά έγκλημα.

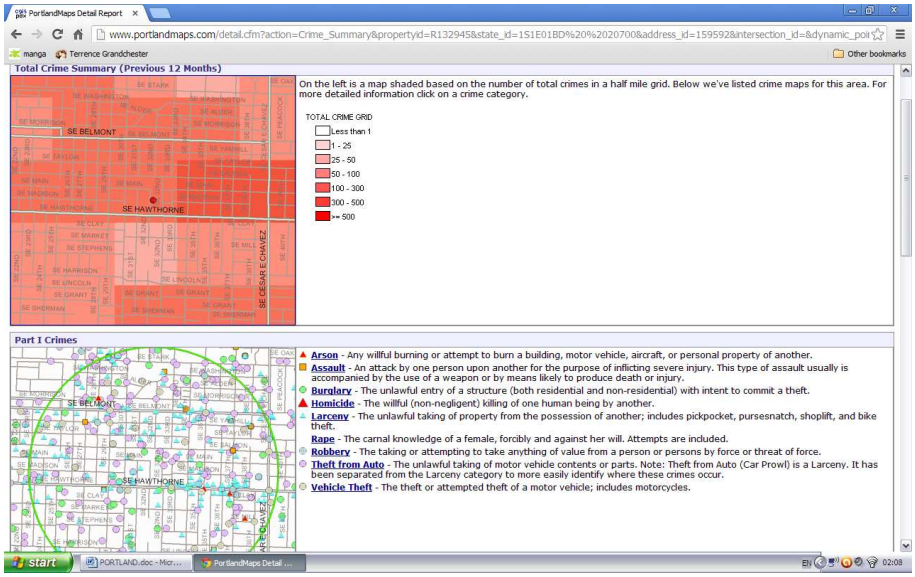

Στο σημείο αυτό δε μπορούμε να αποφύγουμε το σχολιασμό της εξαιρετικά μεγάλης εγκληματικότητας. Σε μερικές δεκάδες οικοδομικά τετράγωνα έχουν σημειωθεί φόνοι, βιασμοί και αμέτρητες κλοπές. Το τίμημα της ανάπτυξής ίσως μερικές φορές είναι υπερβολικά μεγάλο.

4 Ο ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ

4.1 Ιστορικά στοιχεία.

Ηράκλειο είναι ένα προάστιο της Αθήνας που βρίσκεται στα βόρεια του πολεοδομικού συγκροτήματος της πρωτεύουσας. Συνορεύει δυτικά με τη Μεταμόρφωση, βόρεια με τη Λυκόβρυση, ανατολικά με την Πεύκη και το Μαρούσι και νότια με τη Νέα Ιωνία. Έχει πληθυσμό 45.926 κατοίκους (2001), έκταση 4,6 τ.χλμ. και υψόμετρο που κυμαίνεται μεταξύ των 140-210 μέτρων. Οι κοινωνικές τάξεις που ζουν στην περιοχή είναι κυρίως μικρομεσαίες αστικές.

Στην αρχαιότητα εκεί που βρίσκεται το σημερινό Ηράκλειο υπήρχε ο αρχαίος Δήμος Ηφαιστιάδων (ή Ιφιστία), ο οποίος ανήκε στην Ακαμαντίδα φυλή. Η φυλή αυτή έλαβε το όνομα της από τον Ακάμαντα γιο του Θησέα. Ο Διογένης ο Λαέρτιος αναφέρει ότι στην περιοχή ο Πλάτωνας είχε στην κατοχή του ένα μεγάλο κτήμα.

Στη Ρωμαϊκή εποχή υπήρχε ένα Ρωμαϊκό αγρόκτημα (λατιφούντιο) στο Άνω Ηράκλειο. Απόδειξη είναι τα πηγαδάκια που υπήρχαν γύρω από την οδό Αγίου Γεωργίου που τα χρησιμοποιούσαν οι Ρωμαίοι στα αγροκτήματά τους για να αποθηκεύουν και να ψύχουν

τους καρπούς. Τα πηγαδάκια αυτά ήταν κιούπια θαμμένα στη γη χωρητικότητας 400 λίτρων κτισμένα από τούβλα με άριστη επικάλυψη ποταμίσιας άμμου. Οι Αρβανίτες κάτοικοι του Αρακλίου τα χρησιμοποιούσαν με σκοπό να κρύβουν από τους Τούρκους, σιτάρι, κριθάρι, και γενικά τα προϊόντα τους. Οι Βαυαροί πίστευαν, λανθασμένα, ότι τα κιούπια τα είχαν φτιάξει οι Αρβανίτες. Την ίδια εποχή κτίστηκε ο ναός του Ηρακλέους, ο οποίος βρισκόταν στο σημείο που σήμερα βρίσκεται ο Άγιος Γεώργιος. Ο ναός αυτός αναφέρεται και από τον Παυσανία. Από το Ηράκλειο περνούσε και το Αδριάνειο υδραγωγείο που κατασκευάστηκε τον 2ο αι. μ.Χ. Το έργο είχε μήκος 25 χλμ και μετέφερε το νερό της Πάρνηθας μέσω Μενιδίου, Μεταμόρφωσης, Ηρακλείου, Καποδιστρίου, Χαλανδρίου, Ν. Ψυχικού, Αμπελοκήπων στον Λυκαβηττό. Σώζεται μέχρι της μέρες μας τμήμα του στην οδό Εθνομαρτύρων στο Π.Ηράκλειο.

Στα Βυζαντινά χρόνια, στα νότια του σημερινού Δήμου υπήρχε ο οικισμός των Χαλκωματάδων, το όνομά του οφείλεται στην οικογένεια των Χαλκωματάδων που είχε βυζαντινή καταγωγή, και όπως φανερώνει και το όνομά της, η κύρια απασχόλησή της ήταν η εξόρυξη του χαλκού. Οι κάτοικοι εκείνη την εποχή ασχολούνται κυρίως με την γεωργία, την κτηνοτροφία και την εξόρυξη χαλκού. Το Ηράκλειο αποτελούσε μέρος του μεγάλου ελαιώνα της Αττικής.

Στα Οθωμανικά χρόνια, γύρω στο 1600, οι Αλβανόφωνοι κάτοικοι του έκτισαν το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου στο σημείο που βρισκόταν το αρχαίο ιερό του Ηρακλή, με υλικά από αυτό για να καθαγιαστεί όπως πίστευαν. Μέχρι την επανάσταση του ’21 οι ντόπιοι Αρβανίτες απόγονοι των κολίγων του κτήματος του Χατζή Αλί Χασεκή (Βοτανικός κήπος) ονόμαζαν την περιοχή Αράκλι και ζούσαν στο Άνω Ηράκλειο γύρω στους 70 ανθρώπους ασχολούμενοι με την κτηνοτροφία. Το ’21 λόγω των συρράξεων οι κάτοικοι εγκατέλειψαν την περιοχή.

Τον Μάιο του 1837 ο Όθωνας ύστερα από την αίτηση 4 στρατιωτικών για μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα (Νάιδελ, Βέρνερ, Βούθ, Ζίγλερ) και την προσπάθεια ευρέσεως του κατάλληλου χώρου εξέδωσε Διάταγμα με το οποίο ίδρυε τη Βαυαρική Στρατιωτική αποικία Ηρακλείου. Για να βρουν το κατάλληλο μέρος τοποθέτησαν σε διάφορα μέρη της Αττικής κομμάτια κρέατος για να δούνε που θα αργήσει να πήξει και επειδή άργησε εδώ επιλέξανε το Ηράκλειο λόγω του ότι το μέρος είχε λιγότερη υγρασία.

Ο ερχομός του Όθωνα στην Ελλάδα

Το ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού προέβλεπε ένα οικοδομικό τετράγωνο με πλευρά 150 μέτρων περίπου με πλευρές την Πίνδου, τη Χαλκίδος, τον Άγιο Λουκά και τον Άγιο Γεώργιο. Στις γωνίες τους προβλεπόταν πυργίσκοι που θα φύλαγαν τον οικισμό. Λόγω του μεγάλου κόστους και του περιορισμένου ενδιαφέροντος από πλευράς Βαυαρών όλα αυτά έμειναν στα χαρτιά και κτίστηκε μόνο η νότια και η δυτική πλευρά, δηλαδή η σημερινή Ι.Φιξ και η Ηρακλείου από τον Άγιο Λουκά μέχρι την Κομνηνού.

Η αποικία προμηθευόταν νερό από τον παλιό αγωγό ύδρευσης Κηφισιάς-Ηρακλείου, ο οποίος ανακατασκευάστηκε. Τα μεταγενέστερα χρόνια βρήκαν νερό σε πηγάδι πίσω από το Ηρώο, ενώ τον 20ο αι. μέχρι τη δεκαετία του 1960 το χωριό προμηθευόταν νερό από τις δύο βρύσες βρισκόταν στην οδό Πίνδου η μία και η άλλη στη λεωφόρο Ηρακλείου απέναντι από τη Διομήδους Κομνηνού.

Ο πρώτος επιστάτης της αποικίας ήταν ο Χριστόφορος Νέζερ (παππούς του ηθοποιού), τα σπίτια που κτίστηκαν ήσαν 19 και οι Βαυαροί άποικοι ήταν 23 το ’37 και 63 το ’40 στην πλειοψηφία τους Καθολικοί. Κάθε οικογένεια πήρε ένα σπίτι και 42 στρέμματα για καλλιέργεια. Στις 3.5.1842 άρχισε να κτίζεται ο Καθολικός ναός του Ευαγγελιστή Λουκά Γοτθικού ρυθμού με χρήματα (17.000 φλορίνια) από τον Βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκο μέσω της θρησκευτικής εταιρείας του Μονάχου στην οποίαν ήταν πρόεδρος. Είχε γίνει κάποιος έρανος στη Λυών για τον Αγ. Λουκά, από τον οποίον μάζεψαν 3.000 φράγκα. Εγκαινιάστηκε στις 18.10.1845, είναι ο δεύτερος εν ζωή Καθολικός ναός της Αττικής, αφού ο πρώτος έγινε στον Πειραιά το 1839 από τους πρώτους Συριανούς κατοίκους του. Αρχιτέκτονας του ναού ήταν ο Βαυαρός Θεόφιλος Χάνσεν και εργολάβος ο Στέφανος Κοσαδίνης. Η εικόνα του Αγίου Λουκά λέγεται ότι φιλοτεχνήθηκε από μια γερμανίδα πριγκίπισσα στην Αθήνα. Στον Αγ. Λουκά εκκλησιάζονταν και οι λίγοι προτεστάντες άποικοι, ύστερα από παρότρυνση της Αμαλίας.

Προτομή του Όθωνα στο προαύλιο του Λουκά του Ευαγγελιστή

Τη δεκαετία του 1840 όταν οι άποικοι άρχισαν να πληρώνουν φόρους στο κράτος έφυγαν 9 οικογένειες, σχεδόν η μισή αποικία και στη θέση τους ήρθαν 9 οικογένειες αμπελουργών από το OBERPFALZ της Βαυαρίας, οι οποίοι αποτέλεσαν το δυναμικότερο κομμάτι του οικισμού πολιτών αυτή τη φορά κι όχι στρατιωτών. Στα πρώτα χρόνια της αποικίας ο περίβολος γύρω από τον Άγιο Γεώργιο (1845-62) χρησίμευε ως Νεκροταφείο, ενώ το 1862 μεταφέρθηκε στο σημερινό ύστερα από τη δωρεά της Αιμιλίας Μύλλερ και της Μαρίας Βάγγερ. Οι Βαυαροί θεωρούσαν τον Άγιο Γεώργιο θαυματουργό, γι' αυτό όταν αρρώσταιναν τα άλογά τους τα γύριζαν τρεις φορές γύρω από το ναό για να γίνουν καλά, ενώ άλλες φορές έπαιρναν βαμβακερή κλωστή, με την οποίαν έζωναν τον ναό, κατόπιν τη μάζευαν και την έβαζαν στο κεφάλι του αλόγου λέγοντας προσεχές. Μπροστά από το ναό περνούσε ένα ρέμα, τα νερά του οποίου έτρωγαν τα θεμέλια του. Με παρότρυνση του ίδιου του Όθωνα πραγματοποιήθηκαν αποχετευτικά έργα για να σώσουν το ναό από το ρέμα. Ένας λόγος που δεν κτίστηκαν τείχη στην ανατολική πλευρά του οικισμού ήταν η πιστή του Όθωνα στο ότι από την πλευρά αυτή θα τους φυλάει ο Άγιος Γεώργιος. Όντως, όσες φορές λεηλατήθηκε ο οικισμός από τους ντόπιους Αρβανίτες δεν πέρασαν ποτέ από την πλευρά του Αγ. Γεωργίου.

Το 1858 ήρθε ο ζυθοποιός Fuchs από το Muhldorf της Βαυαρίας στην Ελλάδα για να συναντήσει τον πατέρα του Γεώργιο, που εργαζόταν ως μεταλλειολόγος στα ορυχεία της Κύμης και του Λαυρίου. Αυτός έμεινε στην αποικία και δημιούργησε απέναντι από τον Άγιο Λουκά στην Ηρακλείου ένα ζυθοποιείο το οποίο σώζεται και στις μέρες μας, ενώ υπήρξε η σκέψη να μετατραπεί η αποικία, η οποία δεν εξελισσόταν πληθυσμιακά, σε χωριό εξειδικευμένων εργατών μπίρας που θα δούλευαν γι' αυτόν. Η σκέψη αυτή δε πραγματοποιήθηκε, γιατί το 1862 ο Όθωνας που τον έφερε στην αποικία, εξορίζεται από την Ελλάδα, με αποτέλεσμα ο Φιξ να φύγει από την αποικία και να φτιάξει ζυθοποιείο στο Κολωνάκι το 1864.

Η έπαυλη Φιξ στο Παλιό Ηράκλειο

Το 1862 η αποικία είχε γύρω στους 70 κατοίκους, αλλά μετά την εκθρόνιση του Βασιλιά το κλίμα έγινε πολύ βαρύ γι'αυτούς και αρκετές οικογένειες ακολούθησαν τον Όθωνα στην Βαυαρία, αφήνοντας πίσω λίγες οικογένειες και μερικούς εργένηδες. Τότε, για να μην εγκαταλειφθεί εντελώς ο οικισμός εξαιτίας του ότι οι εναπομείναντες Βαυαροί δε μπορούσαν να βρουν νύφες λόγω της διαφορετικής θρησκείας, ο Καθολικός παπάς λειτούργησε ως προξενητής μεταξύ των Βαυαρών και Καθολικών κοριτσιών από τη Σύρο. Τις επόμενες δεκαετίες, από το νησί αυτό αλλά και από άλλα μέρη άρχισαν να συρρέουν στον οικισμό πολλές Καθολικές οικογένειες: Μαρκέτης, Παναγιωτόπουλος, Στάντζος, Καπελλάς, Ροσσολάτος, Μακρυωνίτης, Χωμενίδης, Δελαζάρης, Μουσουράκης, Βακόνδιος, Ξανθάκης, Φιλιππούσης, Φραγκούλης, Αλβέρτης, Δαλέζιος, Γαδ–Κων/λη, Χαρικιώπουλος-Τήνος. Η εγκατάσταση των Ελληνοκαθολικών επίσπευσε τη δημιουργία

των νέων γειτονιών της Πίνδου, της Δωδεκανήσου, της Ανδρούτσου, της Μουστακλή, της Αλωνίων και της Πλαπούτα (στις αρχές της). Η αποικία τον 19ο αιώνα θεωρούνταν από τα γύρω Αρβανιτοχώρια ξένο σώμα, αφού λεηλατήθηκε επανειλημμένως ιδίως το 1843 & το 1862 και ποτέ δεν τους χορήγησαν αφιλοκερδώς τη βοήθειά τους. Η συνεισφορά των Βαυαρών του Ηρακλείου στην ενδυμασία των Αρβανιτών χωρικών της Αττικής έγκειται στη διάδοση σε αυτούς του Βαυαρικού κούκου. Ο κούκος ήταν ένα πάνινο καπέλο με γείσο που τους είχε προμηθεύσει το Υπουργείο Στρατιωτικών για να προστατεύουν το κεφάλι τους από τον ήλιο κατά τη διάρκεια των αγροτικών εργασιών. Ο οικισμός μέχρι το 1912 ανήκε στον Δήμο Αμαρουσίου.

Τα 3 πρώτα χρόνια της αποικίας υπήρχαν 12 οινοπωλεία, τα οποία καταργήθηκαν το 1840 όλα πλην ενός από τον πρώτο επιστάτη Χριστόφορο Νέζερ, λόγω της μέθης των κατοίκων. Στα επόμενα χρόνια η βασική ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Τα χωράφια στα πρώτα χρόνια της αποικίας ήταν γεμάτα αμπέλια (πολλοί άποικοι ήταν αμπελουργοί στη χώρα τους) τα οποία στην πορεία ξηλώθηκαν και αντικαταστάθηκαν από καλλιέργειες σταριού, κριθαριού και σίκαλης. Με τις καλλιέργειες αυτές ασχολούνταν οι Ηρακλειώτες μαζί με τους κατοίκους των γειτονικών χωριών (Κουκουβάουνες, Μαρούσι, Μενίδι, Λιόπεσι).

Αμπέλια υπήρχαν κυρίως στο Ψαλίδι (Φιξέικα), τα οποία αντικαθίστανται με ελιές στις αρχές του 20ου αιώνα. Τα αλώνια του Π.Ηρακλείου ήταν 4 και βρίσκονταν όλα σε ακτίνα 100 μέτρων από τις μπασκέτες μπροστά από το 4ο δημοτικό σχολείο, ενώ υπήρχε κι άλλο ένα στο Ψαλίδι που ανήκε στην οικογένεια Αθανασιάδη. Ελαιοτριβείο στο χωριό δεν υπήρχε. Τα πατητήρια σταφυλιού του χωριού ήταν 3 και ανήκαν στον Καρλή (στην αυλή της ταβέρνας του στην πλατεία) στον Αντώνη Βάγγερ (Κομνηνού & Χαλκίδος) και ένα στην οικογένεια Φιξ.

Το 1885 δύο χλμ νοτίως του οικισμού δημιουργείται σταθμός σιδηροδρόμου που ξεκινούσε από την πλατεία Λαυρίου στην οδό Γ' Σεπτεμβρίου και κατέληγε στον Διόνυσο (μάρμαρα) από τη μία και στο Λαύριο (ορυχεία) από την άλλη. Στο Ηράκλειο γινόταν αυτή η διακλάδωση προς τις δύο κατευθύνσεις.

Φτάνουμε στο 1912 όπου το χωριό είχε 140 κατοίκους, στην πλειοψηφία τους Καθολικοί με καταγωγή κυρίως τη Βαυαρία και τη Σύρο. Το χωριό εκτεινόταν από τον παλιό Γαλαξία μέχρι τις αρχές της Πλαπούτα. Σε γενικές γραμμές, οι Βαυαροί έμεναν κυρίως στο δυτικό τμήμα και οι Ελληνοκαθολικοί στο ανατολικό. Μετά το ξεκαθάρισμα πολλών δεκαετιών, οι μεγαλύτερες οικογένειες του χωριού ήταν των Βάγγερ και των Πίτλιγγερ. Τότε ο οικισμός φεύγει από τον Δήμο Αμαρουσίου και εντάσσεται στον Δήμο Αθηναίων.

Στις αρχές του 20ου αιώνα και ιδιαιτέρως στα τέλη της δεκαετίας του '10 άρχισαν να κάνουν την εμφάνιση τους οι πρώτοι κάτοικοι γύρω από το σταθμό, οι οποίοι είναι υπάλληλοι της εταιρείας σιδηροδρόμων και μεσοαστοί έμποροι από την Αθήνα. Από τότε γίνεται ο διαχωρισμός μεταξύ των 2 οικισμών. Ο οικισμός γύρω από το σταθμό ονομάστηκε Νέο Ηράκλειο και ο παλιός οικισμός των Βαυαρών Παλαιό Ηράκλειο.

Το 1920 άρχισε να κτίζεται στο λόφο Κουμανούδη η Αγία Τριάδα (τελείωσε το '38) ενώ το ίδιο έτος έπαψε να λειτουργεί ο σταθμός λόγω κόστους. Τη δεκαετία του '20 κτίστηκε το 1ο Δημοτικό στο Κάτω Ηράκλειο, ενώ το 2ο και το 3ο

κτίστηκαν τη δεκαετία του'30. Το 1922 ήρθε ο ιερομόναχος από το Αργυρόκαστρο της Β. Ηπείρου ο αρχιμανδρίτης Ιωακείμ Ζέρβας, ο πρώτος Ορθόδοξος ιερέας στο Ηράκλειο, ο οποίος λειτούργησε στην Αγία Τριάδα και στον Άγιο Γεώργιο μέχρι το τέλος της ζωής του το 1955.

Πιστεύεται ότι το 1922 ήρθαν στο Ηράκλειο περίπου 2.500 Μικρασιάτες. Στο σημερινό Ηράκλειο ήρθαν λιγότεροι, γιατί μέχρι το 1934 που ιδρύθηκε ο Δήμος Νέας Ιωνίας το Ηράκλειο έφτανε μέχρι το σημερινό IONIA CENTER, ακόμα η Καλογρέζα και η Αλσούπολη ανήκε στην κοινότητα Ηρακλείου. Δηλαδή οι πρόσφυγες της σημερινής Βόρειας Νέας Ιωνίας και της Καλογρέζας απογράφηκαν στο Ηράκλειο. Επίσης στο Ηράκλειο ανήκε και η Λυκόβρυση μέχρι την Αγία Βαρβάρα μέχρι το 1949, όταν συστάθηκε η κοινότητα Λυκόβρυσης. Κατά το μεσοπόλεμο σε όλη την Αττική υπήρχε μια οικιστική ανάπτυξη, έτσι και στο Ηράκλειο. Από 341 κατοίκους που είχε το ’20 έφτασαν τους 3457 το ’40. Ο πληθυσμός του περίπου δεκαπλασιάστηκε μέσα σε 20 χρόνια. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να γίνει κοινότητα το ’25 και Δήμος το ’48.Το 1931 η τότε Κοινότητα συνδέθηκε συγκοινωνιακώς με τη γειτονική Νέα Ιωνία (τότε Ποδαράδες) και την Αθήνα.

Στις αρχές του 20ου αι., στο Π. Ηράκλειο οι γόνοι των Καθολικών άρχισαν να παντρεύονται με γόνους των Ορθόδοξων Αρβανιτών (Σταυριανός, Κόλλιας, Μιλίγκος, Μαυρίκης) των γύρω χωριών (κυρίως Κουκουβάουνες), ενώ στον μεσοπόλεμο άρχισαν να έρχονται οι πρώτες Ορθόδοξες οικογένειες από την Μικρά Ασία (Τερζόγλου) και την Εύβοια (Κυπραίος). Αυτοί δεν δημιούργησαν δικές τους γειτονιές, αλλά αναμείχθηκαν στις υπάρχουσες γειτονιές των Καθολικών. Την ίδια περίοδο στο Παλιό Ηράκλειο φτιάχτηκε το πρώτο σχολείο το ’19 (Αλωνίων & Ηρακλείου), το '33 εξωραΐστηκε η πλατεία του Αγίου Λουκά (δαπάνες οικ.Φιξ) με το Ηρώο (δαπάνες οικ.Μάμμου), η οικογένεια Φιξ έφτιαξε τη βίλα της σε κτήμα 27 στρεμμάτων, κτίστηκε ένα μεγαλύτερο σχολείο το 1939 από τον Ιωάννη Φιξ ύστερα από τη δωρεά του χώρου από την οικογένεια Πίτλιγγερ. Το 1935 εγκαινιάστηκε το Ορθόδοξο νεκροταφείο, ενώ η εκκλησία των Απ. Πέτρου & Παύλου του κοιμητηρίου κτίστηκε στις αρχές του ‘70 με δαπάνη της οικογένειας Πετροπούλου.

Λόγω της αύξησης των Ορθοδόξων κατοίκων του Π. Ηρακλείου στη θέση του παλιού Αγ. Γεωργίου το 1935 κτίστηκε ένας μεγαλύτερος, ο οποίος εικονογραφήθηκε από τον αγιογράφο Φώτη Κόντογλου (ο οποίος έμενε στη γειτονική Ν. Ιωνία) και τους μαθητές του το 1958. Την ίδια περίοδο, στο Κάτω Ηράκλειο (ιδιαιτέρως στην πλατεία Όθωνος) ήρθαν μερικές οικογένειες Γερμανών προτεσταντών. Ο λόγος που δεν συνοικίστηκαν στο Παλιό Ηράκλειο με τους ομοεθνείς τους ήταν οι παραδοσιακά κακές σχέσεις Καθολικών και Προτεσταντών. Αυτές οι κακές σχέσεις έχουν πηγή την ίδια τους την πατρίδα και οι αιτίες είναι περισσότερο ιστορικές (τριακονταετής πόλεμος) και ταξικές (φτωχοί Καθολικοί-πλούσιοι Προτεστάντες) παρά θρησκευτικές.

Ένας από αυτούς τους Γερμανούς προτεστάντες ήταν και ο Δήπελ, ο οποίος καταγόταν από οικογένεια σαγματοποιών της Βασιλικής οικογένειας που ήρθαν στην Ελλάδα την περίοδο της αντιβασιλείας του Όθωνα ως σαγματοποιοί στα άλογά τους. Κατά το μεσοπόλεμο, επειδή δε μπορούσε να βρει δουλειά στην ειδικότητά του στους Βασιλείς, αφού είχαν φύγει μετά το δημοψήφισμα του 1924, ήρθε στο Ηράκλειο για να εξασκήσει το επάγγελμα της οικογένειας του κοντά στους Ομοεθνείς του.

Έμενε εκεί που είναι σήμερα το κολυμβητήριο του Ηρακλείου και παλιότερα το εργοστάσιο πετσέτας Σαΐτα (τετράγωνο Ηρακλείου, Χρυσανθέμων, Βενιζέλου, Δρυάδων),

ήταν Γερμανός υπήκοος, μιλούσε σπαστά τα Ελληνικά και κατά τη διάρκεια της κατοχής τον επιστράτευσαν οι Γερμανοί και τον ανάγκασαν να συνεργαστεί μαζί τους και να φορέσει στολή αξιωματικού των SS. Έδρασε στην Αθήνα με μεγάλη σκληρότητα και είχε πολλά κτήματα στην περιοχή, ένα εκ των οποίων ήταν αυτό του σημερινού 1ου & 2ου Γυμνασίου-Λυκείου επί της οδού Πευκών. Εκτός από αυτόν υπήρχε κι άλλος ένας Γερμανός προτεστάντης στο Ηράκλειο που συνεργάστηκε με τις δυνάμεις κατοχής ονόματι Σερρ. Όλοι αυτοί φύγανε με την απελευθέρωση του '44.

Στις 6.5.1941 έρχεται ο Χίμλερ ο αρχηγός των SS στο Παλαιό Ηράκλειο, ανέφερε στον εφημέριο του Αγ. Λουκά Δον Γαβαθά ότι ήρθε για να προσκυνήσει τον τόπο της καταγωγής του. Πράγματι στο Καθολικό νεκροταφείο είχε θαφτεί μια θεία του ονόματι Αμαλία Βολφ, τον τάφο της οποίας επισκέφτηκε. Τότε εκεί που βρίσκεται σήμερα ο Βερόπουλος (στο σπίτι του Λούη Α. Βάγγερ) εγκαθίδρυσε ένα Γερμανικό σχολειό με δασκάλα τη Μαρί Σιούμαν.

Το Πάσχα του 1942 εφαρμόστηκε σχέδιο από τους NAZI να μετοικίσουν οι Γερμανογενείς κάτοικοι του Π. Ηρακλείου στη Γερμανία. Κάποιοι από αυτούς έφυγαν με τη θέληση τους λόγω της πείνας και της προπαγάνδας του Γερμανικού σχολείου ενώ άλλοι απήχθησαν. Ο αριθμός των αποχωρησάντων ήταν γύρω στους 120. Υπάρχει πηγή που ανεβάζει τους αποχωρήσαντες στους 250, ίσως συμπεριλαμβάνονται κι άλλοι από τη Γερμανική κοινότητα Αθηνών που έφυγαν για να προστατευτούν από την πείνα και τον πόλεμο.

Τους πήγαν σε ένα πανδοχείο στη λίμνη Tegernsee της Βαυαρίας, εκεί έκατσαν για 3 εβδομάδες, ύστερα τους πήγαν σε ένα εργοστάσιο-στρατόπεδο στο Πασσάου, εκεί προσπάθησαν να τους αναγκάσουν να γίνουν Γερμανοί πολίτες χωρίς επιτυχία αφού υπέγραψαν λίγοι. Όταν το ΄45 απελευθερώθηκε το στρατόπεδο από τους Αμερικανούς, οι περισσότεροι όσων γλίτωσαν επέστρεψαν στο Ηράκλειο, ενώ κάποιοι παρέμειναν στη Γερμανία. Αυτή η ιστορία αποσιωπείται για ευνόητους λόγους.

Από το 1938 έως το 1962 γύρω από το σταυρό της Κύμης με την Αντύπα στα σύνορα Ηρακλείου, Ν. Ιωνίας και Αμαρουσίου λειτούργησαν ανθρακωρυχεία που εξορύσσαν λιγνίτη. Στα χρόνια της κατοχής οι Γερμανοί επέταξαν τα ορυχεία και δημιούργησαν παρακαμπτήρια σιδηροδρομική γραμμή (1942) για να μεταφέρουν τον λιγνίτη στο Λαύριο. Εκτός αυτού ο Ηρακλειώτικος λιγνίτης προμήθευε την Ηλεκτρική εταιρεία, το εργοστάσιο παραγωγής ρεύματος Κερατσινίου και την εταιρεία Γκαζιού. Στα κατοχικά χρόνια τα ορυχεία έφτασαν στην ακμή τους με 1.800 εργάτες. Γύρω στο ’57 & ’62 κλείσανε λόγω της διαμάχης της ιδιοκτήτριας εταιρείας και των κατοίκων. Οι ανθρακωρύχοι που δούλεψαν σ’αυτά κάτω από δύσκολες συνθήκες ήρθαν από το Λαύριο και την Εύβοια. Προφανώς έδωσαν το όνομα στην Κύμης από την ιδιαίτερη πατρίδα των πρώτων οικιστών της περιοχής. Εξαιτίας της γενικής εγκατάλειψης, η περιοχή ονομάζεται υποτιμητικά «πατσαβουρέικα». Γύρω από αυτά τα ορυχεία είχε κτισθεί η αρχαία Ηφαιστία και οι Βυζαντινές Χαλκωματάδες.

Στα χρόνια της κατοχής λόγω των ορυχείων η πόλη μετατράπηκε σε Γερμανικό στρατόπεδο. Αυτό είχε ως συνέπεια την ανάπτυξη ενός ισχυρού αντιστασιακού κινήματος μέσα από το οποίο αναδείχθηκαν οι αγωνιστές: Ηλέκτρα Αποστόλου (σκοτώθηκε το ‘44), ο Γιάννης Μπομποτίνος, ο Κώστας Ωραιόπουλος (σκοτώθηκε το ‘43), ο Παναγιώτης

Μικρόπουλος (σκοτώθηκε το ‘44), ο Παναγιώτης Γκόβας (σκοτώθηκε το ‘44) και ο Προκόπης Κατσούλης (σκοτώθηκε το ‘44).

Στα τέλη της δεκαετίας του '40 η Πριγκίπισσα Αλίκη (μητέρα του Δούκα του Εδιμβούργου Φιλίππου συζύγου της Βασ. Ελισσάβετ Β΄) κτίζει εξοχική κατοικία στην οδό Πευκών & Φιλυρών, στην οποία βρίσκεται το παρεκκλήσιο της Βασιλικής Οικογένειας ονόματι «Μάρθα-Μαρία». Το σπίτι αυτό δωρίσθηκε στον Ερυθρό Σταυρό με σκοπό να γίνει γηροκομείο, ιδιότητα με την οποία λειτουργεί μέχρι σήμερα.

Μετά τον πόλεμο, την κατοχή και τον εμφύλιο που κατέστρεψε την Ελληνική επαρχία, όπως η υπόλοιπη Αθήνα, έτσι και το Ηράκλειο, που είναι πλέον Δήμος, δέχθηκε φτωχούς κατοίκους από όλη την Ελλάδα. Το προάστιο αρχίζει να μετατρέπεται εν μέρει σε εργατούπολη με Βιομηχανική περιοχή το τετράγωνο Πολυτεχνείου, Ηρακλείου, Β. Ηπείρου, Πευκών. Η περιοχή τις δεκαετίες του ’60 και του ‘70 γέμισε βιοτεχνίες με βασικό αντικείμενο το ύφασμα. Από το ’51 μέχρι το ’81 ο πληθυσμός του Ηρακλείου ανά δεκαετία σχεδόν διπλασιάζεται. Οι Πελοποννήσιοι (Μεσσήνιοι, Αρκάδες) είναι το βασικότερο στοιχείο του Δήμου και εγκαταστάθηκαν σε όλη την έκτασή του. Οι Μικρασιάτες εγκαταστάθηκαν το '22 κυρίως κάτω από τις γραμμές του τρένου και στην Ιφιγενείας. Οι Ευβοιώτες (Κύμη ως επί το πλείστον) ήρθαν από το Λαύριο τις δεκαετίες του ’30 και του ’40. Εκεί εργάζονταν στα ορυχεία της περιοχής και όταν άρχισαν να λειτουργούν τα Ηρακλειώτικα ορυχεία ήρθαν ως εργάτες μέσω της σιδηροδρομικής γραμμής που ένωνε το Ηράκλειο με το Λαύριο. Εγκαταστάθηκαν γύρω από τη Μαρίνου Αντύπα στα σύνορα με την Καλογρέζα. Τις δεκαετίες του '60 και '70, οι Ηπειρώτες εγκαθίστανται στο Βορειοανατολικό Ηράκλειο, όπου δίνουν το όνομά τους στην περιοχή (Ηπειρώτικα), οι Κρητικοί στο Κάτω Ψαλίδι και οι Σερραίοι στο Παλιό Ηράκλειο. Τα υπόλοιπα πληθυσμιακά στοιχεία (Ρουμελιώτες, Θεσσαλοί κ.α.) εγκαταστάθηκαν σε όλη την έκταση του Δήμου. Το Παλιό Ηράκλειο αναπτύχθηκε οικιστικά κυρίως την περίοδο 65-85, είναι η περίοδος που ενώθηκαν τα δύο τοπωνύμια του Δήμου.

Την περίοδο 95-2004 υπάρχει έντονη οικιστική δραστηριότητα στο Ηράκλειο αλλά και σε ολόκληρη την Αττική, λόγω της γενικής οικιστικής ανάπτυξης που είχε φέρει στην Ελλάδα η εφορία της ανόδου του Χρηματιστηρίου και η προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων. Αναπτύχθηκε περισσότερο το ανατολικό Ηράκλειο που μέχρι τότε ήταν αραιοκατοικημένο λόγω του ελαιώνα της Κύμης. Τη δεκαετία του ’50 ο Πράσινος Λόφος κτίζεται από θύματα και αναπήρους πολέμου, οι οποίο αρχίζουν να ανοικοδομούν το ναό της Παναγίας το '55, ο οποίος ακόμα κτίζεται.

Όψη του Ιερού Ναού της Υπεραγίας Θεοτόκου από την οδό Ματρόζου

Το ’57 επαναλειτουργεί ο σταθμός του τρένου που αυτή τη φορά ενώνει το Ηράκλειο όχι μόνο με την Αθήνα αλλά και με τον Πειραιά. Το '58 ο Δήμος συνδέεται με δίκτυο ύδρευσης και το '63 με δίκτυο αποχέτευσης. Το 1964 ο Επιμορφωτικός σύλλογος

Ηρακλείου συστήνει την Δημοτική βιβλιοθήκη, εκεί που βρισκόταν παλιότερα το γνωστό κέντρο διασκέδασης Ζέφυρος του Κ. Σταυριανού, στο οποίο είχαν τραγουδήσει γνωστά ονόματα του τραγουδιού ανάμεσα τους ο Σ. Καζαντζίδης και η Σεβάς Χανούμ το 1955. Τη δεκαετία του 2000 λειτούργησε η Αττική οδός και ο Προαστιακός σιδηρόδρομος με σταθμό στο Ηράκλειο.

Ο σταθμός ΗΣΑΠ Ηρακλείου σήμερα

Στον εκπαιδευτικό τομέα, η πρώτη προσπάθεια υποδομής μέσης εκπαίδευσης έγινε το 1972, όταν κατασκευάστηκε το συγκρότημα των σχολείων στην οδό Πευκών, το οποίο φιλοξένησε τα περισσότερα Γυμνάσια και Λύκεια του δήμου για δεκαετίες, έως ότου απέκτησαν τα δικά τους κτίρια. Η δεύτερη έγινε όταν τη δεκαετία του '80 λειτούργησε η σχολή του ΟΑΕΔ-ΚΕΤΕΚ στην Πευκών στο Π. Ηράκλειο. Σήμερα στον δήμο λειτουργούν 14 Δημοτικά, 5 Γυμνάσια και 4 Λύκεια.

Στον αθλητικό τομέα, μέχρι τη δεκαετία του 90 σώζονταν τα 2 ερασιτεχνικά ποδοσφαιρικά γήπεδα του ΟΦΗ και της Α.Ε. Ηρακλείου(1929) στον ελαιώνα της Κύμης και το άλλο της ΑΟ Παλαιού Ηρακλείου (ΟΠΗ) στην Πευκών. Πλέον, μετά την κατασκευή της Αττικής οδού σώζεται 1 μικρό γήπεδο στην Κύμης και 1 μεγαλύτερο με κερκίδες στην Πρασίνου Λόφου πάνω από την Αττική οδό, που ανήκει στην ΑΕ Ηρακλείου, η οποία αγωνίζεται στη Δ' Εθνική. Στην οδό Κουντουράτα & Πολυτεχνείου υπάρχει το γήπεδο μπάσκετ του ΤΥΦΩΝΑ. Το σωματείο αυτό ιδρύθηκε στην Κυψέλη το '44, μετακινήθηκε στο Ηράκλειο το '65 και τη δεκαετία του 2000 συνενώνεται με την Ένωση Ηρακλείου. Πλέον αγωνίζεται στο κλειστό δημοτικό γυμναστήριο «Χαρά Καρυάμη» στην Καναπίτσα.

Εκκλησιαστικώς, το Ηράκλειο ανήκει στην Ιερά Μητρόπολη Ν. Ιωνίας & Φιλαδελφείας που ιδρύθηκε το 1974. Οι ενορίες είναι τέσσερις: η Αγία Τριάδα(1938-άρχισε το 1920), ο Άγιος Γεώργιος(1935-κτίσθηκε στη θέση του παλιού), η Κοίμησις της Θεοτόκου (1964-άρχισε το 1955) και ο Άγιος Νεκτάριος (1974-άρχισε το 1962).

Εκτός αυτών υπάρχουν οι κάτωθι Ορθόδοξες εκκλησίες: των Ταξιαρχών με το Παλιό ημερολόγιο στην Ιφιγενείας, το εκκλησάκι του Αγίου Αντωνίου στο Άνω Ηράκλειο (κτίστηκε στον μεσοπόλεμο από τον μοναχό Μάρκο Τσίκουρα), το μοναστήρι του Αγίου Στεφάνου στο Π. Ηράκλειο (άρχισε να κτίζεται το 1927), το παρεκκλήσι του Αγίου Φανουρίου που κτίστηκε στον προαύλιο χώρο του Αγίου Γεωργίου το 1958 με δαπάνη του βορειοηπειρώτη Νικολάου Μάρα. Κοντά στην εκκλησία της Παναγίας υπήρχε το ξωκλήσι της Αγίας Παρασκευής που ανήκε στην Κλεοπάτρα Κουράκλη, ενώ κοντά στην Πρασίνου Λόφου το 1929 η Ιουλία Κουτσάκου κτίζει μαζί με το σπίτι της τον Άγιο Σπυρίδωνα.

Η Αγία Τριάδα ήταν γνωστή στην ευρύτερη περιοχή, ιδιαιτέρως τα παλιότερα χρόνια, για το πανηγύρι της την ημέρα του Αγίου Πνεύματος, που διενεργείται από το 1930 μέχρι τις μέρες μας. Εκτός αυτών των Ορθοδόξων, η Καθολική εκκλησία έχει μεγάλη παρουσία στον δήμο, την ισχυρότερη από όλους τους δήμους του νομού Αττικής. Εκτός από τον Άγιο Λουκά (1845) οι Καθολικές εκκλησίες είναι: της Αγίας Θηρεσίας (1929 κοντά στην Ιφιγενείας), η ιδιωτική της Αγίας Θηρεσίας (1938) που έκτισε ο Αντώνης Φιξ στο κτήμα του κοντά στην Ελληνική Παιδεία και δύο μονές (Κάρμελ, Άγιος Ιωσήφ). Αξιοσημείωτη είναι η παρουσία της «Εκκλησίας» των μαρτύρων του Ιεχωβά που βρίσκεται στην οδό Ελ. Βενιζέλου & Κύπρου στην Αττική οδό. Οι πρώτοι Ιεχωβάδες που ήρθαν στο Π. Ηράκλειο ήταν το '45 όταν κάποιοι από τους επαναπατρισθέντες Γερμανογενείς προσηλυτίστηκαν από τους συγκρατούμενους τους στο στρατόπεδο του Πασσάου την περίοδο 1942-45. Σήμερα αποτελούν σημαντική θρησκευτική κοινότητα στο Π. Ηράκλειο.

Συμπερασματικά το Ηράκλειο Αττικής είναι:

1. ο μοναδικός οικισμός στην Ελλάδα που δημιουργήθηκε και αποικήθηκε από Γερμανούς.

2. ο Δήμος με τη μεγαλύτερη ιστορία και υποδομή της Καθολικής εκκλησίας και το μεγαλύτερο ποσοστό Καθολικών στην Αττική. Μέχρι τον μεσοπόλεμο η πλειοψηφία των κατοίκων του Π. Ηρακλείου ήταν Καθολικοί. Από τον Αγ. Λουκά μέχρι την Κάτω Πεύκη η περιοχή είναι γεμάτη με εγκαταστάσεις της Καθολικής εκκλησίας: το ίδρυμα του Καλού Σαμαρείτη, το πνευματικό κέντρο της ενορίας, οι δύο μονές (Κάρμελ, Άγιος Ιωσήφ), το σχολείο του Αγίου Διονυσίου και το νεκροταφείο. Στην Ελλάδα υπάρχουν 47.000 Έλληνες Καθολικοί (ποσοστό 0,45%), στην Αττική 30.000 περίπου (0,8%) και στο Ηράκλειο 700 (1,5%). Στο Παλιό Ηράκλειο το ποσοστό σχεδόν διπλασιάζεται από αυτό του Δήμου, ενώ σε κάποιες γειτονιές γύρω από τον Άγιο Λουκά το ποσοστό τους φτάνει διψήφια ποσοστά.

3. το μέρος που φτιάχτηκε η πρώτη μπίρα στην Ελλάδα το 1858 από την οικογένεια Φιξ που είχε το μονοπώλιο στην Ελλάδα από το 1864 ως το 1963.

4. το μέρος που έγινε το πρώτο κτηματολόγιο από τον βαυαρό Baur για να κατανεμηθούν τα αγροκτήματα στους βαυαρούς αποίκους.

4.2 Ανάλυση κοινωνικού ιστού του δήμου Ηρακλείου Αττικής.

Θα προχωρήσουμε στην ανάλυση του κοινωνικού ιστού του δήμου με στοιχεία που είτε μας δόθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή είτε προέκυψαν από την βάση δεδομένων της, είτε τέλος υιοθετήθηκαν από παλαιότερες εργασίες για τον δήμο. Δυστυχώς τα περισσότερα από στοιχεία που συγκεντρώθηκαν αφοράν ως το 2001. Η απογραφή του 2011 δεν έχει ακόμα δημοσιοποιηθεί και δεν υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης στοιχείων προ και εν τω μέσω της κρίσης.

4.2.1 Δημογραφικά στοιχεία

Η καταγραφή του πληθυσμού του δήμου Ηρακλείου ξεκινάει το 1820 όπου στην γεωγραφική αυτή θέση υπήρχε ένας μικρός οικισμός 70 κατοίκων. Υπήρξε μια σημαντική καταγεγραμμένη μείωση το 1837 λόγω πανώλης. Η αλματώδης αύξηση καταγράφεται το μεταξύ 1920 και 1940 όπου ο πληθυσμός δεκαπλασιάζεται το οποίο οφείλεται και σε πολύ μεγάλο βαθμό και στην έλευση προσφύγων από την Μικρά Ασία. (στοιχεία από τον δήμο Ηρακλείου αττικής – Τριάδα Καμπέρη «Βιώσιμη ανάπτυξη στο δήμο Ηρακλείου Αττικής). Πιο συγκεκριμένα :

1820	70
1837	30
1893	89
1913	130
1920	341
1940	3457
1961	12228
1981	37833
1991	42579
1995	65000
2009	90000

και σε διάγραμμα:

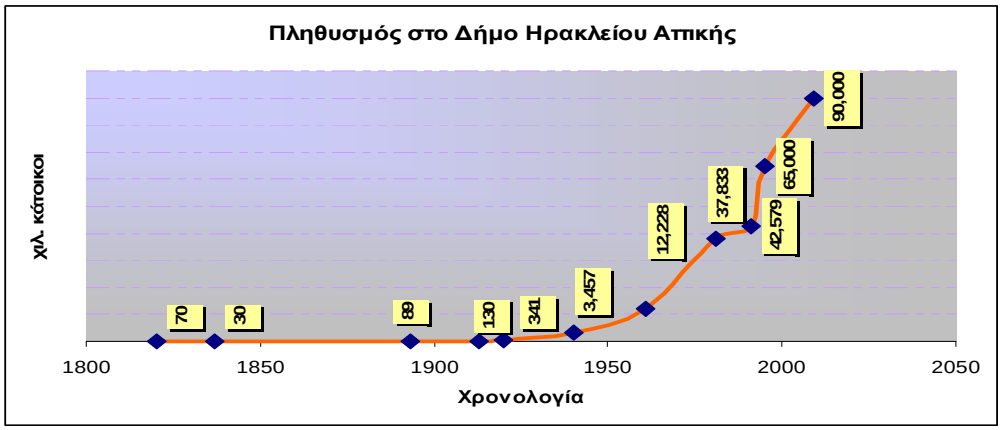

Διάγραμμα 4.1

Οι οποίοι κάτοικοι – πάντα με τα στοιχεία του Δήμου το 2009 – έχουν την παρακάτω δομή όσο αφορά στην προέλευση τους, διαχωρίζεται σε:

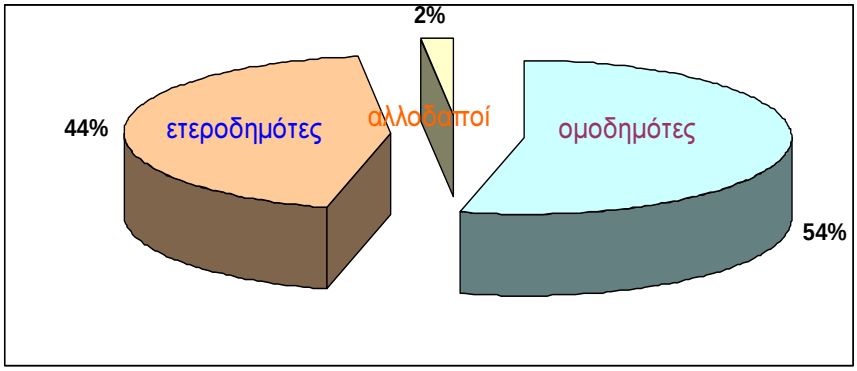

Διάγραμμα 4.2 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ενώ σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2001 η αναλογία ημεδαπών – αλλοδαπών είναι:

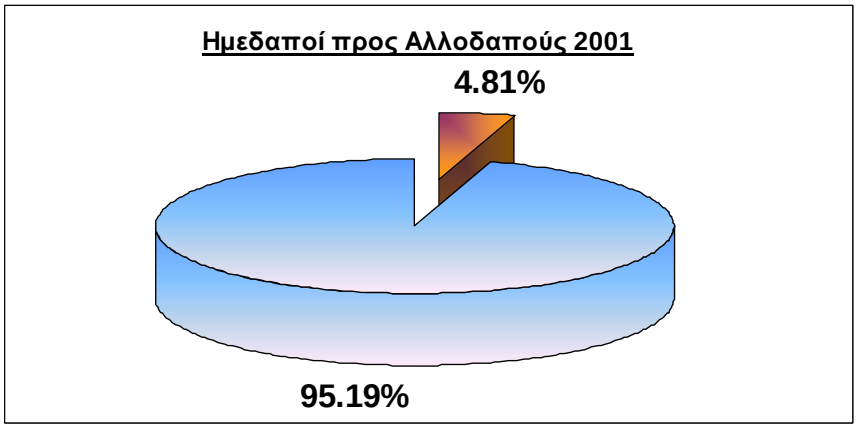

Διάγραμμα 4.3 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η δε ηλικιακή κατανομή των ημεδαπών κατοίκων του Ηρακλείου Αττικής φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

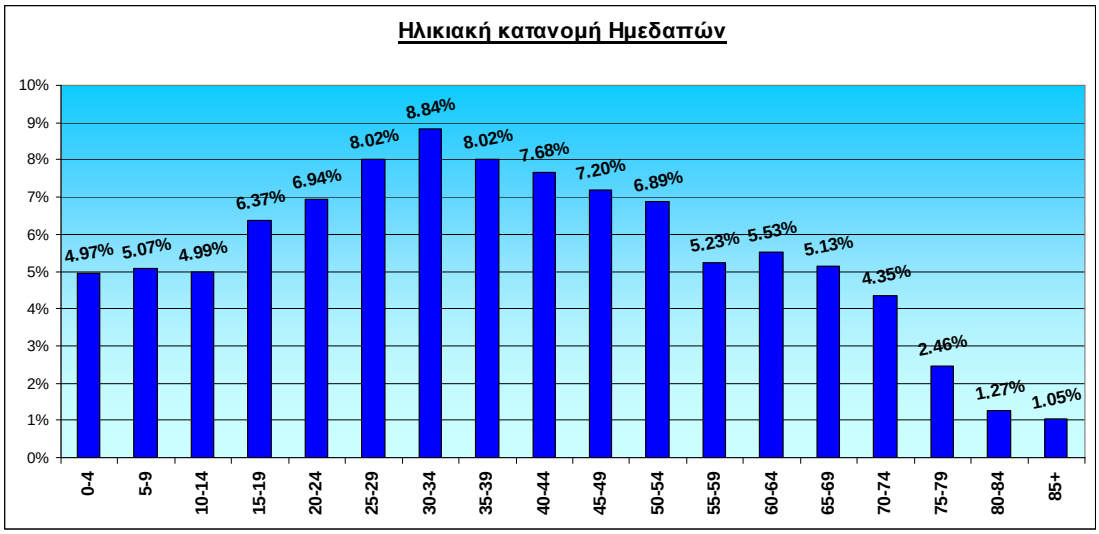

Διάγραμμα 4.4, Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ενώ η ηλικιακή κατανομή των αλλοδαπών φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 4.5 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η παρατήρηση που μπορούμε να κάνουμε είναι ότι ο κύριος όγκος των ημεδαπών κατοίκων βρίσκεται στις παραγωγικές ενεργά ηλικίες απά 25 έως 50 ετών, ενώ η περιοχή δεν προτιμάτε από φοιτητές και συνταξιούχους.

Όσο αφορά στους αλλοδαπούς η ηλικιακή πυραμίδα είναι ασφαλώς περισσότερο απότομη. Παρατηρούμε ένα τοπικό μέγιστο στην ηλικία των 30 με 35 ετών ενώ πάνω από 50 τα ποσοστά πέφτουν. Δεν πέφτουν όμως τόσο ραγδαία που να δικαιολογούν ότι στην περιοχή οι αλλοδαποί είναι αποκλειστικά χαμηλά αμειβόμενοι εργάτες και τεχνίτες. Πράγματι μπορούμε να το διαπιστώσουμε από ένα διαφωτιστικό διάγραμμα που αφορά στους θανάτους αλλοδαπών στην διετία 2005-2006 στο δήμο Ηρακλείου Αττικής.

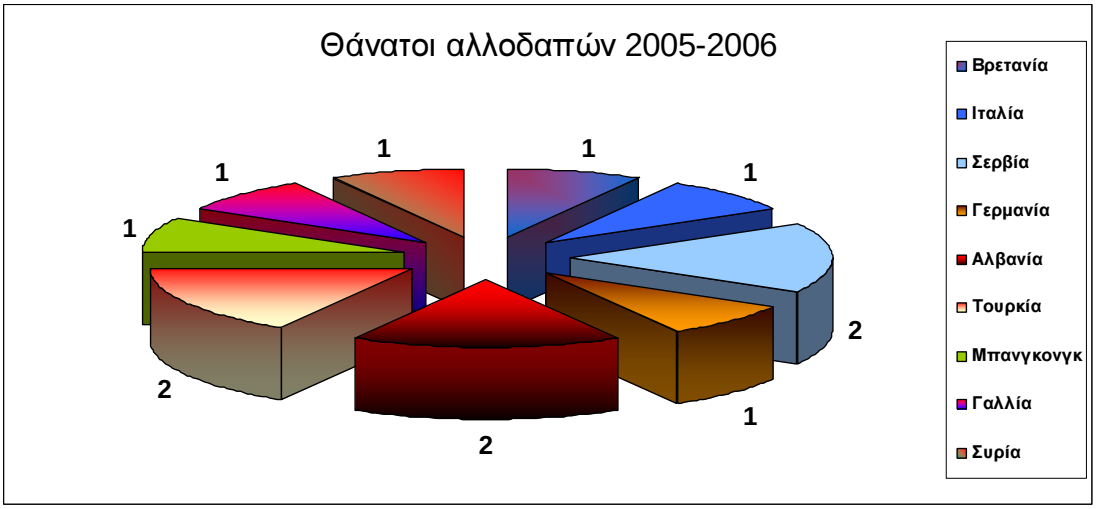

Διάγραμμα 4.6.Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε ότι ένα σημαντικό ποσοστό των θανόντων – άρα και των κατοίκων – ανήκει σε ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες.

Μια δεύτερη ανάλυση που θα μπορούσαμε να πραγματοποιήσουμε αφορά στην ηλικιακή κατανομή των θανάτων στον δήμο κατά την διετία 2005-2006, η οποία φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

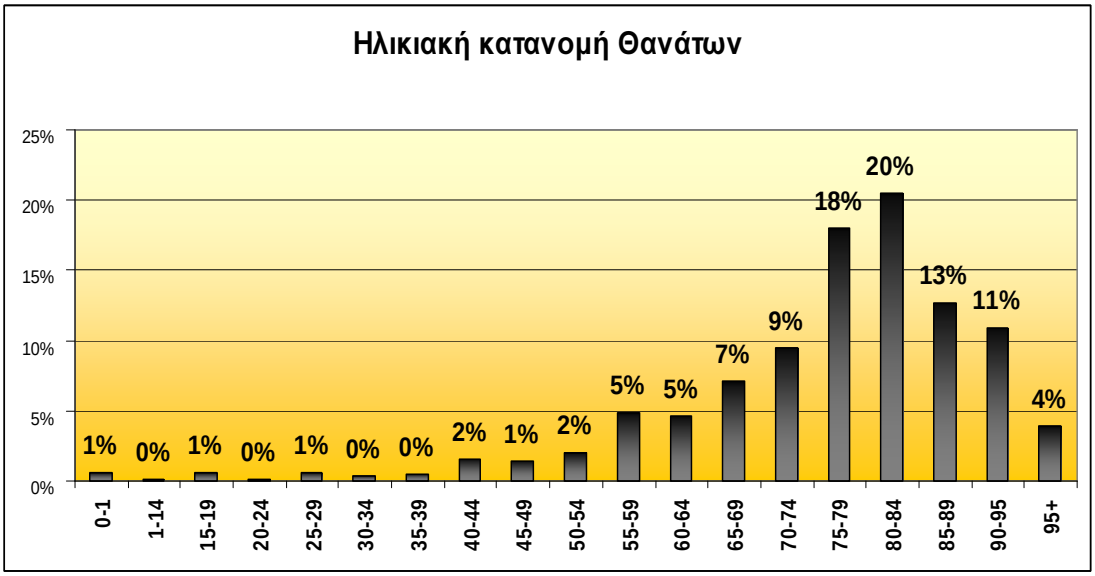

Διάγραμμα 4.7. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε ότι ο κύριος όγκος αφορά σε ηλικίες άνω των 70 ετών, η παιδική θνησιμότητα είναι περιορισμένη, ενώ 48% των θανάτων σημειώθηκαν σε ηλικίες άνω των 80 ετών, που είναι ο μέσος όρος για την ελληνική επικράτεια. Το ασφαλές συμπέρασμα είναι ότι δεν υπάρχουν επιβαρυντικοί περιβαλλοντικοί παράγοντες και ότι το επίπεδο ζωής στο συγκεκριμένο προάστιο της Αθήνας είναι μάλλον υψηλό.

4.2.2 Μορφωτικό Επίπεδο

Σύμφωνα με στοιχεία που έστειλε η ΕΛΣΤΑΤ το μορφωτικό επίπεδο των ημεδαπών κατοίκων σε κύριο όγκο είναι απόφοιτοι λυκείου.

Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου	0.35%	Απόφοιτοι Τεχν. Επαγγ. Σχολών	1.84%
Κάτοχοι Μάστερ	1.00%	Απόφοιτοι 3ταξίου Γυμνασίου	9.26%
Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	13.11%	Απόφοιτοι Δημοτικού	20.69%
Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ,	4.47%	Φοιτούν στο Δημοτικό	5.82%
Πτυχιούχοι Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	5.22%	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	2.99%
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	26.25%	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	1.20%
Απόφοιτοι Τεχ Επαγγ Λυκείου	1.81%	Παιδιά κάτω των 6 ετών	5.99%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ή σχηματικά στον παρακάτω πίνακα:

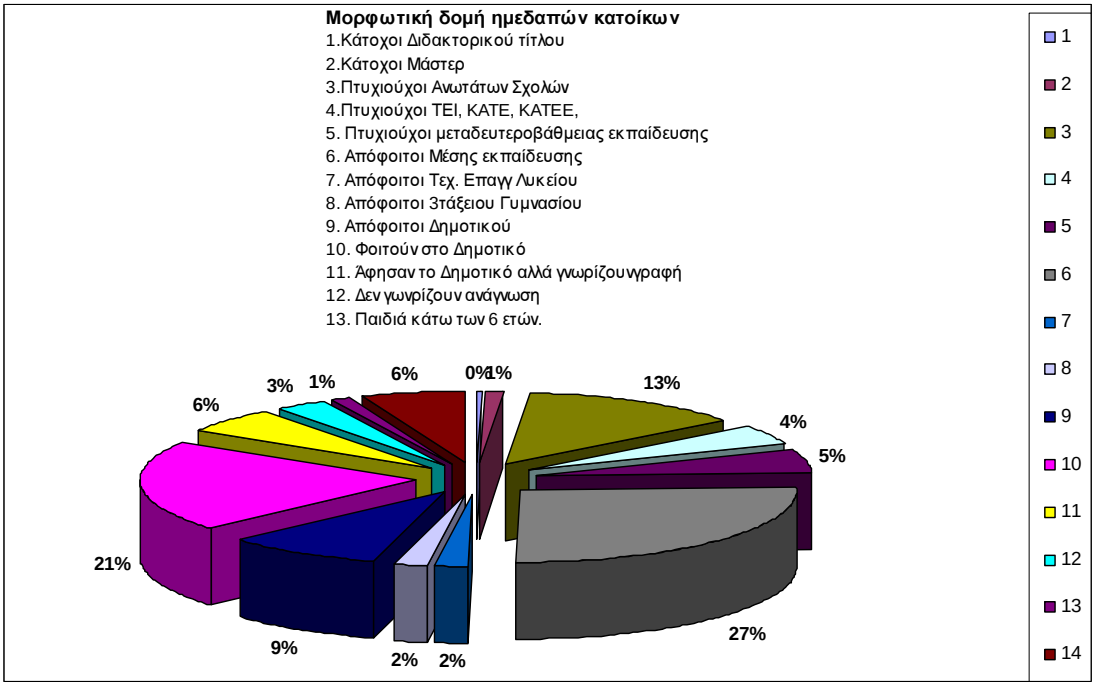

Διάγραμμα 4.8. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε ότι ο κύριος όγκος των κατοίκων είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης, ακολουθούν οι απόφοιτοι δημοτικού και οι πτυχιούχοι ανώτατων σχολών. Το ποσοστό

των κατοίκων που συνέχισαν την εκπαίδευση τους μετά το λύκειο φθάνει το 25%, ενώ το ποσοστό των αναλφάβητων είναι ουσιαστικά αμελητέο.

Το επίπεδο μόρφωσης των αλλοδαπών αντίστοιχα δίνεται από τον παρακάτω πίνακα:

Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου	0.22%	Απόφοιτοι Τεχν. Επαγγ. Σχολών	1.30%
Κάτοχοι Μάστερ	0.73%	Απόφοιτοι 3ταξίου Γυμνασίου	16.34%
Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	9.25%	Απόφοιτοι Δημοτικού	14.82%
Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ,	2.25%	Φοιτούν στο Δημοτικό	8.51%
Πτυχιούχοι Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	3.54%	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	1.69%
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	31.20%	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	1.86%
Απόφοιτοι Τεχ Επαγγ Λυκείου	1.51%	Παιδιά κάτω των 6 ετών	6.78%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Και σχηματικά στο παρακάτω διάγραμμα:

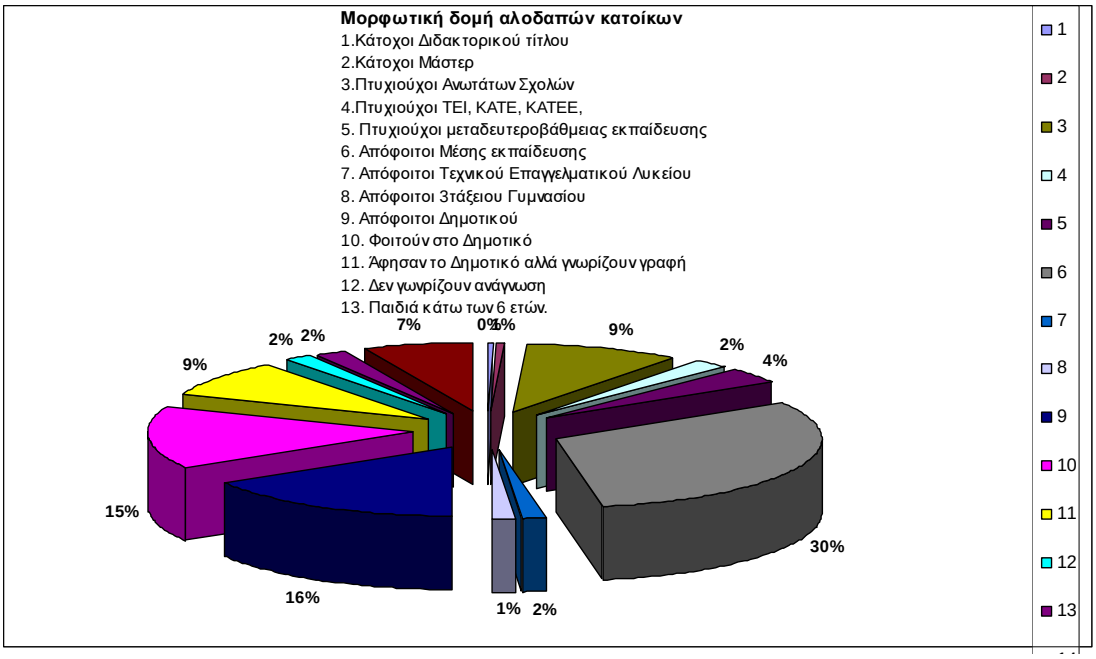

Διάγραμμα 4.9. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε ότι είναι ασφαλώς πιο χαμηλό το επίπεδο εκπαίδευσης από τους ημεδαπούς κάτοικους χωρίς όμως οι διαφορές να θεωρούνται χαοτικές. Το ποσοστό των αλλοδαπών κατοίκων που έχει συνεχίσει την εκπαίδευση μετά το λύκειο είναι φερ ειπείν 16% ενώ στους ημεδαπούς είναι όπως αναφέραμε 25%.

Ένα ακόμα πολύ ενδιαφέρον σχήμα είναι το επόμενο είναι το επόμενο στο οποίο συγκρίνεται το μορφωτικό επίπεδο στον δήμο τα έτη 1991 και 2001.

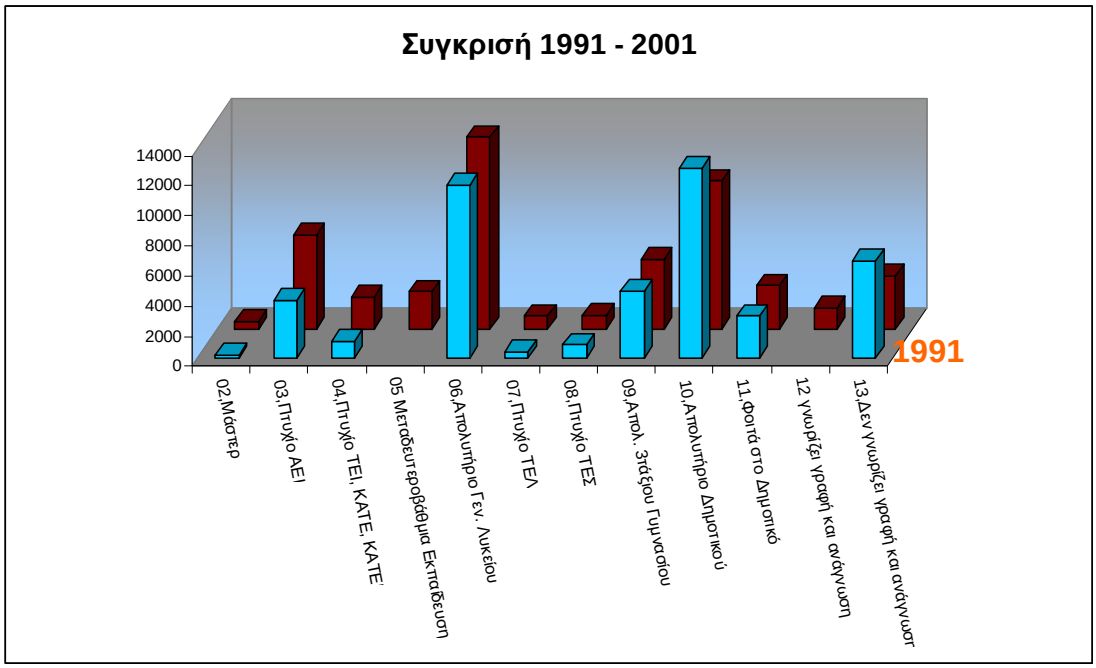

Διάγραμμα 4.10 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Οι τάσεις των κατοίκων που εγκαθίσταται αλλά και των νέων γενιών είναι αυξητικές προς την μόρφωση. Πάντως ο κύριος όγκος ανάμεσα στα δέκα έτη παραμένουν απόφοιτοι λυκείου.

4.2.3 Οικονομικά στοιχεία

Στο Ηράκλειο Αττικής ζουν κατά κανόνα κάτοικοι με μικρομεσαία εισοδήματα. Σύμφωνα με παλαιότερες μελέτες στον δήμο οι οποίες περιλαμβάνουν και ερωτηματολόγιο, από όπου προκύπτουν τα στοιχεία που παρατίθενται στο παρακάτω διάγραμμα.

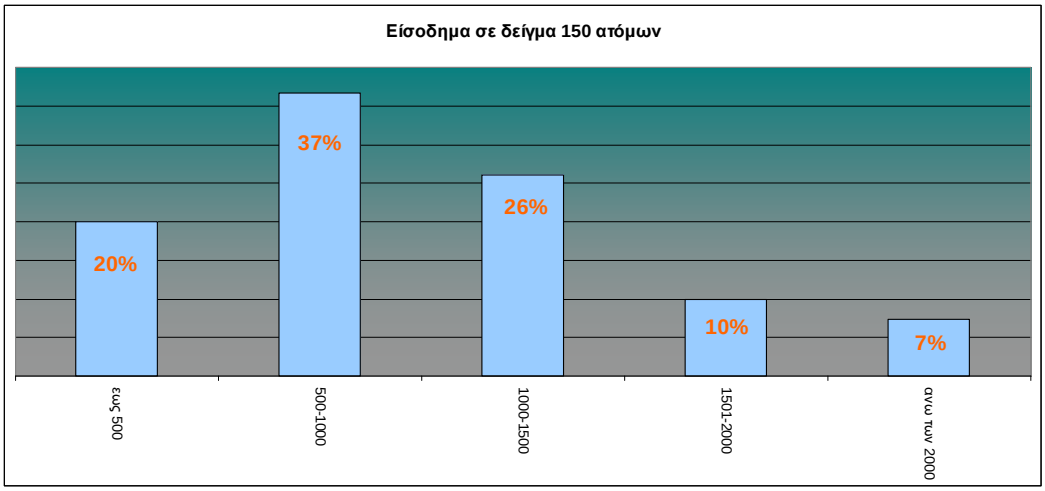

Διάγραμμα 4.11. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το δείγμα αν και είναι ίσως περισσότερο φιλόδοξο διότι οι συμπληρώσαντες το ερωτηματολόγιο είναι άνω του μέσου όρου τουλάχιστον σε μορφωτικό επίπεδο, είναι μάλλον αντιπροσωπευτικό για το ποσοστό των εσόδων των κατοίκων. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε το 2008 όταν η οικονομική κρίση είχε ήδη αρχίσει να δίνει σοβαρά δείγματα παρουσίας.

Στη συνέχεια θα εξεταστούν στοιχεία που αφορούν στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό του δήμου σε σύγκριση με την επικράτεια και τον νομό Αττικής. Το πρώτο γρήγορο συμπέρασμα είναι ότι ο δήμος καταλαμβάνει το 0,46% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Ελλάδας, ποσοστό εξαιρετικά μεγάλο ακόμα και για αστικό περιβάλλον δεδομένο του ότι η έκταση του δήμου καταλαμβάνει το 0,000356 % της Ελλάδας.

Ακολουθεί ο επίσημος πίνακας με τα στοιχεία του 2001.

Περιγραφή	Άρρενες					Θήλεις				
	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"				Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	**2880809**	**2600008**	**280801**	**137883**	**1994173**	**1741039**	**1508075**	**232964**	**109272**	**3271716**
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ	**704194**	**647108**	**57086**	**26522**	**437604**	**509522**	**454814**	**54708**	**22465**	**772053**
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	**12318**	**11400**	**918**	**455**	**7569**	**8857**	**7960**	**897**	**338**	**12491**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Μπορούν να προκύψουν από τον πίνακα τα εξής διαγράμματα

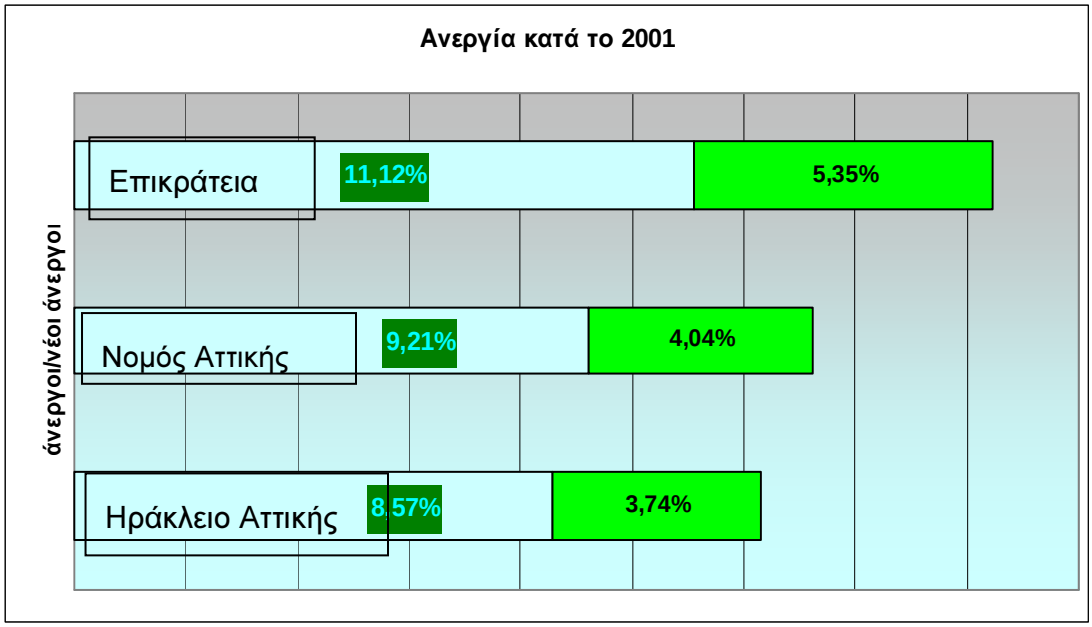

Διάγραμμα 4.12. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε ότι στο Ηράκλειο τα ποσοστά ανεργίας και ανεργίας των νέων είναι σημαντικά χαμηλότερα από την επικράτεια και από τον νομό Αττικής. Ειδικότερα της επικρατείας είναι σχεδόν 30% χαμηλότερα. Μια υπόθεση, η οποία ωστόσο δεν υπολείπεται πολύ της πραγματικότητας, είναι ότι εν τω μέσο της κρίσης όπου το ποσοστό ανεργίας - σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ – έχουν φτάσει το 23,6% γενικά και το 36% για τους νέους εργαζόμενους, στο δήμο Ηρακλείου τα πράγματα είναι ελαφρώς καλύτερα ή τουλάχιστον όχι τόσο άσχημα.

Στο επόμενο διάγραμμα φαίνονται οι οικονομικά μη ενεργοί πολίτες σε επικράτεια – περιφέρεια και δήμο.

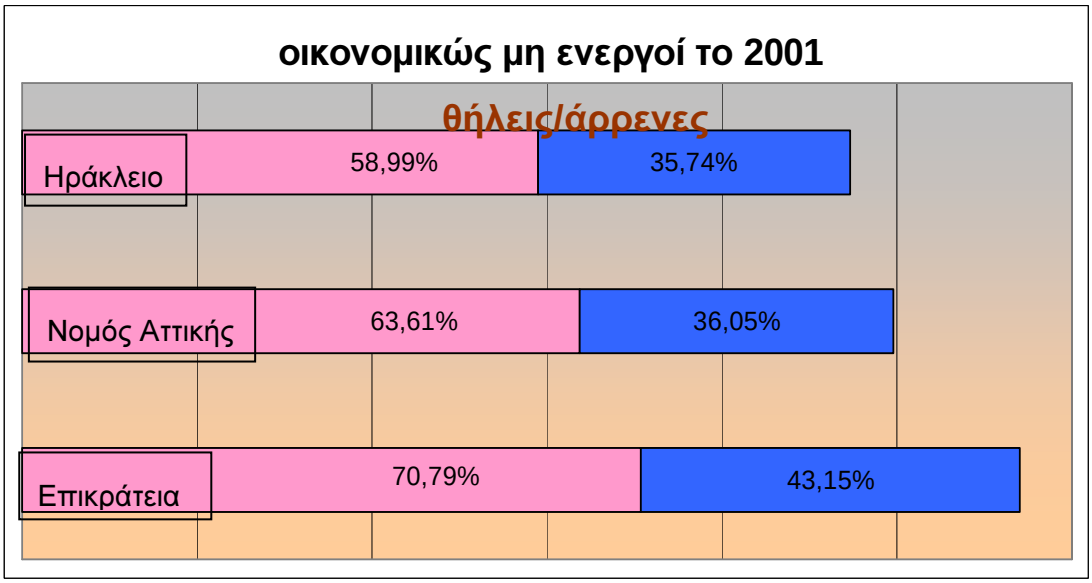

Διάγραμμα 4.13. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε και σε αυτό το διάγραμμα ότι στο δήμο Ηρακλείου υπάρχουν αναλογικά -ειδικά στην επικράτεια- οικονομικά ανενεργοί λιγότεροι κυρίως άρρενες αλλά και θήλεις. Στο επόμενο πίνακα δε βλέπουμε τις διαφορές στα μεγέθη ανάμεσα στα έτη 1991 και 2001. Είναι δεδομένη η αύξηση των μεγεθών λόγω της αύξησης του πληθυσμού. Παρατηρούμε ωστόσο ότι στις γυναίκες και δει στις νέες εργαζόμενες είχαμε αναλογική μείωση στην ανεργία. Επίσης λιγότερες αναλογικά είναι και οι οικονομικά μη ενεργές θήλεις.

Περιγραφή	Άρρενες					Θήλεις				
	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"				Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	17,95%	15,26%	66,30%	66,67%	3,90%	37,42%	36,32%	48,02%	-3,15%	-6,40%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ενδιαφέρον θα έχει να προσπαθήσουμε να κάνουμε μια εκτίμηση – λόγω ελλείπων στοιχείων – για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα όσο αφορά την ανεργία στο δήμο. Κατ' αρχή να δούμε πως εξελίσσεται η κατάσταση στην ανεργία με τα τελευταία στοιχεία που δημοσιοποίησε η ΕΛΣΤΑΤ.

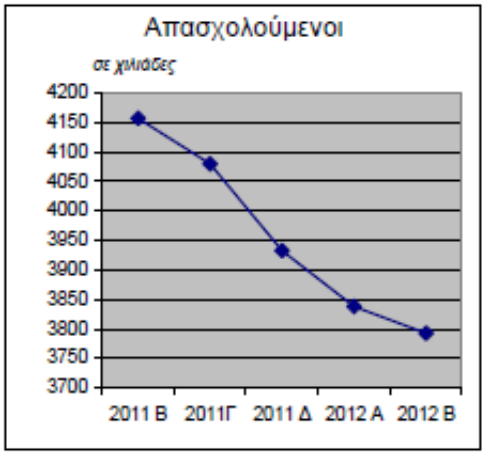

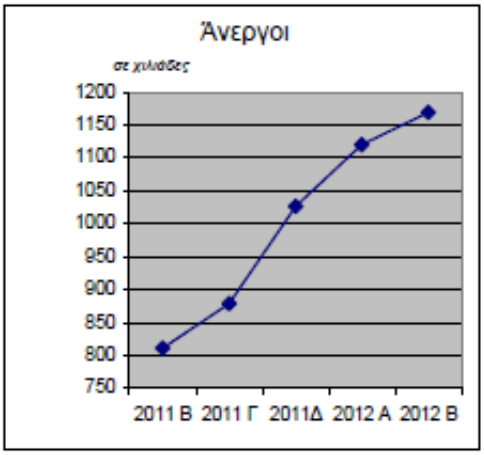

Διάγραμμα 4.14. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ακολουθεί πίνακας με τα στοιχεία της ανεργίας στο Β' τρίμηνο του 2012 κατά περιφέρεια.

Πίνακας 3. Ανεργία (%), κατά Περιφέρεια[1]

Περιφέρειες	Β΄ Τρίμηνο	
	2011	2012
Σύνολο Χώρας	**16,3**	**23,6**
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	20,7	24,0
Κεντρική Μακεδονία	18,8	25,1
Δυτική Μακεδονία	23,1	30,0
Ήπειρος	16,1	22,1
Θεσσαλία	15,4	21,9
Ιόνιοι Νήσοι	14,0	14,3
Δυτική Ελλάδα	16,1	24,6
Στερεά Ελλάδα	16,9	28,4
Αττική	15,6	23,8
Πελοπόννησος	13,1	19,9
Βόρειο Αιγαίο	14,1	21,7
Νότιο Αιγαίο	13,7	15,3
Κρήτη	13,4	22,6

Ακολουθεί η ηλικιακή κατανομή των ανέργων

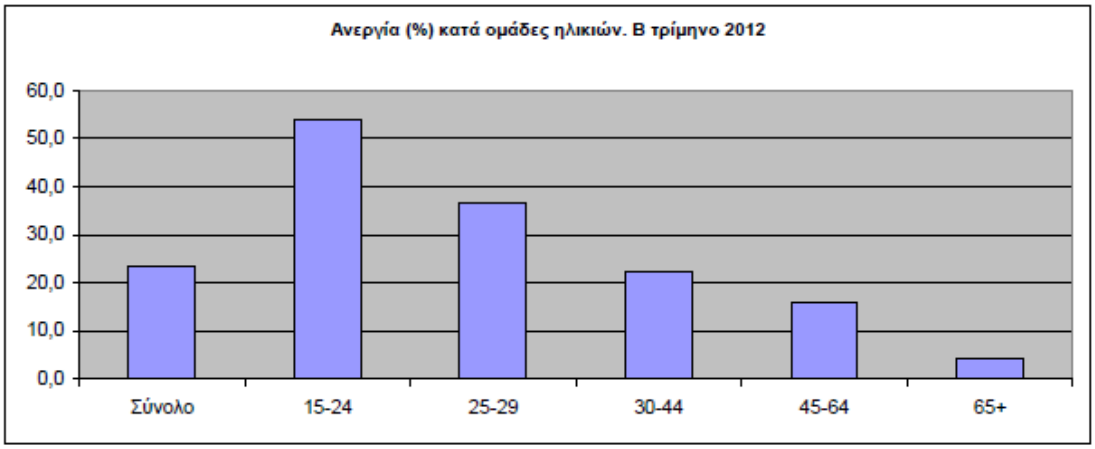

Διάγραμμα 4.15 – Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Τέλος παρατίθενται στοιχεία για το μορφωτικό επίπεδο των ανέργων.

Επίπεδο εκπαίδευσης	Β' τρίμηνο					
	2011			2012		
	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο
Σύνολο	**13,7**	**20,0**	**16,3**	**20,8**	**27,3**	**23,6**
Διδακτορικό ή μεταπτυχιακό	9,3	10,3	9,7	11,7	14,3	12,9
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	8,4	14,6	11,6	12,8	19,4	16,2
Πτυχίο Ανώτερης Τεχνολογικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	14,0	24,5	19,0	20,7	31,6	26,0
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	14,5	22,4	17,7	22,5	31,4	26,0
Απολυτήριο Τριτάξιας Μέσης Εκπαίδευσης	16,0	21,6	17,8	23,0	30,9	25,7
Απολυτήριο Δημοτικού	14,2	16,1	14,9	24,0	23,8	24,0
Μερικές τάξεις Δημοτικού	23,0	27,5	24,9	24,7	27,4	25,7
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	33,9	35,2	34,5	36,0	35,4	35,8

Παρατηρούμε ότι η κατάσταση είναι περισσότερο δραματική για τις ηλικίες 15 με 29, είναι μεγαλύτερη στις γυναίκες και αυξάνεται όσο μειώνεται το μορφωτικό επίπεδο. Μια μακρινή αλλά ενδιαφέρουσα υπόθεση είναι ότι εφ' όσον οι εργαζόμενοι στο δήμο έχουν μορφωτικό επίπεδο λίγο πάνω από τον μέσο όρο και η ηλικιακή κατανομή έχει μέγιστο στο 30 με 35 έτη, ίσως η ανεργία να έχει κάπως μικρότερο αντίκτυπο, τουλάχιστον στους άντρες. Στις γυναίκες που η ανεργία θερίζει και στο δήμο είχαν μια δυναμική τα τελευταία είκοσι χρόνια να λαμβάνουν εργασιακές θέσεις κάθε εκτίμηση είναι αμφίβολη.

Όσο αφορά την εργασιακή δομή των κατοίκων με στοιχεία του 2001 έχουμε για τους ημεδαπούς

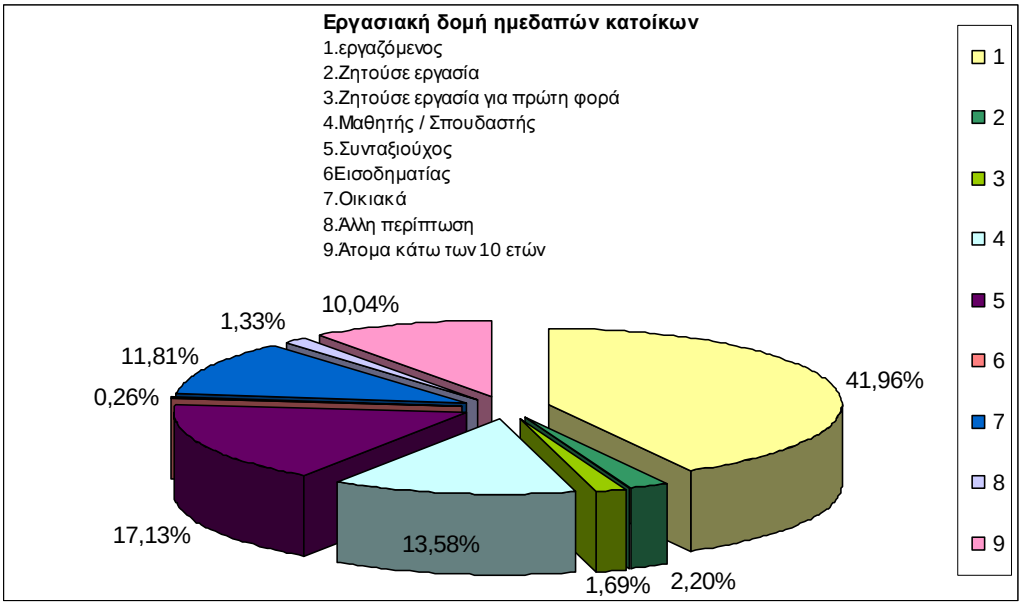

Διάγραμμα 4.16 – Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

και για τους αλλοδαπούς αντίστοιχα

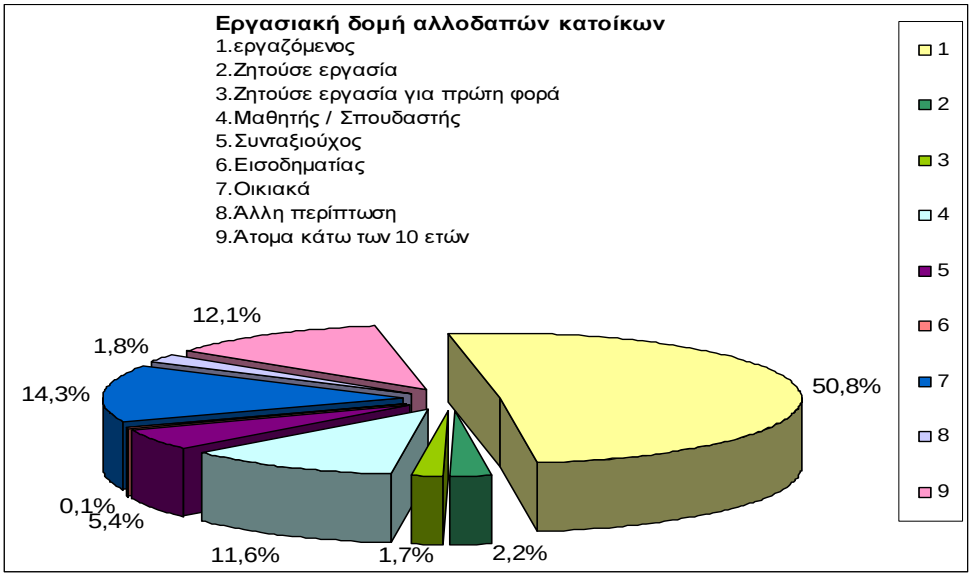

Διάγραμμα 4.17 – Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε ότι έχουμε κάποια μικρά ποσοστά από εισοδηματίες, ακόμα και στους αλλοδαπούς κατοίκους, δείγμα μιας ανώτερης κοινωνικής τάξης. Το μεγαλύτερο ποσοστό είναι εργαζόμενοι ενώ 25% περίπου του πληθυσμού ασχολείται με σπουδές σε λύκεια και σχολές. Το ποσοστό των συνταξιούχων είναι 17,13% στους ημεδαπούς και μόλις 5,4% στους αλλοδαπούς. Τέλος κατά την απογραφή του 2001 είχαμε ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά ανεργίας και μάλλον χαμηλά ποσοστά γυναικών που ασχολούνται με οικιακές εργασίες.

Όσο αφορά στο είδος των επαγγελμάτων που ασκούν οι κάτοικοι του δήμου Ηρακλείου όπως διαφαίνεται στον παρακάτω πίνακα το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι αποσχολούντες με το εμπόριο ακολουθεί η μεταποιητική βιομηχανία, η υγεία, η δημόσια διοίκηση, η εκπαίδευση και οι άλλες έπονται. Η πρωτόγεννης παραγωγή είναι προφανώς σχεδόν ανύπαρκτη.

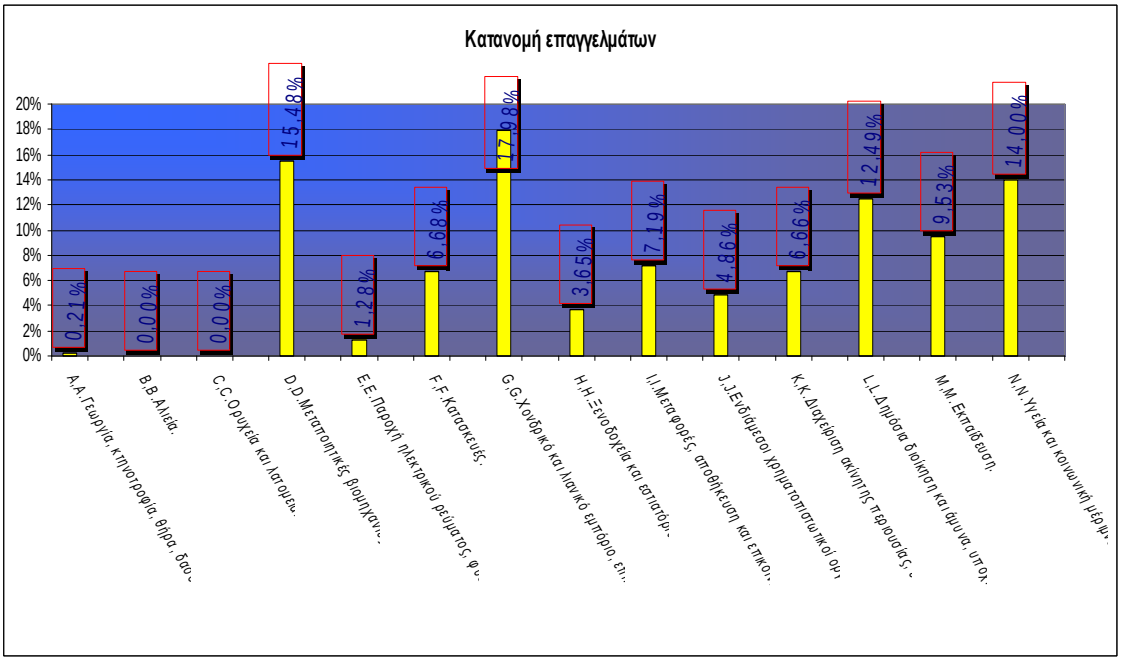

Διάγραμμα 4.18. Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Προκειμένου να υπάρχει ένα μέτρο σύγκρισης ας δούμε τα αντίστοιχα ποσοστά απασχόλησης σήμερα (β΄ τρίμηνο 2012) στην Αττική και σε άλλες περιφέρειες της Ελλάδας.

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	Β΄ Τρίμηνο 2012						
	Δυτική Ελλάς	Στερεά Ελλάς	Αττική	Πελοπόν-νησος	Βόρειο Αιγαίο	Νότιο Αιγαίο	Κρήτη
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία	26,1	18,7	1,2	29,6	11,4	8,0	21,5
Ορυχεία και Λατομεία	0,0	0,8	0,1	0,2	0,0	0,5	0,1
Μεταποίηση	7,2	17,5	10,0	7,5	8,2	4,8	6,4
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	0,5	1,0	0,6	0,9	0,3	2,1	0,5
Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	0,5	0,5	0,4	0,3	0,8	1,3	0,4
Κατασκευές	6,0	7,5	4,9	8,0	7,0	10,5	5,9
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	17,5	15,6	19,5	14,5	19,7	19,1	16,6
Μεταφορά και αποθήκευση	4,0	3,1	6,7	4,5	2,8	3,2	3,7
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	6,5	8,4	5,4	6,5	9,6	17,7	14,0
Ενημέρωση και επικοινωνία	0,9	0,6	3,7	0,7	0,2	1,0	0,8
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	1,2	1,4	5,5	2,0	1,4	1,1	1,7
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	0,2	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0	0,1
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	3,2	3,0	8,0	3,3	5,6	5,3	4,3
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	0,8	1,9	2,7	0,4	2,0	3,3	1,6
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	7,3	7,1	9,4	8,0	13,9	7,1	6,8
Εκπαίδευση	8,8	7,1	8,3	4,9	7,8	5,8	6,8
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	6,0	2,5	7,4	3,7	5,3	6,3	4,7
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	0,5	0,4	1,3	1,4	1,0	1,7	0,7
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	2,0	2,4	1,8	2,3	2,6	1,2	2,2
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	0,7	0,7	2,7	1,1	0,3	0,0	1,1
Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ακολουθεί τον επόμενο πίνακα η παρουσίαση των επιχειρήσεων που λειτουργούν στο Ηράκλειο Αττικής κατά το έτος 2001.

Άγνωστη Δραστηριότητα	14
Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	1
Δασοκομία και υλοτομία	11
Βιομηχανία τροφίμων	49
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	37
Κατασκευή ειδών ένδυσης	81
Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών	9
Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα	15
Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	5

Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	20
Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	6
Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων	1
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	9
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	15
Παραγωγή βασικών μετάλλων	3
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	37
Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	3
Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	4
Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	2
Κατασκευή επίπλων	12
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	23
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	14
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	1
Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	1
Κατασκευές κτιρίων	132
Έργα πολιτικού μηχανικού	29
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	271
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	104
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	352
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	531
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	70
Πλωτές μεταφορές	2
Αεροπορικές μεταφορές	3
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	23
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	6

Καταλύματα	10
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	163
Εκδοτικές δραστηριότητες	25
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	28
Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	5
Τηλεπικοινωνίες	12
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	49
Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	17
Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3
Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	24
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	20
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	143
Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	55
Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	391
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	33
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	60
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	38
Κτηνιατρικές δραστηριότητες	10
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	17
Δραστηριότητες απασχόλησης	8
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	5
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	8
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	53
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	29

Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	2
Εκπαίδευση	50
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	12
Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον	2
Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	2
Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	91
Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	10

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το συμπέρασμα του προηγούμενου διαγράμματος επιβεβαιώνεται και από αυτή την λίστα των 3271 επιχειρήσεων που λειτουργούν με έδρα το δήμο Ηρακλείου Αττικής. Πιο συγκεκριμένα, 987 επιχειρήσεις (από ατομικές έως Ανώνυμες) ασχολούνται με το εμπόριο, 608 επιχειρήσεις αφορούν στην παροχή υπηρεσιών από επιστήμονες (μηχανικούς, δικηγόρους, λογιστές κλπ), 432 αφορούν σε κατασκευές, 161 σε εστίαση κλπ. Εύκολα διαπιστώνεται ότι δεν πρόκειται για την αιχμή της επιχειρηματικότητας της Ελλάδας, δεν είναι όμως και μια πολεοδομική υπνούπολη (όπως π.χ. το Ντράφι). Υπάρχει – αν όχι κορυφαία – σίγουρα έντονη οικονομική δραστηριότητα.

4.2.4 Στοιχεία διαμόρφωσης της κοινωνίας

4.2.4.1 Ο δήμος Ηρακλείου Αττικής ως εκλογικό σώμα.

Με χρήση διάφορων στατιστικών στοιχείων θα επιχειρηθεί μια ενδοσκοπική στην κοινωνία του Δήμου Ηρακλείου Αττικής.

Θα ξεκινήσουμε με την παράθεση των εκλογικών αποτελεσμάτων στις εθνικές εκλογές, όπου η ψήφος είναι κρίσιμη και όχι προϊόν ρομαντισμού. Η περίοδος εξέτασης είναι από τις εκλογές του 2004 μέχρι το Μάιο του 2012 με στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών. Κάθε εκλογικό αποτέλεσμα ακολουθεί ανάλυση, σε σύγκριση με τις τάσεις του σώματος πανελλαδικά.

Στις εκλογές λοιπόν του 2004 είχαμε τα εξής αποτελέσματα:

Πηγή: ΥΠΕΣ

-Το ΠΑΣΟΚ βγήκε πρώτο κόμμα στο ίδιο ποσοστό περίπου που πήρε και πανελλαδικά.

- Η ΝΔ πήρε 7% λιγότερο από ότι πανελλαδικά

- Η ευρύτερη αριστερά (ΚΚΕ – Συνασπισμός – ΔΗΚΚΙ) 8% περισσότερο από ότι στην επικράτεια.

- Σημαντικό είναι ότι πάνω από την επικράτεια πήρε και το ΛΑΟΣ

Στις Εθνικές εκλογές του 2007

- το ΠΑΣΟΚ ήταν πρώτο κόμμα με 3% μικρότερο ποσοστό από το πανελλήνιο

- Η ΝΔ 8% πιο χαμηλά

- Ή ευρύτερη αριστερά 8% πάνω

- Το ΛΑΟΣ πήρε περισσότερα από την επικράτεια.

Υπουργείο Εσωτερικών
Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Βουλευτικές Εκλογές 2007

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ :: Κόμματα Περιφέρειες [ΚΟΜΜΑ] [ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ]

Περιφέρεια Β' Αθηνών / Δήμοι / Δήμος Ηρακλείου

Ώρα: 17/9 14:21	Ενσωμάτωση	Εγγεγραμμένοι	Ψήφισαν	Εγκυρα	Ακυρα	Λευκά
	59/59	32,528	26,943	26,272	476	195
	100.0 %		82.8 %	97.5 %	1.8 %	0.7 %

Κόμμα	Αποτελέσματα 2007		Αποτελέσματα 2004	
	Ποσοστό	Ψήφοι	Ποσοστό	Ψήφοι
ΠΑ.ΣΟ.Κ	35.31 %	9,276	42.05 %	11,008
Νέα Δημοκρατία	33.23 %	8,730	38.63 %	10,113
Κ.Κ.Ε.	12.60 %	3,311	9.18 %	2,402
ΣΥ.ΡΙΖ.Α	9.46 %	2,486	6.32 %	1,655
ΛΑ.Ο.Σ	4.53 %	1,190	2.57 %	674
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ	1.74 %	456		
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	1.06 %	279		
Ενωση Κεντρώων	0.59 %	154	0.54 %	141
ΚΚΕ (μ-λ)	0.35 %	93	0.21 %	54
ΜΕΤΩΠΟ ΡΙΖΟΣΠ. ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ	0.31 %	82	0.24 %	63
ΕΝΩΤΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛ. ΑΡΙΣΤΕΡΑ (ΕΝ.ΑΝΤΙ.Α.)	0.31 %	81		
ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ-ΛΕΝΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΚΕ	0.17 %	44	0.08 %	21
φιλελεύθερη συμμαχία	0.10 %	27		
Κόμμα Φιλελευθέρων	0.09 %	23	0.08 %	20
Φως. Αλήθεια. Δικαιοσύνη.	0.08 %	21		
Α.Σ.Κ.Ε.	0.04 %	10	0.05 %	12
Ο.Α.Κ.Κ.Ε.	0.03 %	9	0.05 %	13
Δημ. Βεργής ΕΛΛΗΝΕΣ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ				
ΠΕΡΙΦ. ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Π.Α.Α)				
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΛΛΑΣ				
Ν.ΚΟΜΜΑ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΧΡΙΣΤ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ				
Ανεξ. Υποψ.				

2/10 2007 15:11

Εγγεγραμμένοι	9,918,917
Ενσωμάτωση	100.00 %
Ψήφισαν	74.15 %
Εγκυρα	97.33 %
Ακυρα/Λευκά	2.67 %

	152	41.84 %
	102	38.10 %
	22	8.15 %
	14	5.04 %
	10	3.80 %

Πηγή: ΥΠΕΣ

Στις δε εκλογές του 2009:

- Το ΠΑΣΟΚ ήταν πρώτο κόμμα με 2% λιγότερο από το πανελλήνιο
- Η ΝΔ σταθερά 8% λιγότερο
- Η αριστερά 8% περισσότερο
- Μεγάλη άνοδος του ΛΑΟΣ με 1% περισσότερο από ότι στην επικράτεια.

Υπουργείο Εσωτερικών

Εθνικές Εκλογέ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ :: Κόμματα Περιφέρειες [Κόμμα]

Περιφέρεια Β' Αθηνών / Δήμοι / Δήμος Ηρακλείου

Τα εμφανιζόμενα στοιχεία έχουν προσαρμοσθεί στα επίσημα στοιχεία των Πρωτοδικείων.

Ώρα	Ενσωμάτωση	Εγγεγραμμένοι	Ψήφισαν	Εγκυρα	Ακυρα
05/10 17:22	64/64 / 100.00 %	32,919	25,949 / 78.83 %	25,339	442 / 1.70 %

Κόμμα	Αποτελέσματα 2009	
	Ποσοστό	Ψήφοι
ΠΑ.ΣΟ.Κ	41.11 %	10,416
Νέα Δημοκρατία	25.13 %	6,367
Κ.Κ.Ε.	11.23 %	2,846
ΣΥ.ΡΙΖ.Α	7.87 %	1,994
ΛΑ.Ο.Σ	6.82 %	1,728
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ	4.47 %	1,132
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	0.67 %	170
Αντικαπιταλιστική Αριστερή Συνεργασία (ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α.)	0.64 %	163
Ενωση Κεντρώων	0.46 %	116
Δημ. Βεργής ΕΛΛΗΝΕΣ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ	0.39 %	98
Λαικός Σύνδεσμος - Χρυσή Αυγή	0.29 %	73
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΗ συνεχιστών του ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ	0.21 %	52
Δημοκρατικοί	0.19 %	49
ΚΚΕ (μ-λ)	0.16 %	41
ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ-ΛΕΝΙΝΙΣΤΙΚΟ ΚΚΕ	0.11 %	29
ΧΑΡΙΖΩ ΟΙΚΟΠΕΔΑ, ΧΑΡΙΖΩ ΧΡΕΗ, Παναγροτικό Εργατικό Κίνημα Ελλάδος (ΠΑΕΚΕ)	0.10 %	26
Φως. Αλήθεια. Δικαιοσύνη.	0.07 %	19
Εργατικό Επαναστατικό Κόμμα	0.06 %	16
Ο.Α.Κ.Κ.Ε. Οργάνωση για την Ανασυγκρότηση του ΚΚΕ		2
ΠΕΡΙΦ. ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Π.Α.Α)		2
ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ		
ΠΑΛΑΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ		
Κ.Ο.Τ.Ε.Σ. Καπνιστικές Ομάδες για την Τέχνη και την Εικαστική Συγκρότηση		
Ανεξ. Υποψ.		

7/10 2009 10:53

Εγγεγραμμένοι	9,929,065
Ενσωμάτωση	100.00 %
Ψήφισαν	70.95 %
Ακυρα/Λευκά	2.64 %

ΠΑΣΟΚ	160	43.92 %
ΝΔ	91	33.47 %
ΚΚΕ	21	7.54 %
	15	5.63 %
	13	4.60 %
		2.53 %

Πηγή: ΥΠΕΣ

Στις εκλογές δε του Μαΐου του 2012, εκεί που άλλαξε – κατά τους αναλυτές – οριστικά το πολιτικό τοπίο στην Ελλάδα στο δήμο Ηρακλείου συνέβησαν τα εξής:

- Ο ΣΥΡΙΖΑ πρώτο κόμμα με 8% περισσότερο από το πανελλαδικό ποσοστό του.
- Η ΝΔ δεύτερο με 5% λιγότερο ποσοστό από αυτό της επικράτειας
- Τρίτο κόμμα οι Ανεξάρτητοι Έλληνες με ποσοστό ίδιο με το γενικό
- Τέταρτο το ΚΚΕ με 3% περισσότερο από το γενικό
- το ΠΑΣΟΚ πέμπτο με ποσοστό 4% μικρότερο από ότι το γενικό.
- Η Δημοκρατική Αριστερά πήρε παρόμοιο ποσοστό με αυτό που πήρε πανελλαδικά
- Η Χρυσή Αυγή έφτασε επίσης στο ίδιο ποσοστό που πήρε πανελλαδικά.
- Αν το εκλογικό αποτέλεσμα εξαρτιόταν από το δήμο Ηρακλείου Αττικής θα είχαμε βουλή με εννέα κόμματα.

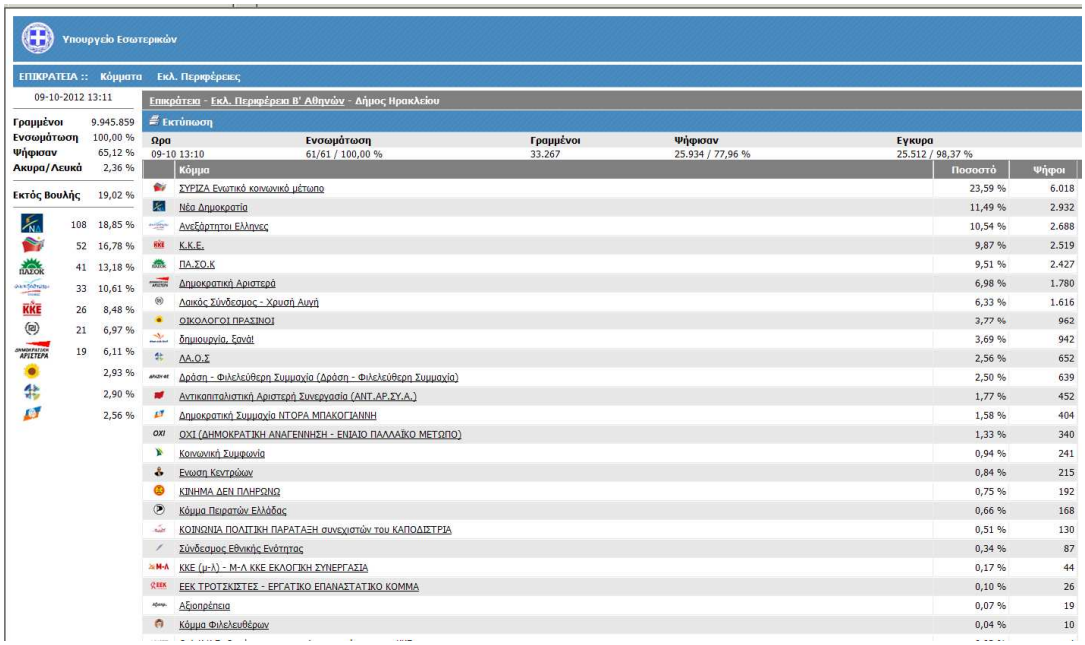
Υπουργείο Εσωτερικών

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ :: Κόμματα Εκλ. Περιφέρειες

09-10-2012 13:11

Γραμμένοι	9.945.859
Ενσωμάτωση	100,00 %
Ψήφισαν	65,12 %
Ακυρα/Λευκά	2,36 %
Εκτός Βουλής	19,02 %
108	18,85 %
52	16,78 %
41	13,18 %
33	10,61 %
26	8,48 %
21	6,97 %
19	6,11 %
	2,93 %
	2,90 %
	2,56 %

Επικράτεια - Εκλ. Περιφέρεια Β' Αθηνών - Δήμος Ηρακλείου

Εκτύπωση

Ώρα	Ενσωμάτωση	Γραμμένοι	Ψήφισαν	Εγκυρα
09-10 13:10	61/61 / 100,00 %	33.267	25.934 / 77,96 %	25.512 / 98,37 %

Κόμμα	Ποσοστό	Ψήφοι
ΣΥΡΙΖΑ Ενωτικό κοινωνικό μέτωπο	23,59 %	6.018
Νέα Δημοκρατία	11,49 %	2.932
Ανεξάρτητοι Έλληνες	10,54 %	2.688
Κ.Κ.Ε.	9,87 %	2.519
ΠΑ.ΣΟ.Κ	9,51 %	2.427
Δημοκρατική Αριστερά	6,98 %	1.780
Λαικός Σύνδεσμος - Χρυσή Αυγή	6,33 %	1.616
ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΙ	3,77 %	962
δημιουργία, ξανά!	3,69 %	942
ΛΑ.Ο.Σ	2,56 %	652
Δράση - Φιλελεύθερη Συμμαχία (Δράση - Φιλελεύθερη Συμμαχία)	2,50 %	639
Αντικαπιταλιστική Αριστερή Συνεργασία (ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α.)	1,77 %	452
Δημοκρατική Συμμαχία ΝΤΟΡΑ ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ	1,58 %	404
ΟΧΙ (ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ - ΕΝΙΑΙΟ ΠΑΛΛΑΪΚΟ ΜΕΤΩΠΟ)	1,33 %	340
Κοινωνική Συμφωνία	0,94 %	241
Ενωση Κεντρώων	0,84 %	215
ΚΙΝΗΜΑ ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΩ	0,75 %	192
Κόμμα Πειρατών Ελλάδας	0,66 %	168
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΞΗ συνεργιστών του ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ	0,51 %	130
Σύνδεσμος Εθνικής Ενότητας	0,34 %	87
ΚΚΕ (μ-λ) - Μ-Λ ΚΚΕ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	0,17 %	44
ΕΕΚ ΤΡΟΤΣΚΙΣΤΕΣ - ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ	0,10 %	26
Αξιοπρέπεια	0,07 %	19
Κόμμα Φιλελευθέρων	0,04 %	10

Πηγή: ΥΠΕΣ

Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι πολιτικά η κοινωνία του Ηρακλείου Αττικής είναι μια δημοκρατική και προοδευτική κοινωνία, σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Δεν ακολουθούσε εντελώς την λογική του δικομματισμού, όπερ σημαίνει ότι δεν χρησιμοποιείτε χρησιμοθηρικά η ψήφος. Ο χώρος που εκφράζει καλύτερα την κοινωνία είναι ο κεντρώος, και η αριστερά παίρνει ποσοστά σημαντικά μεγαλύτερα από αυτά τις επικράτεια. Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι – γεγονός που ίσως είναι η πληγή κάθε κοινωνίας που θεωρεί εαυτό προοδευτική – τα ποσοστά της άκρας δεξιάς είναι σταθερά και ανεβαίνουν.

4.2.4.2 Αιτίες θανάτου από ατυχήματα

Μια διαφορετική, μακάβρια πλην χρήσιμη προσέγγιση της κοινωνικής δομής προκύπτει από τις αιτίες θανάτου από ατυχήματα. Για την διετία 2005-2006 έχουμε το εξής διάγραμμα:

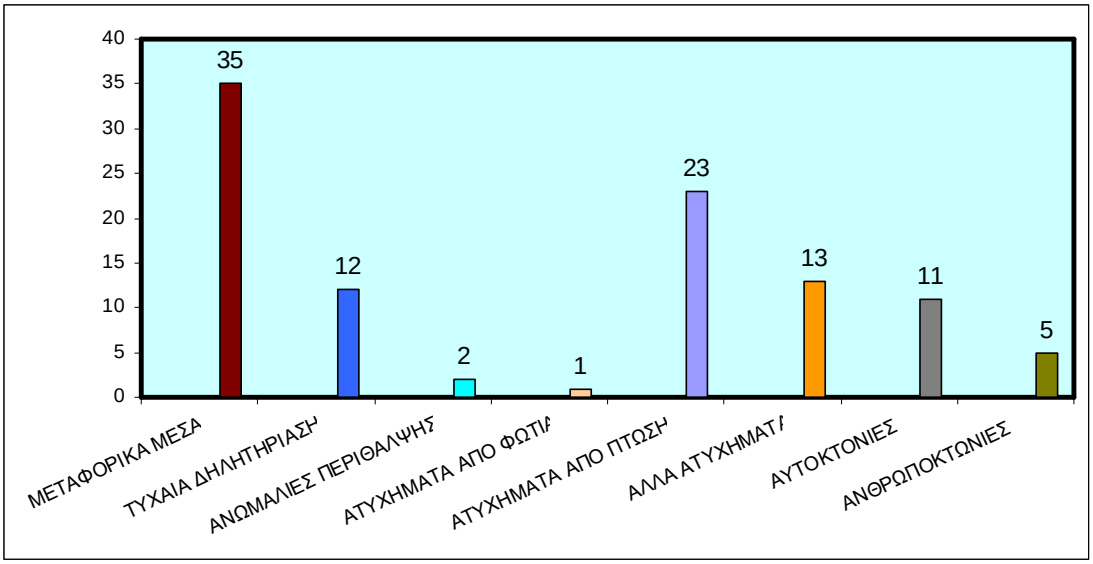

Διάγραμμα 4.19 Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Και σε σύγκριση με την Αττική

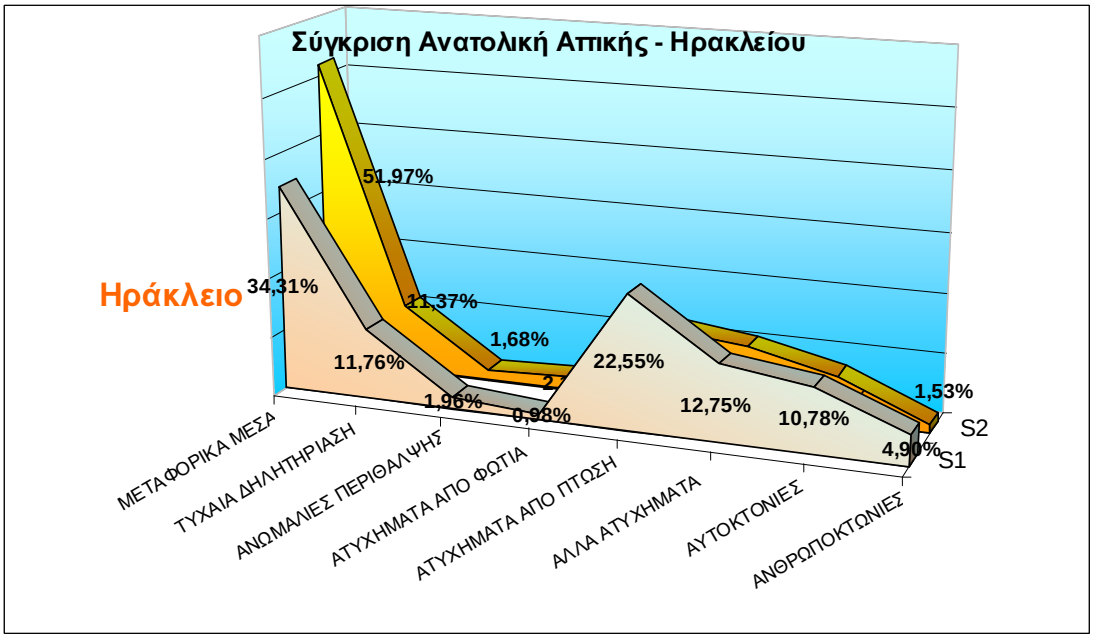

Διάγραμμα 4.20 – πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε αναλογικά πολλούς θανάτους από πτώση που το ερμηνεύουμε ως έντονη οικοδομική δραστηριότητα. Επισημαίνονται επίσης σημαντικά λιγότεροι θάνατοι από μεταφορικά μέσα και σαφώς περισσότεροι θάνατοι από αυτοκτονίες και

ανθρωποκτονίες. Αν θυμηθούμε το παράδειγμα του Portland για την εγκληματικότητα ακόμα και αυτά είναι δείγματα μιας ανεπτυγμένης κοινωνίας.

4.2.4.3 Δομή των νοικοκυριών.

Για το τέλος της συγκεκριμένης ανάλυσης έμεινε ένας καίριος παράγοντας διαμόρφωσης της κοινωνίας στην σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα, η ακίνητη ιδιοκτησία. Έχει καταστεί σαφές από όλους τους σύγχρονους κοινωνιολόγους ότι η ανάγκη του Έλληνα για ακίνητη ιδιοκτησία είναι σαφώς εντονότερη από το μέσο ευρωπαίο και χαρακτηρίζει σε μεγάλο βαθμό την ιδιωτική και την δημόσια ζωή. Ίσως έχει και μεγάλο μερίδιο στην διαμόρφωση της οικονομικής κατάστασης που οδήγησε τελικά στην άνευ προηγουμένου κρίση. Στο παρακάτω διάγραμμα θα διαπιστώσουμε την ιδιοκτησιακή δομή των ακινήτων στο Ηράκλειο Αττικής.

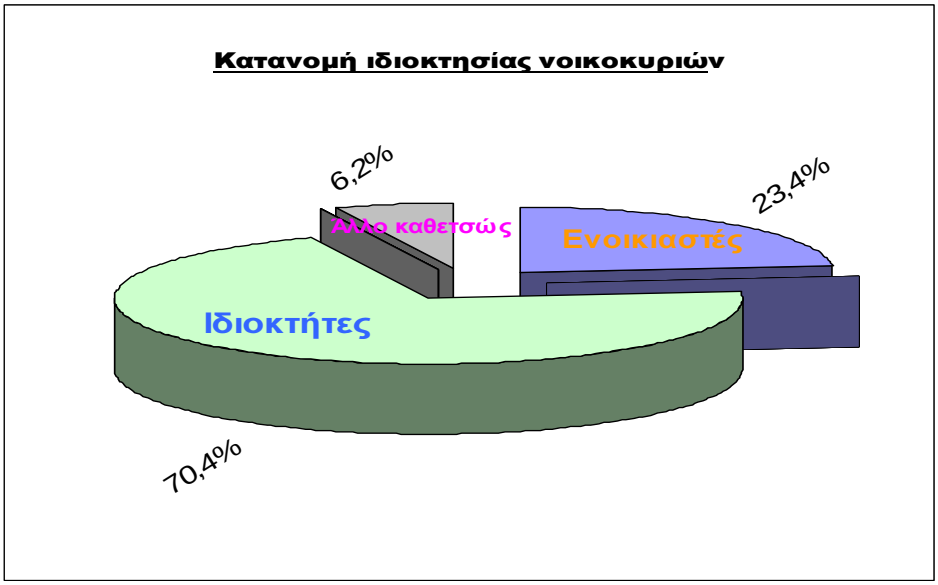

Διάγραμμα 4.21. Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Παρατηρούμε ότι το 70,4% των κατοίκων είναι ιδιοκτήτες και το 23,4% ενοικιαστές. Η δε κατανομή τους σε δωμάτια είναι σαφής στο επόμενο διάγραμμα:

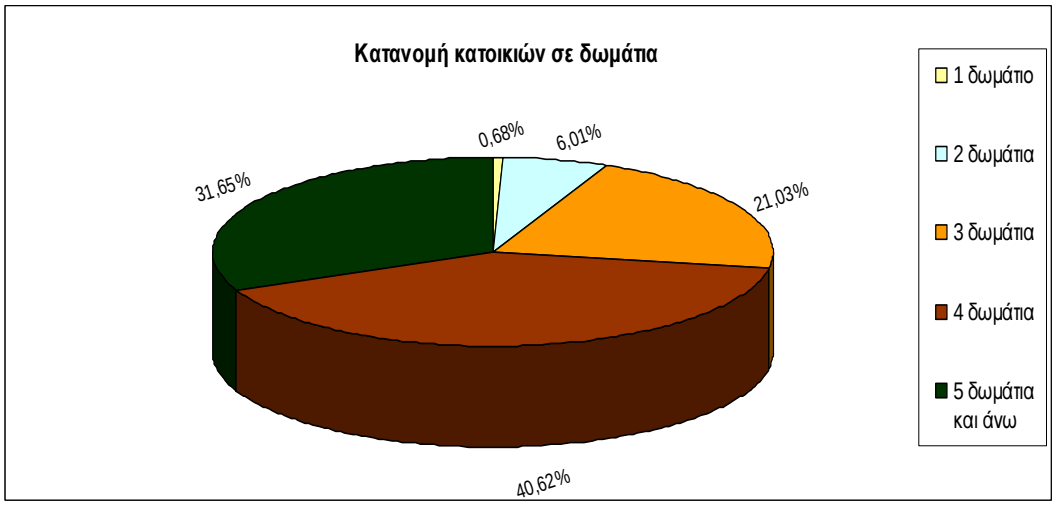

Διάγραμμα 4.22 – πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Το συντριπτικά μεγάλο ποσοστό είναι οικίες 4 δωματίων και ακολουθούν οι οικίες 5 δωματίων και μετά τα τριάρια και τα δυάρια. Οι γκαρσονιέρες είναι πρακτικά ανύπαρκτες.

Η κατανομή των νοικοκυριών σε μέλη είναι η εξής:

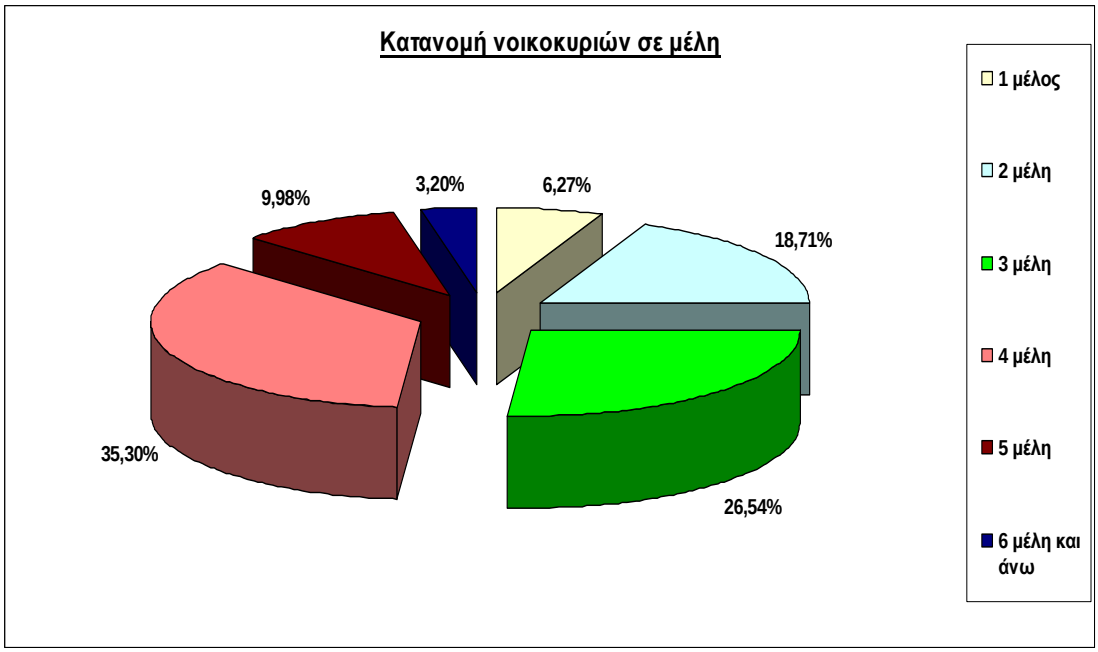

Διάγραμμα 4.23. – πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Το μεγάλο ποσοστό είναι ιδιόκτητα τεσσάρια σπίτια στα οποία μένουν κυρίως τρία ή τέσσερα μέλη, οι εργένηδες είναι ελάχιστοι και οι πολύτεκνοι ακόμα λιγότεροι. Μπορούμε να ισχυριστούμε ότι η δομή της οικογένειας είναι η τυπική οικογένεια των αστικών κέντρων, στην Ελλάδα ίσως και στην Ευρώπη.

5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΕΩΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ

5.1Μεθοδολογία.

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε με το λογισμό ArcMap με χρήση διαφόρων πηγών και τεχνικών. Αναλυτικότερη παρουσίαση της μεθοδολογίας για την παραγωγή των χαρτών καθώς και των διαγραμμάτων του προηγούμενου κεφαλαίου θα γίνει σε επόμενο κεφάλαιο, όπου θα αναλυθούν με λεπτομέρειες.

5.2 Κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος.

Θα αναφερθούν αρχικά και θα απεικονιστούν και σε χάρτες οι χώροι δημόσιου ενδιαφέροντος στο δήμο. Ήτοι:

- Πλατείες
- Σχολεία
- Εκκλησίες
- Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας
- Δημόσια κτίρια

Στον επόμενο χάρτη απεικονίζονται συνολικά τα κτίρια δημόσιου συμφέροντος, τα οποία θα επιμεριστούν παρακάτω:

Υπόμνημα

- Δημόσια Κτίρια
- Εκκλησίες
- Εκπαίδευση
- Κοινωνική Πρόνοια

Κτίρια Δημοσίου Συμφέροντος

στο δήμο Ηρακλείου Αττικής

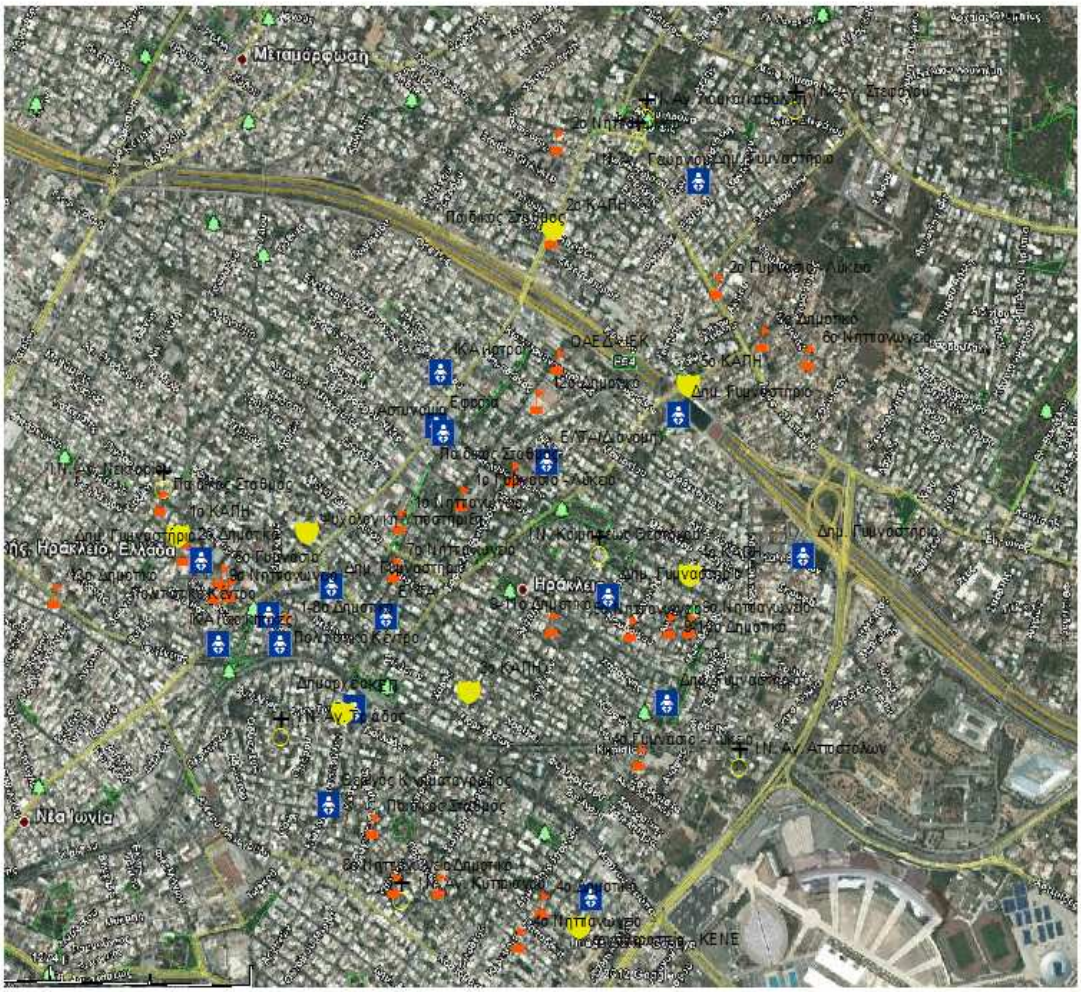

5.2.1 Εκπαίδευση

Στο δήμο – σύμφωνα με στοιχεία της ιστοσελίδας του – λειτουργούν τα εξής δημόσια σχολεία:

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

1ο - Πεύκων & Ηλ. Αποστόλου 93

2ο - Παρ. Αλωνειών & Ιακωβίδου

3ο - Η. Κωνσταντοπούλου

4ο - Ν. Καζαντζάκη & Παπαδάκη

5ο - Ναυαρίνου & Ανατολής

6ο - Ιωαννίνων 34

7ο - Πεύκων 110

8ο - Υμηττού & Πεντέλης

9ο - Μακεδονίας & Ματρόζου

10ο - Υμηττού & Πεντέλης ,

12ο - Κιθαιρώνος 7-9

13ο - Πλαπούτα & Αγ. Ηρώων

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

1ο - Σοφίας & Νεότητος

2ο - Ευτυχίας & Χρυσανθέμων

3ο - Ευρυπίδου 9

4ο - Παρ. Αλωνίων & Ιακωβίδου

5ο - Παρ. Κονίτσης

6ο - Πεντέλης & Σωτ. Πέτρουλα

7ο - Ν. Καζαντζάκη & Λογοθετίδη

8ο - Σοφίας & Νεότητος

9ο - Αυγής & Ματρόζου

10ο - Αυγής & Ματρόζου

11ο - Ευτυχίας 2 & Β' Χρυσανθέμων

12ο - Πεύκων 110,

13ο - Ιφιγενείας & Αγ. Νεκταρίου

14ο - Ν. Καζαντζάκη 21 & Παπαδάκη

Ειδικό Σχολείο - Ν. Καζαντζάκη & Λογοθετίδη

ΓΥΜΝΑΣΙΑ

1ο – Πεύκων 50

2ο – Πεύκων 50,

3ο (αθλητικό) – Αγ. Νεκταρίου & Πραξιτέλους 71-75

4ο – Κηφισίας & Ανάφης

5ο – Πλαπούτα 71

6ο – Ευρυπίδου 9

Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. – Ζαλοκώστα & Παπαδάκη ,

ΛΥΚΕΙΑ

1ο – Πεύκων 50

2ο – Ακτίου 1

3ο – Λ. Ηρακλείου 333

4ο – Κηφισίας & Ανάφης

Επιπλέον στα κτίριο της Πεύκων 112 λειτουργούν σχολές ΟΑΕΔ, ΚΕΤΕΚ, ΚΕΚ, ΙΕΚ και ΤΕΕ.

Εύκολα παρατηρούμε ότι καταρχήν τα σχολεία μειώνονται όσο αυξάνεται η βαθμίδα τους, φαινόμενο του οποίου η ερμηνεία είναι ότι αρκετοί μαθητές αναζητούν άλλους δρόμους. Επιπλέον παρατηρείται ότι πολλά νηπιαγωγεία και δημοτικά συστεγάζονται ενώ τα γυμνάσια και τα λύκεια στεγάζονται σε αυτόνομα κτίρια. Επιπλέον προκειμένου στην μείωση των διοικητικών εξόδων γυμνάσια και λύκεια έχουν συγχωνευθεί.

Μαθητές διαδηλώνουν στον σταθμό του ΗΣΑΠ.

Μέχρι πριν μια δεκαετία υπήρχε ο θεσμός του απογευματινού σχολείου, ο οποίος έχει πλέον καταργηθεί. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετοί μαθητές φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία, ένα εκ των οποίων βρίσκεται και εντός των ορίων του δήμου.

Ο χάρτης που απεικονίζει τα παραπάνω ακολουθεί:

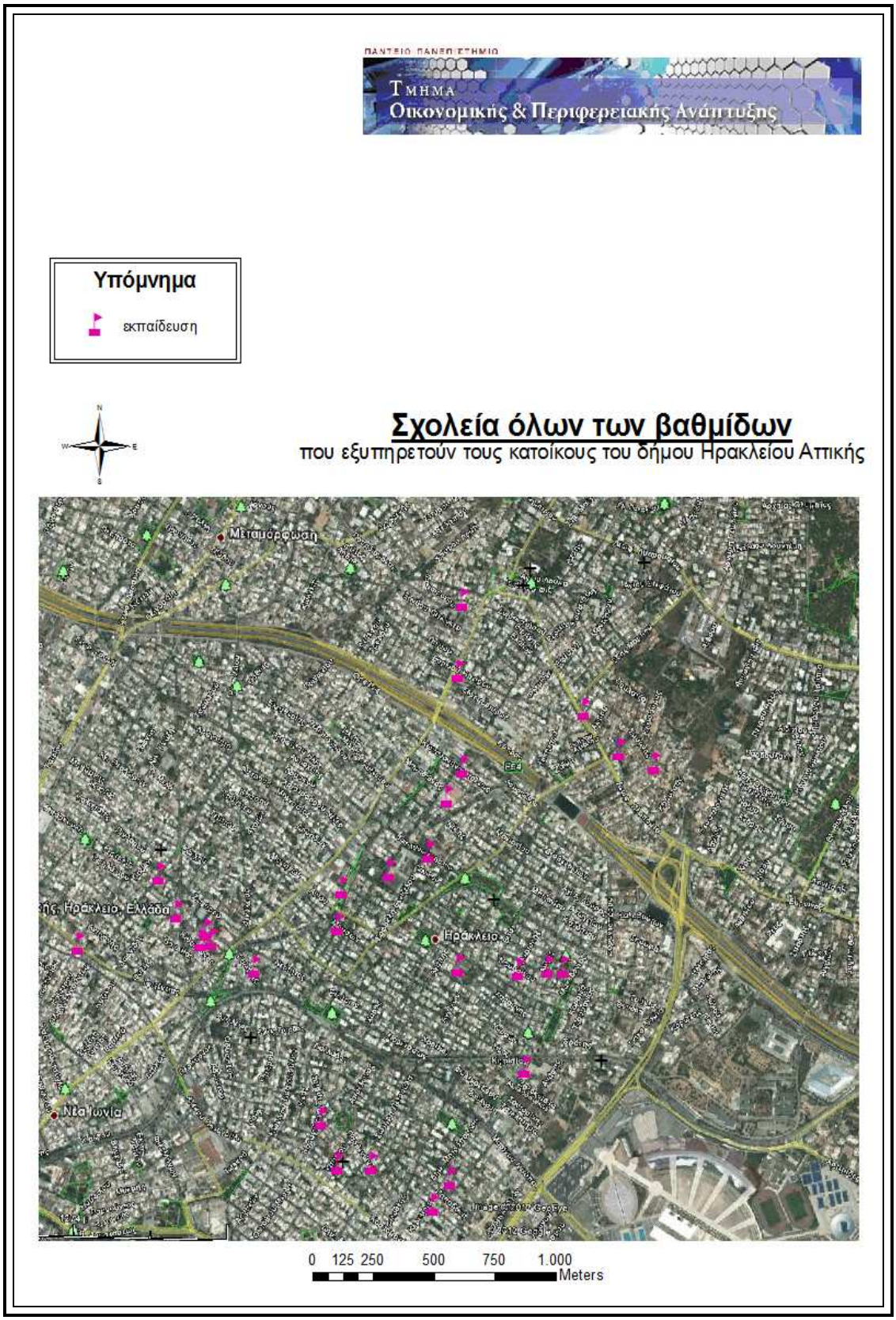
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα
Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Υπόμνημα
εκπαίδευση
Σχολεία όλων των βαθμίδων
που εξυπηρετούν τους κατοίκους του δήμου Ηρακλείου Αττικής
Μεταμόρφωση
Ηράκλειο
Νέα Ιωνία
0 125 250 500 750 1.000
Meters

5.2.2 Πλατείες και αθλητικοί χώροι

Τα στοιχεία από την ιστοσελίδα του δήμου αναφέρουν τους αθλητικούς ομίλους με τις εξής δραστηριότητες

ΕΝΩΣΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΤΥΦΩΝ (ΜΠΑΣΚΕΤ, ΒΟΛΕΪ, ΣΚΑΚΙ) - Κλειστό γυμναστήριο «Ολυμπιονίκης Χαρά Καρυάμη», Ζεφύρου 21 & Θησέως

ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΗΡΑΚΛΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ - Ο.Φ.Η.Η. (ΜΠΑΣΚΕΤ) Γήπεδο μπάσκετ πλατείας Μακεδονίας

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ) - Γήπεδο ποδοσφαίρου Πρασίνου Λόφου, Στάση Γέφυρα

Α.Ε. ΕΡΜΗΣ-ΕΙΡΗΝΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ) - Γήπεδο ποδοσφαίρου Πρασίνου Λόφου, στάση Γέφυρα

Ο.Γ.Η.Ρ.Α. (ΡΥΘΜΙΚΗ -ΑΕΡΟΒΙΚΗ-ΓΕΝΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ -ΜΠΑΛΕΤΟ-ΤΖΑΖ) - Κλειστό Γυμναστήριο «Ολυμπιονίκης Χαρά Καρυάμη», Ζεφύρου 21 & Θησέως

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ (ΠΑΛΗ) – Καζαντζάκη & Λογοθετίδη

ΦΑΕΘΩΝ (ΜΠΑΝΤΜΙΝΝΤΟΝ)

Α.Ο. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2001 (ΠΙΝΓΚ ΠΟΝΓΚ) – Γυμναστήριο 5ου Δημοτικού σχολείου, Αναγεννήσεως 24-26

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (ΣΚΑΚΙ) - Θράκης 18

Α.Ο. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ «ΩΡΙΩΝ» (ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ) - Κλειστό Γυμναστήριο «Ολυμπιονίκης Χαρά Καρυάμη», Ζεφύρου 21 & Θησέως

Α.Σ.ΣΑΟΛΙΝ ΓΟΥ-ΚΟΥΝΓΚ ΒΟΡΕΙΩΝ ΠΡΟΑΣΤΙΩΝ (ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΦΤΕΡΟΥ) - Βίτσι & Ναυαρίνου

ΚΕΑΠΠΗΑ «ΘΕΟΓΕΝΗΣ» - Πρασίνου Λόφου 100, τηλ.210 2840812

ΦΟΝ Ηρακλείου - Επικοινωνία (Σκάκι Α' Εθνική κατηγορία) - Πευκών και Βορείου Ηπείρου

Ασφαλώς δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι είναι μικρός ο αριθμός των σωματίων ούτε των δραστηριοτήτων που εξασκούν. Ο παρακάτω χάρτης ωστόσο αποκαλύπτει ότι η χωρική τους τοποθέτηση είναι μάλλον ανισοβαρής.

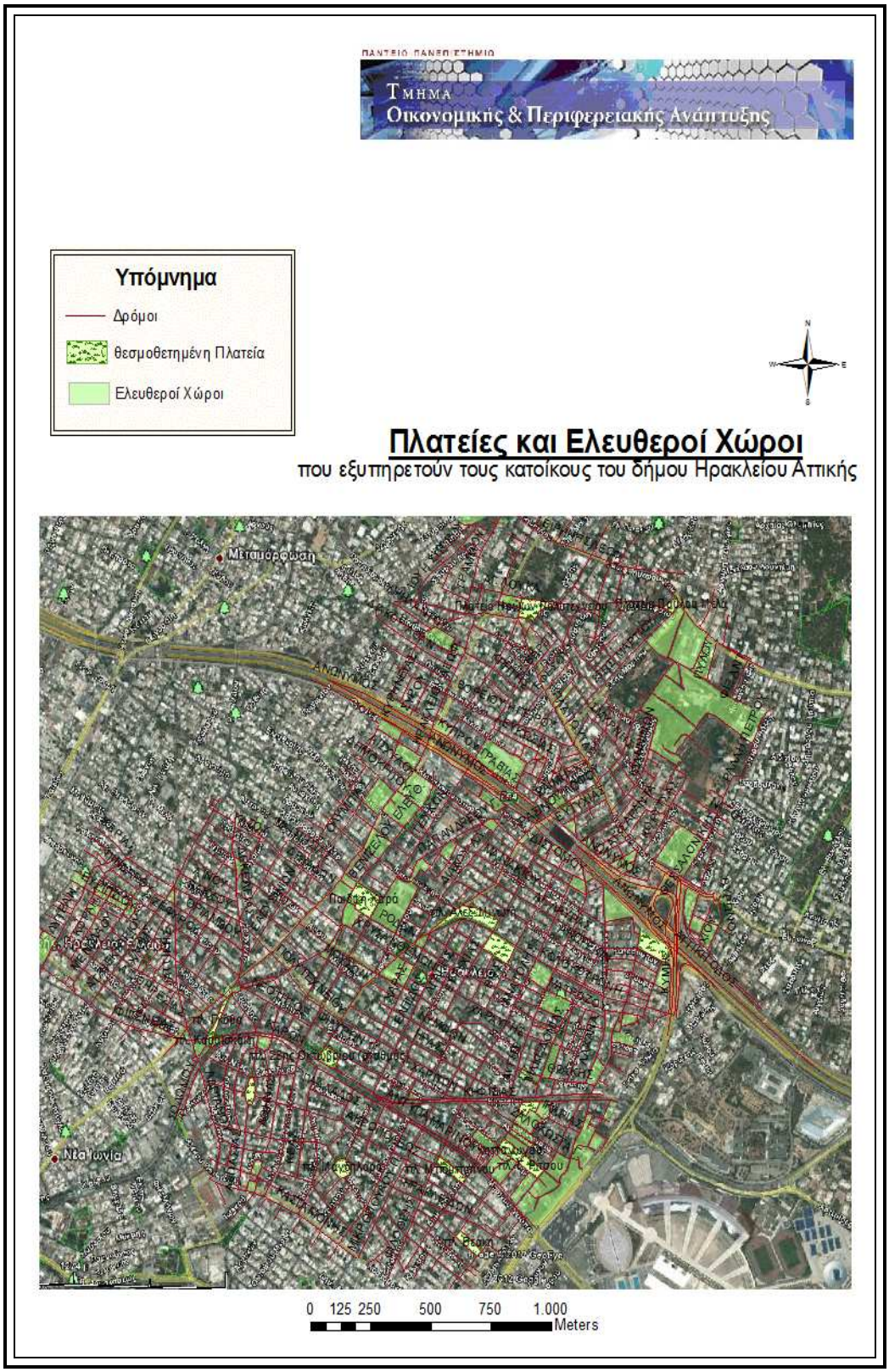
Τμήμα
Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Υπόμνημα
Δρόμοι
θεσμοθετημένη Πλατεία
Ελευθεροί Χώροι
Πλατείες και Ελευθεροί Χώροι
που εξυπηρετούν τους κατοίκους του δήμου Ηρακλείου Αττικής
Μεταμόρφωση
Νέα Ιωνία
0 125 250 500 750 1.000
Meters

5.2.3 Πρόνοια

Στους δημότες του Ηρακλείου Αττικής προσφέρονται οι εξής υπηρεσίες όσο αφορά στην κοινωνική πρόνοια.

Κέντρο Εργοθεραπείας

Κέντρο ψυχολογικής υποστήριξης

Κέντρο ενημέρωσης & έρευνας για τις εξαρτήσεις

Κέντρο Οικογενειακής προστασίας

Εθελοντική αιμοδοσία κέντρο κοινωνικής πρόνοιας-Σύλλογος Εργαζομένων

Πρωτοβάθμια φροντίδα στα σχολεία

Δημοτικό Ασθενοφόρο

Δημοτικά Ιατρεία - Σταθμός Υγείας

Κοινωνική υπηρεσία Δ. Ηρακλείου

Οργανισμός προσχολικής αγωγής και κοινωνικής μέριμνας

Από αυτές τις υπηρεσίες οι περισσότερες συγκεντρώνονται στο κτίριο του δημαρχείου. Παλαιότερα είχαν μεγαλύτερη διασπορά εντός του δήμου, με την οικονομική κρίση ωστόσο τα ενοικιαζόμενα κτίρια εγκαταλείφθηκαν και οι υπηρεσίες περιορίστηκαν εντός των τειχών των ιδιοκτητών κτιρίων. Ίσως και με κάποια ανομολόγητη έκπτωση και στην ποιότητα.

Κιν. «Νοσταλγία»

Υπάρχει δε ένας δημοτικός κινηματογράφος του οποίου το όνομα «Νοσταλγία» δικαιολογείται απόλυτα από το προφίλ του.

Καθώς και δύο πολιτιστικοί χώροι σημαντικής αισθητικής

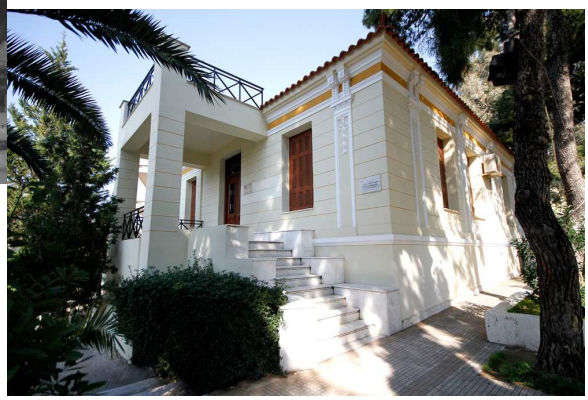

Πολιτιστικό κέντρο ¨βίλα Στέλλα»

Στον παρακάτω χάρτη φαίνεται η σημερινή διασπορά των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας.

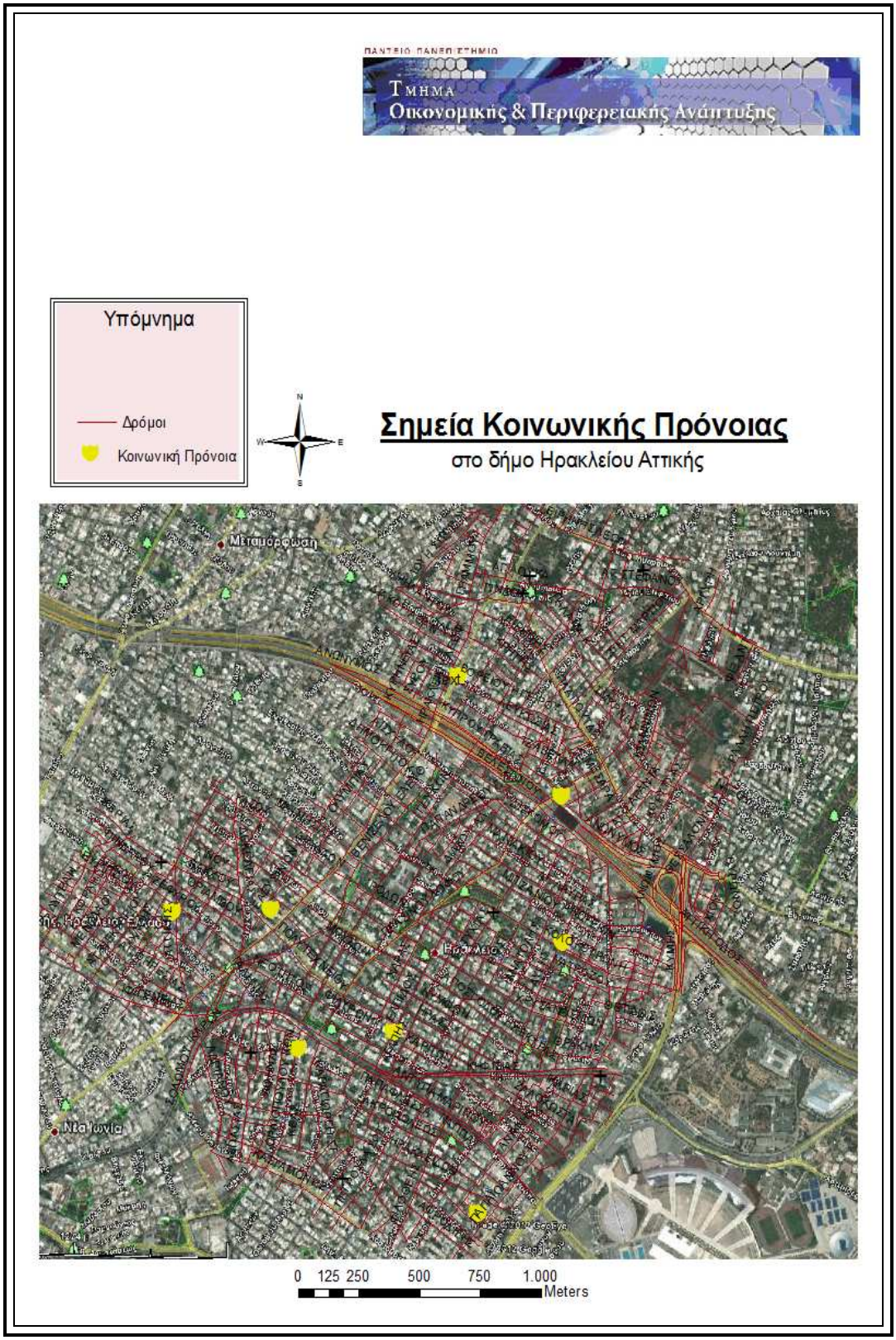

5.2.4 Εκκλησίες

Στο δήμο Ηρακλείου λειτουργούν οι εξής Ιεροί Ναοί:

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ -Πλατεία Αγ. Τριάδος,

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ -Ευτυχίας 28

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ - Αττικής 32

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ - Θεσσαλίας 10

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ - Παρθενώνος 14

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΛΟΥΚΑ - Πλατεία Αγ. Λουκά

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΣΠ. Μουστακλή & Ανδρούτσου

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ - Αγ. Στεφάνου 10

Εκ των οποίων ο Κ.Ν. Αγίου Λουκά είναι του καθολικού δόγματος. Οι ορθόδοξοι ναοί ανήκουν διοικητικά στην **ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ Ν. ΙΩΝΙΑΣ** - Λεωφόρος Ηρακλείου 340

Ι.Ν. Αγίου Λουκά: Χαρακτηριστικής καθολικής αρχιτεκτονικής

Στον επόμενο χάρτη φαίνονται χωροταξικά οι ναοί:

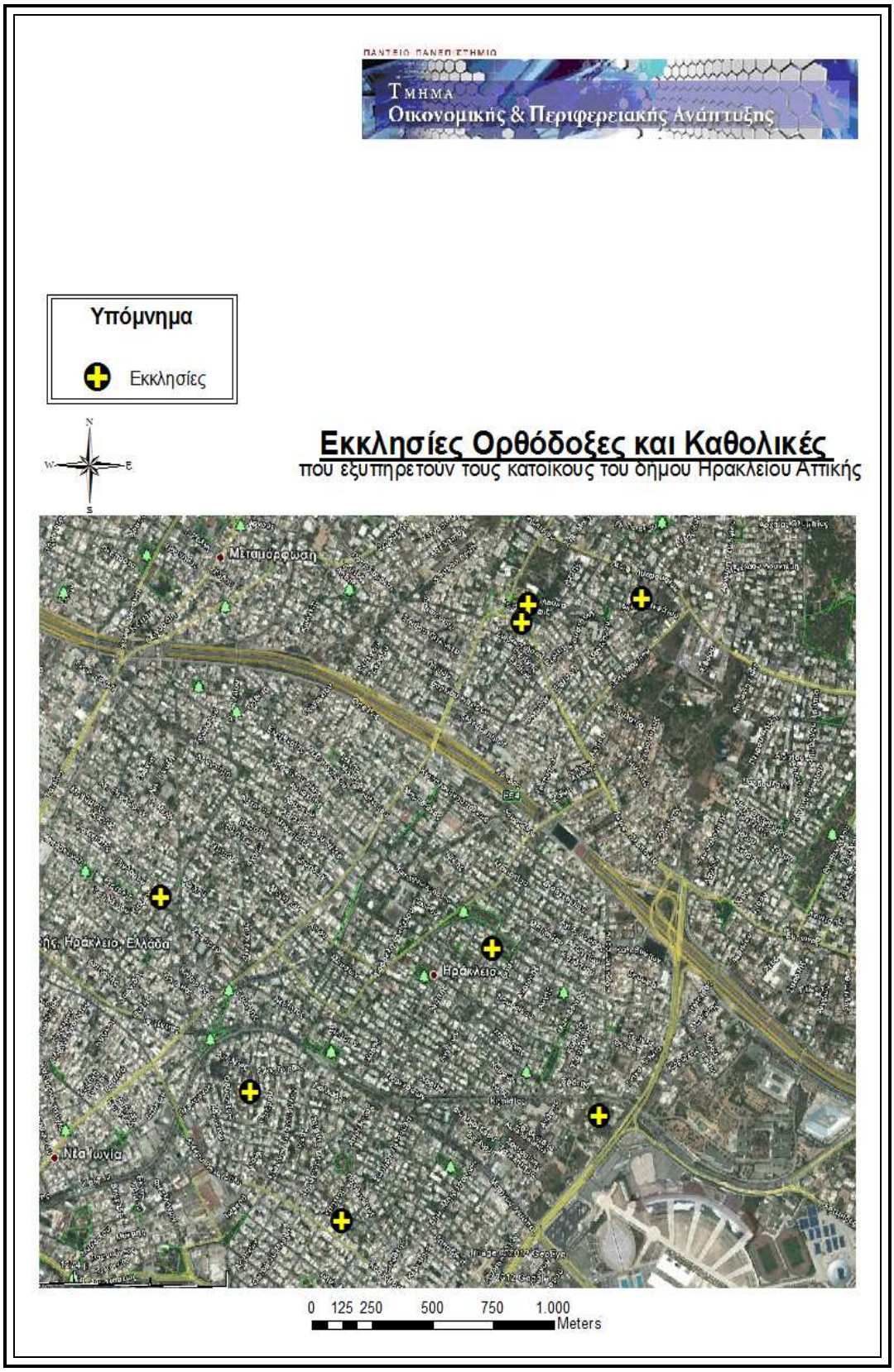
Τμήμα
Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Υπόμνημα
Εκκλησίες
Εκκλησίες Ορθόδοξες και Καθολικές
που εξυπηρετούν τους κατοίκους του δήμου Ηρακλείου Αττικής
N
W
E
S
Μεταμόρφωση
Ηράκλειο
Νέα Ιωνία
0 125 250 500 750 1.000
Meters

5.2.5 Δημόσια Κτίρια

Οι δημόσιες υπηρεσίες που στεγάζονται εντός των ορίων του δήμου είναι οι εξής:

ΕΦΟΡΙΑ Λεωφόρος Ηρακλείου 420

ΙΚΑ

Ιατρεία - Λεωφόρος Ηρακλείου 421

Διοικητικές Υπηρεσίες - Κουντουριώτου 13^{α}

ΕΛΤΑ Διεύθυνση & Εξυπηρέτηση κοινού

ΟΤΕ Τεχνικές Υπηρεσίες, Λεωφόρος Ηρακλείου 401, τηλ. 2102848699

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Χαριλάου Τρικούπη 8 & Ελ. Βενιζέλου

Πανοραμική εικόνα του σταθμού του ΗΣΑΠ. Αριστερά διακρίνεται το Δημαρχείο.

Στο σημείο αυτό οφείλει να σχολιαστεί ότι δημόσιες υπηρεσίες μείζονος σημασίας βρίσκονται σε γειτονικούς δήμους, όπως παραδείγματει ο 9^{ο}ς πυροσβεστικός σταθμός που στεγάζεται στο Ολυμπιακό Στάδιο σε απόσταση αναπνοής.

Στο χάρτη που ακολουθεί απεικονίζονται οι δημόσιες υπηρεσίες που στεγάζονται στο δήμο.

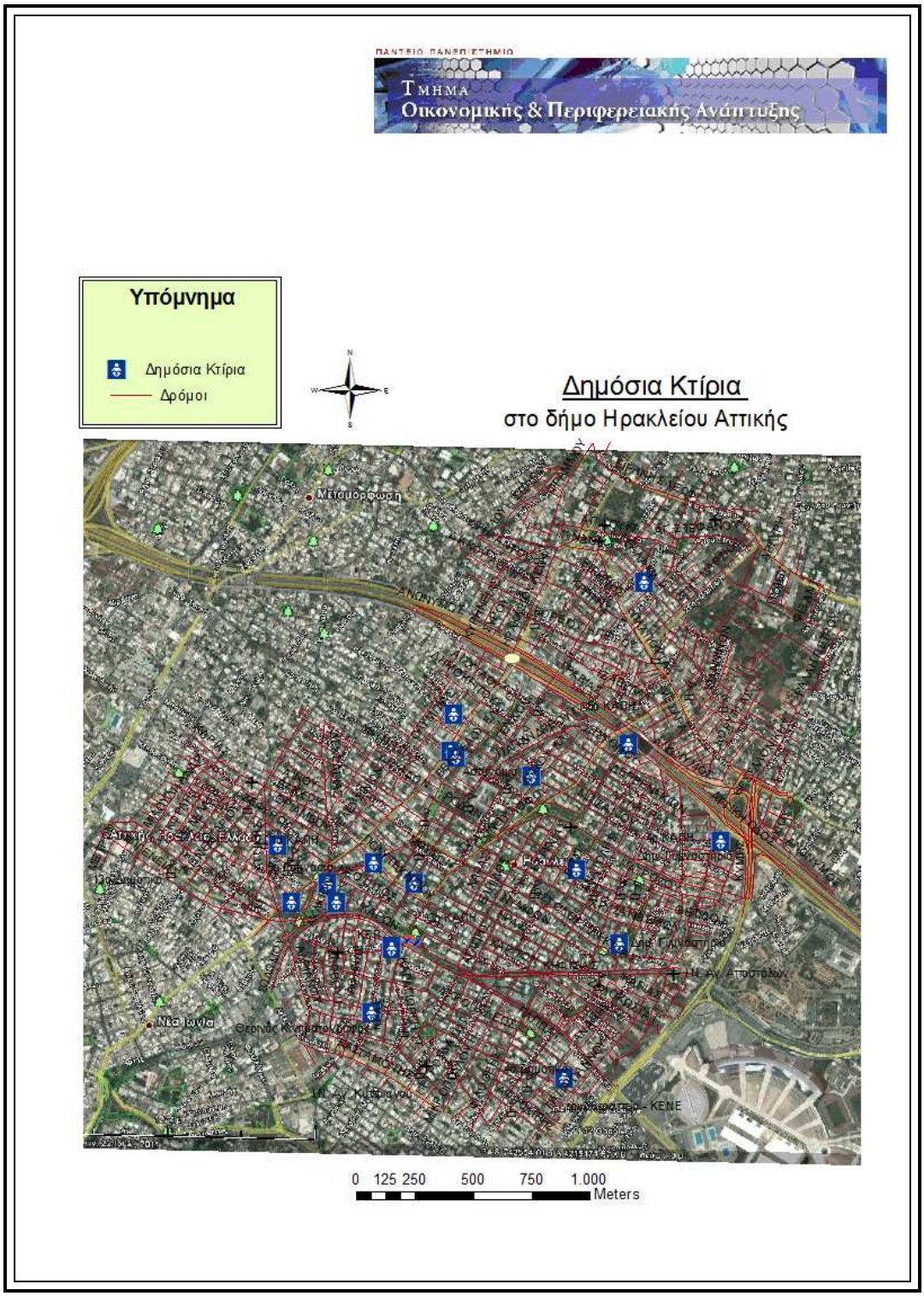
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ
Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Υπόμνημα
Δημόσια Κτίρια
Δρόμοι
Δημόσια Κτίρια
στο δήμο Ηρακλείου Αττικής
Μεταμόρφωση
Νέα Ιωνία
0 125 250 500 750 1.000
Meters

5.3 Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Τα μέσα που διέρχονται από το δήμο Ηρακλείου εμφανίζονται χαρακτηριστικά στο παρακάτω απόσπασμα της ιστοσελίδας του ΟΑΣΑ.

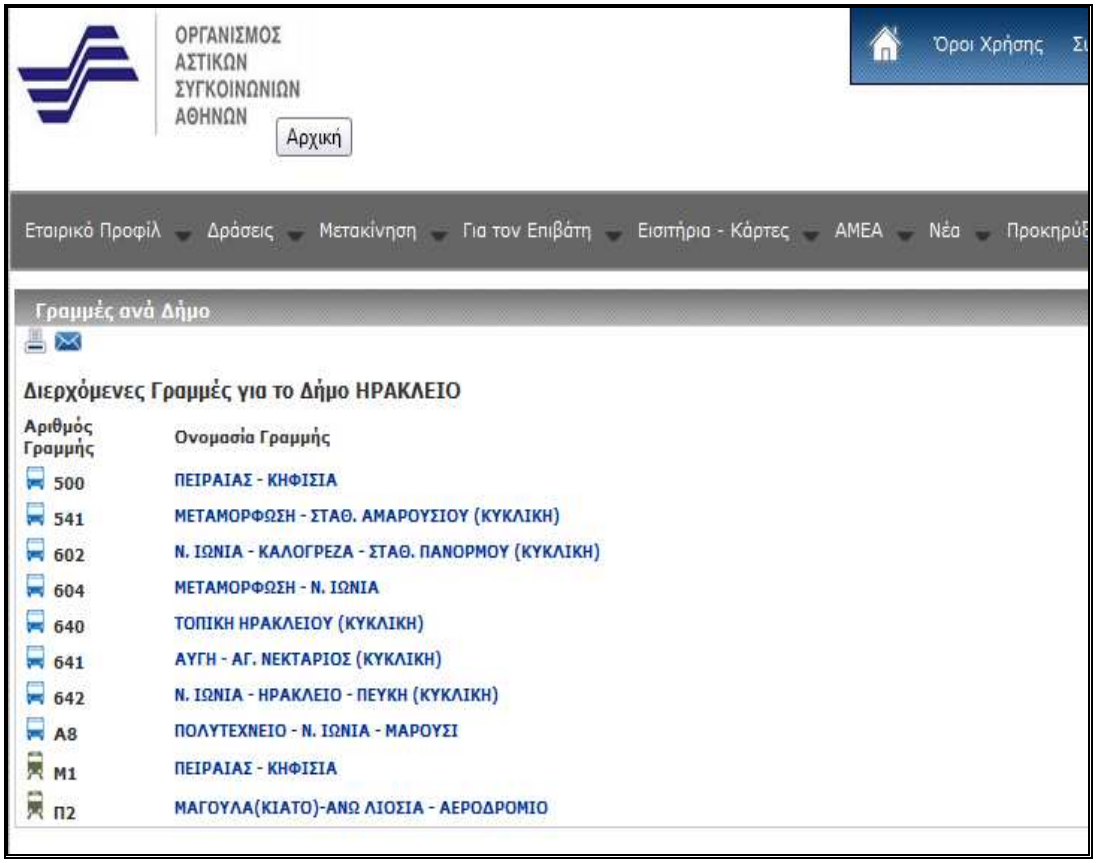

Στην παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε ψηφιοποίηση των παραπάνω γραμμών και θα παρουσιαστούν σε χάρτες στο επίπεδο του δήμου.

5.3.1 Σιδηροδρομικές συνδέσεις

Το μεγαλύτερο από τα πλεονεκτήματα που παρουσίαζε το Ηράκλειο Αττικής, έναντι άλλων προαστίων είναι η σιδηροδρομική του σύνδεση μέσω της γραμμής Πειραιά – Κηφισιά του ΗΣΑΠ. Δεν μπορεί να ισχυριστεί κανείς κάτι διαφορετικό από το ότι επί σειρά ετών η πολιτιστική και ψυχαγωγική ζωή των δημοτών κινούνταν σχεδόν σε αποκλειστικότητα γύρω από το σταθμό του τρένου. Είναι χαρακτηριστικό ότι κάποιος που χρησιμοποιεί το τρένο σε καθημερινή βάση, διαπιστώνει ότι από τον σταθμό του Ηρακλείου, στη γραμμή προς Πειραιά επιβιβάζονται περισσότεροι πολίτες έναντι οποιοδήποτε άλλου τουλάχιστον μέχρι την Αττική.

Εδώ και μια δεκαετία ήρθε να συμπληρώσει το κενό στα βόρεια του δήμου ο σταθμός του προαστιακού σιδηροδρόμου, οποίος επίσης εξυπηρετεί μεγάλο όγκο επιβατικού κοινού.

Ακολουθεί χάρτης στον οποίο παρουσιάζονται οι τροχιές και οι σταθμοί των σιδηροδρομικών γραμμών στο Ηράκλειο.

Παρατηρούμε ότι χωροταξικά οι σταθμοί – ίσως και τυχαία – είναι τοποθετημένοι ώστε να εξυπηρετούν ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό επιβατών.

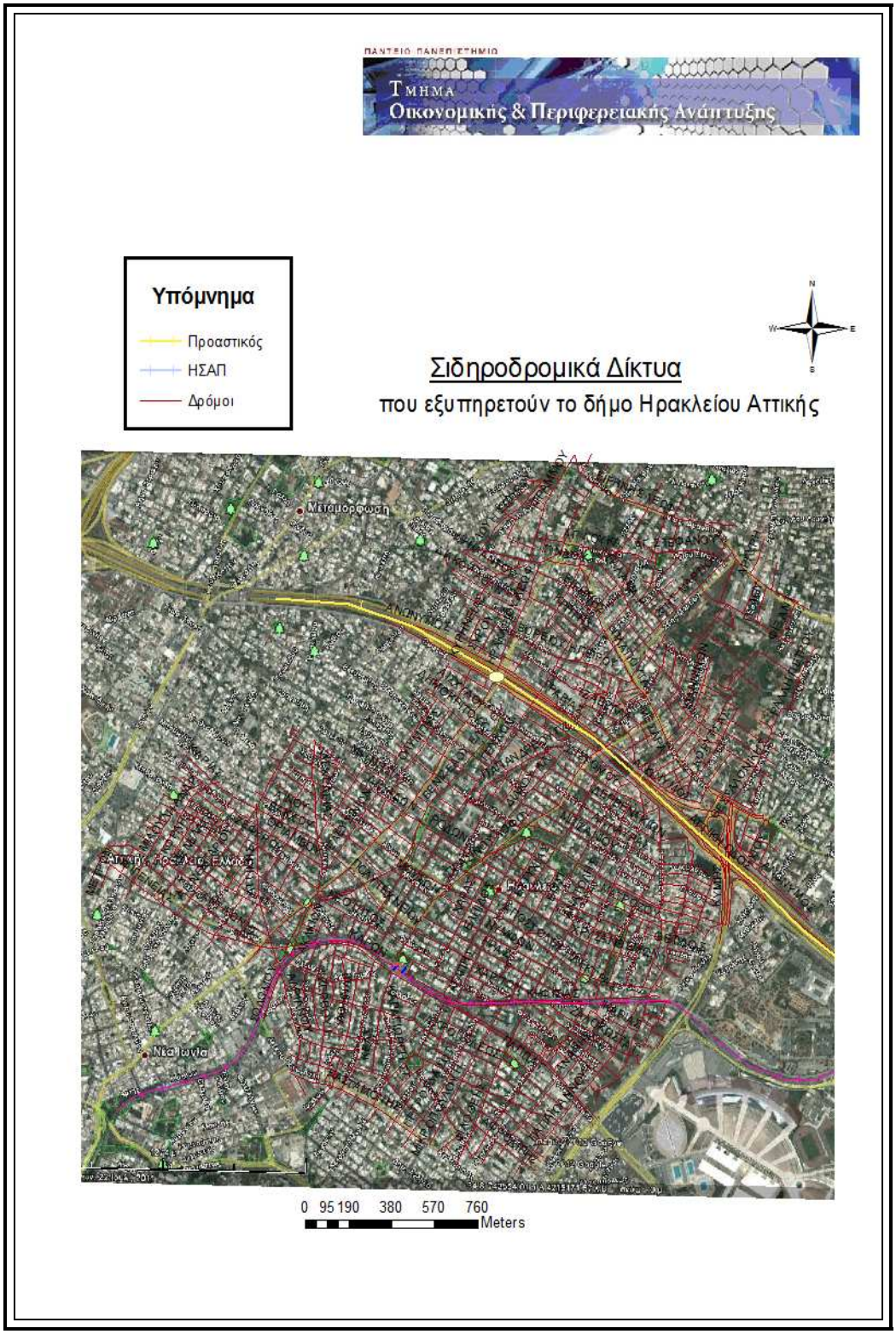

5.3.2 Λεωφορειακές Συνδέσεις

Το δήμο Ηρακλείου διασχίζουν συνολικά οκτώ λεωφορειακές γραμμές, δύο εκ των οποίων είναι τοπικές. Συγκεκριμένα οι γραμμές 640 και 641. Χάρτης με τις λεωφορειακές γραμμές ακολουθεί.

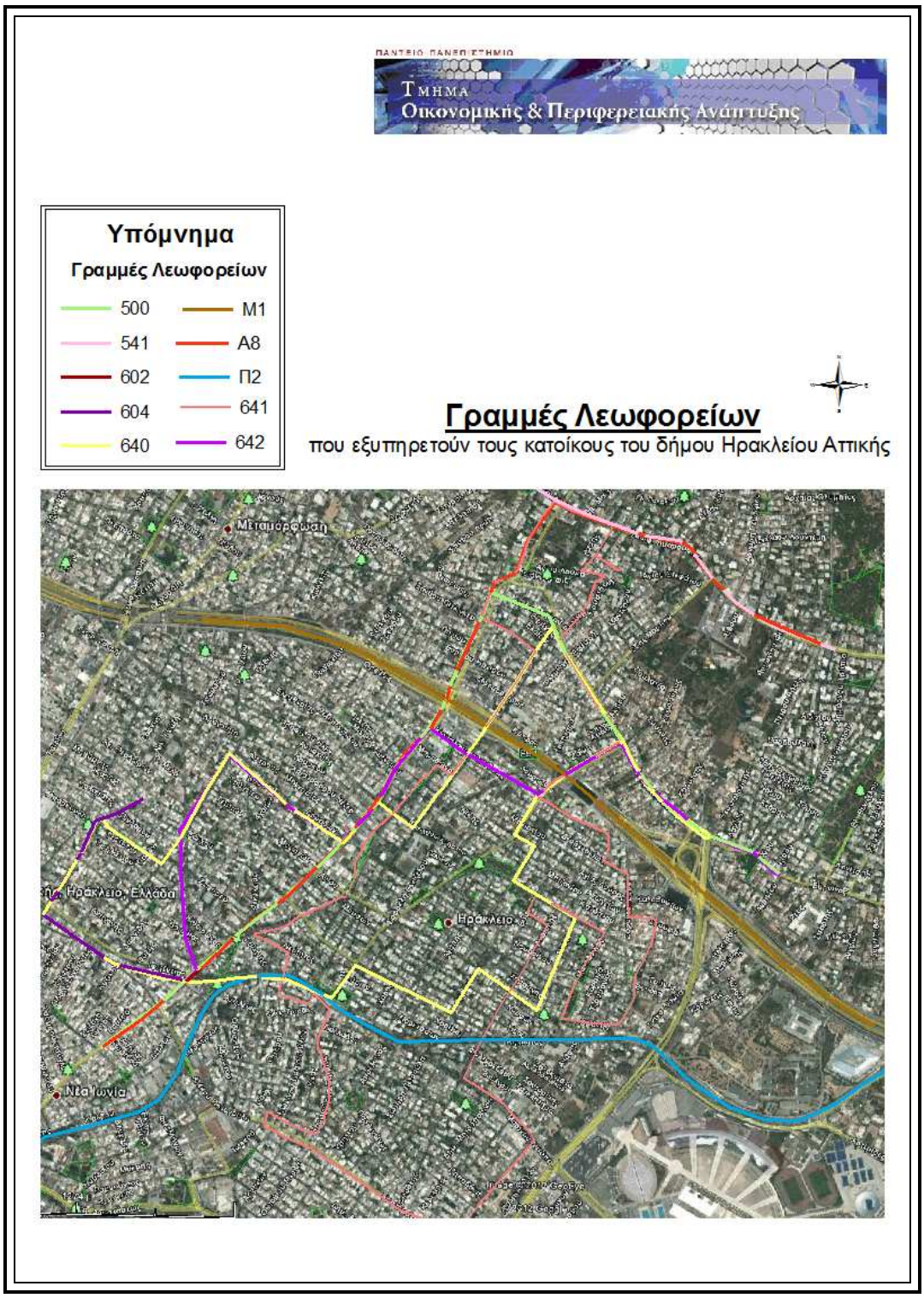

Οι κύριοι οδικοί άξονες του δήμου είναι η Λεωφόρος Ηρακλείου στο κέντρο και η οδός Πλαπούτα στα βόρεια. Ο χρόνος αναμονής είναι από είκοσι λεπτά ως μια ώρα, ανάλογα με την γραμμή την μέρα και την ώρα. Η κάλυψη είναι ικανοποιητική, με εξαίρεση την συνοικία Ηπειρώτικα στα βορειοανατολικά. Αργότερα θα αποκαλυφθεί ο λόγος.

5.4 Ρυμοτομία και πληθυσμιακή πυκνότητα

5.4.1 Ρυμοτομία

Ο συντελεστής δόμησης στο Ηράκλειο Αττικής κυμαίνεται μεταξύ 0,6 και 1,2. Η δε κάλυψη από 40% έως 60%. Η ουσιαστική ερμηνεία των όρων δόμησης έγκειται στο ότι τα κτίρια είναι κατά κύριο λόγο πολυκατοικίες τριών έως πέντε ορόφων. Μονοκατοικίες συναντώνται κυρίως στην περιοχή του Ψαλιδίου και των Ηπειρώτικων όπου τα οικόπεδα είναι μικρότερης έκτασης και ο συντελεστής δόμησης 0,6. Η κραταιά χρήση γης είναι η γενική κατοικία, όπερ σημαίνει κυρίως κατοικία με περιθώριο για μικρές επιχειρήσεις. Στο παρελθόν πέραν του εμπορείου υπήρχαν στον πολεοδομικό ιστό βιοτεχνίες κυρίως κλωστοϋφαντουργίας, η επίγευση των οποίων παραμένει σε κάποια σημεία.

Κοινωνικό πέραν του πολεοδομικού ενδιαφέρον έχει η εξέταση και των ρυμοτομικών του δήμου.

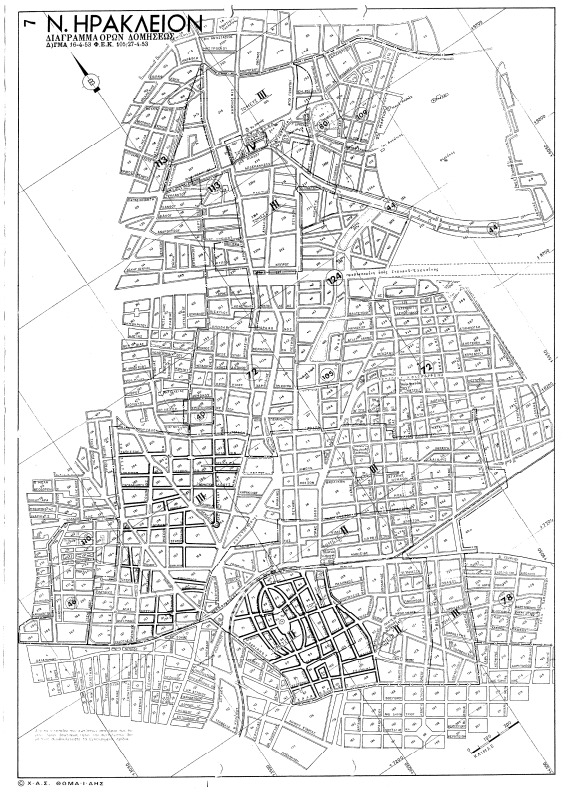

Η αριστερή εικόνα με την μεγαλύτερη κλίμακα είναι το κυρίως μέρος του δήμου το οποίο έχει μπει στο σχέδιο από τις δεκαετίες του 30. Την κύρια ωστόσο οικοδομική του άνθηση την είχε τις δεκαετίες του 80, του 90 αλλά και το 2000 με την περίφημη επιβολή του ΦΠΑ στις αντιπαροχές. Παρατηρείται ότι έχει σχετικά μικρά οικοδομικά τετράγωνα και πυκνό δίκτυο σχετικά μεγάλου πλάτους οδών, αν και οι υψομετρικές διαφορές δεν είναι αμελητέες. Επίσης ενδιαφέρον είναι ότι οι σιδηροδρομικές γραμμές δεν διαταράζουν τον πολεοδομικό ιστό. Σε γενικές γραμμές είναι για τα ελληνικά δεδομένα – ειδικότερα της Αττικής - ένα αξιοπρεπές και βιώσιμο σχέδιο πόλης.

Το ρυμοτομικό σχέδιο στα δέξια με την μικρότερη κλίμακα ανήκει στην συνοικία Ηπειρώτικα και θεσμοθετήθηκε τις τελευταίες δεκαετίες. Είναι ασφαλώς χειρότερο του παλαιού, με χαρακτηριστικά μικρούς δρόμους και κατακερματισμένες ιδιοκτησίες. Δεν είναι η έλλειψη σχεδιασμού και μέριμνας που έχει αποκλείσει την συγκεκριμένη γειτονιά τα λεωφορεία, αλλά το γεγονός ότι οι στενοί δρόμοι είναι απαγορευτικοί για τη διέλευση τους.

Η υψομετρική διαφορά δεν είναι η απάντηση στο ερώτημα γιατί είναι προβληματικό το συγκεκριμένο σχέδιο. Αντίθετα είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της αστοχίας του νόμου Τρίτση (1337/83) στο πολεοδομικό σχεδιασμό. Η ευμάρεια που γεύτηκαν οι υπάλληλοι και οι εργολάβοι του δημοσίου – οι οποίοι αποτελούν μεγάλο μέρος του κοινωνικού ιστού της πόλης – τα πρώτα χρόνια της διακυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, είναι ίσως ο ένοχος. Η σωστά σχεδιασμένη έννοια της εισφοράς σε γη μετατράπηκε χωρίς πολλές ενοχές σε εισφορά σε χρήμα το οποίο υπήρχε τότε σε αφθονία. Αποτέλεσμα είναι η έλλειψη κοινόχρηστων χώρων και οι «νησιωτικού» τύπου δρόμοι.

5.4.2 Πληθυσμιακή πυκνότητα

Όσο αφορά στην πληθυσμιακή πυκνότητα είναι χαρακτηριστικός ο επόμενος χάρτης, στον οποίο διακρίνονται οι περιοχές με μεγάλη πυκνότητα και οι περισσότερο αραιοκατοικημένες περιοχές. Τα Ηπειρώτικα που αναφέραμε πριν είναι αραιοκατοικημένες μονοκατοικίες για μικρομεσαίου μεγέθους νεόπλουτους. Αναλογικά μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα έχουν η καναπίτσα και η Αγία Τριάδα –περιοχές που είναι όμορες της Ν. Ιωνίας. Αυξημένη πληθυσμιακή πυκνότητα υπάρχει επίσης στο κέντρο και στα βόρεια του δήμου, διότι είχαν κατασκευασθεί σε αυτές τις περιοχές μεγάλα κτιριακά συγκροτήματα στα τέλη του ’70 όταν ήταν ακόμα θεσμός. Μονοκατοικίες υπάρχουν στα Ηπειρώτικα και στο άνω και κάτω Ψαλίδι. Δεν είναι λανθασμένη επίσης η διαπίστωση ότι όπου η πυκνότητα του πληθυσμού αυξάνει οι ελεύθεροι χώροι μειώνονται.

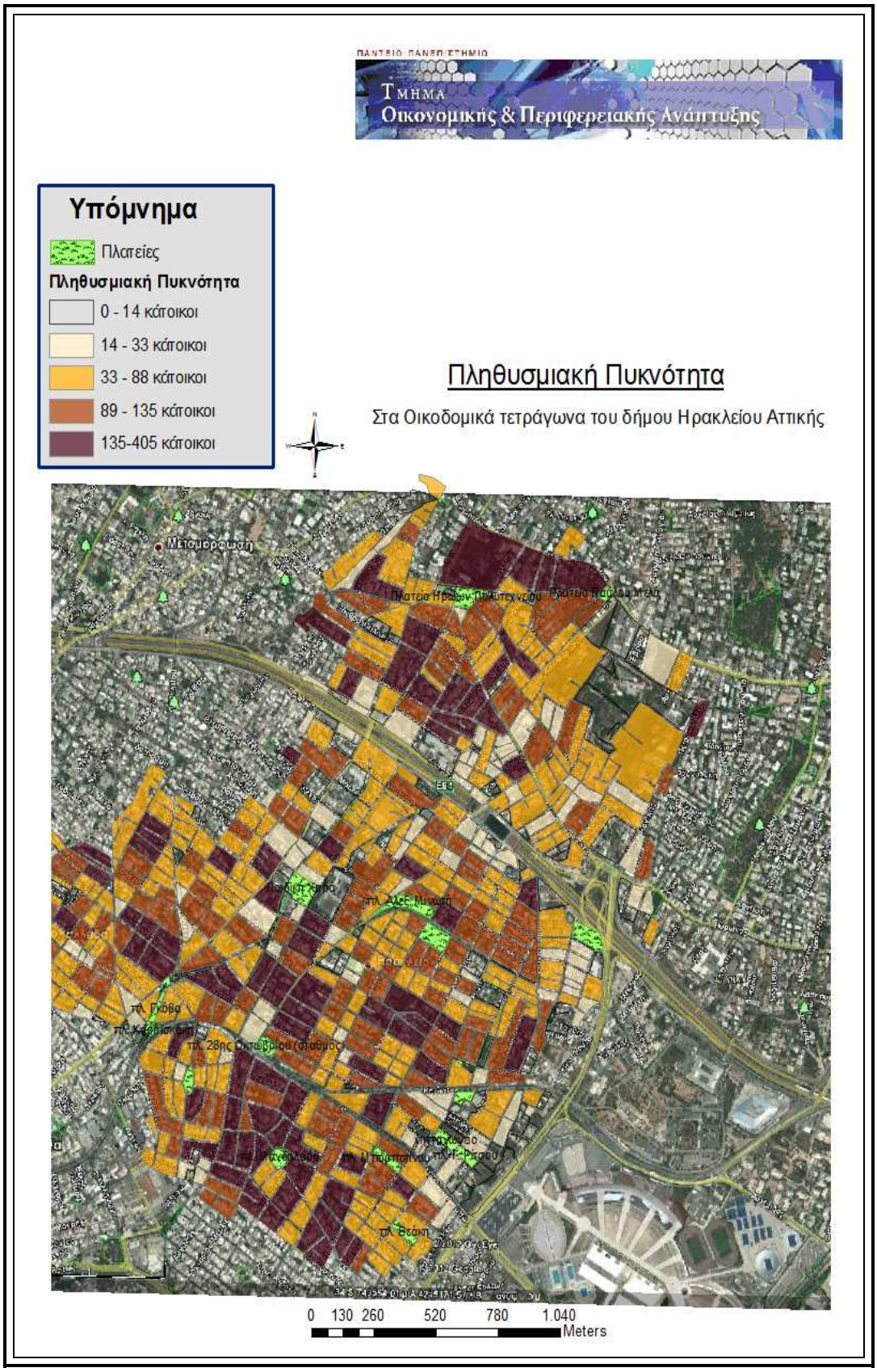
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμήμα
Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης
Υπόμνημα
Πλατείες
Πληθυσμιακή Πυκνότητα
0 - 14 κάτοικοι
14 - 33 κάτοικοι
33 - 88 κάτοικοι
89 - 135 κάτοικοι
135-405 κάτοικοι
Πληθυσμιακή Πυκνότητα
Στα Οικοδομικά τετράγωνα του δήμου Ηρακλείου Αττικής
Μεταμόρφωση
0 130 260 520 780 1.040
Meters

5.5 *Αξίες ακινήτων*

Πιθανώς το πιο κρίσιμο από τα κριτήρια διαμόρφωσης του κοινωνικού ιστού είναι οι αξίες ακινήτων. Σε πρώτη φάση θα αναφέρουμε τις αντικειμενικές αξίες, οι οποίες μάλιστα τροποποιήθηκαν (αυξήθηκαν) το 2007.

Στους παρακάτω πίνακες διακρίνεται η χρονία εφαρμογής των αντικειμενικών αξιών όσο αφορά στα κτίσματα, στον Συντελεστή Αξιοποίησης Οικοπέδου και στο οικόπεδο. Επιπλέον από το γεωγραφικό σύστημα που δημιουργήθηκε για τις ανάγκες της εργασίας εξήχθη η πληροφορία της έκτασης των μη γραμμικών ζωνών.

Έχουμε για το 2006

ΖΩΝΗ	ΚΤΙΣΜΑ	ΣΑΟ	Οικόπεδο	Χρονιά	Έκταση
Α	1600	1,2	746	2006	640.682
Β	1600	1,2	746	2006	
Γ	1350	1,2	575	2006	514.026
Δ	1450	1,2	639	2006	146.464
Ε	1200	1,2	448	2006	
ΣΤ	1250	1,2	497	2006	597.402
Ζ	1050	1,2	344	2006	
Η	1050	1,2	344	2006	183.538
Θ1	1100	1,2	368	2006	1.062.837
Θ2	1100	1,2	368	2006	237.428
Ι	1100	1,2	368	2006	
ΙΑ	1200	0,8	335	2006	306.520
ΙΒ	1200	0,8	335	2006	235.608
ΙΓ	1000	1,2	321	2006	220.851
ΙΔ	1050	0,6	219	2006	178.939

Ενώ από το 2007 έως και σήμερα είναι

ΖΩΝΗ	ΚΤΙΣΜΑ	ΣΑΟ	Οικόπεδο	Χρονιά	Έκταση
Α	1900	1,2	985	2012	640.682
Β	1900	1,2	985	2012	
Γ	1600	1,2	746	2012	514.026
Δ	1750	1,2	862,5	2012	146.464
Ε	1450	1,2	639,5	2012	
ΣΤ	1500	1,2	675	2012	597.402
Ζ	1250	1,2	497	2012	
Η	1250	1,2	497	2012	183.538
Θ1	1300	1,2	546	2012	1.062.837
Θ2	1300	1,2	546	2012	237.428
Ι	1300	1,2	546	2012	
ΙΑ	1450	0,8	446,5	2012	306.520
ΙΒ	1450	0,8	446,5	2012	235.608
ΙΓ	1200	1,2	448	2012	220.851
ΙΔ	1250	0,6	304	2012	178.939

Η δε αύξηση ποσοστιαία φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

ΖΩΝΗ	ΚΤΙΣΜΑ	Οικόπεδο
Α	15,79%	24,26%
Β	15,79%	24,26%
Γ	15,63%	22,92%
Δ	17,14%	25,91%
Ε	17,24%	29,95%
ΣΤ	16,67%	26,37%
Ζ	16,00%	30,78%
Η	16,00%	30,78%

Θ1	15,38%	32,60%
Θ2	15,38%	32,60%
Ι	15,38%	32,60%
ΙΑ	17,24%	24,97%
ΙΒ	17,24%	24,97%
ΙΓ	16,67%	28,35%
ΙΔ	16,00%	27,96%
Μ.Ο.	**16,24%**	**27,95%**

Παρατηρούμε ότι έχουμε 16,24% αύξηση στα κτίσματα και 27,95% στα – ελάχιστα εναπομείναντα – οικόπεδα. Οι αυξήσεις αυτές είχαν βέβαια κάποιο νόημα όταν το 2007 υπήρχε μια κρίση σε μια Ήπειρο πολύ μακριά από την Ελλάδα που δεν μας άγγιζε στο παραμικρό.

Στο 2012, ωστόσο εν τω μέσω της κρίσης η αγορά ακινήτων είναι στο ναδίρ και οι τιμές σαφώς μειωμένες σε όλη την επικράτεια. Έγινε μια προσπάθεια να εξεταστεί το κατά πόσο επηρέασε το δήμο Ηρακλείου Αττικής. Προκειμένου στο σκοπό αυτό εξετάστηκαν αγγελίες μέσω διαδικτύου οι οποίες ταξινομήθηκαν κατά ζώνη και σε παλαιά (1975-1990) και νεόδμητα (2005-2012). Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι λήφθηκε ο μέσος όρος, αλλά η διακύμανση είναι πολύ ευρεία.

ΖΩΝΗ	**Νεόδμητα**	**Παλαιά**	**Αντικειμενική**
Α	2900	1650	1600
Γ	2700	1400	1600
Δ	2800	1750	1450
ΣΤ	2250	1450	1250
Η	2600	1500	1050
Θ	2300	1600	1100
ΙΑ	2250	1450	1200
ΙΒ	2650	1500	1200
ΙΓ	2600	1500	1050

Παρατηρούμε ότι ο μέσος όρος πώλησης των παλαιών ακινήτων είναι κατάντι μεγαλύτερη από την αντικειμενική, χωρίς ωστόσο να την προσεγγίζει.

Στο χάρτη που ακολουθεί φαίνονται οι ζώνες και οι αξίες τους.

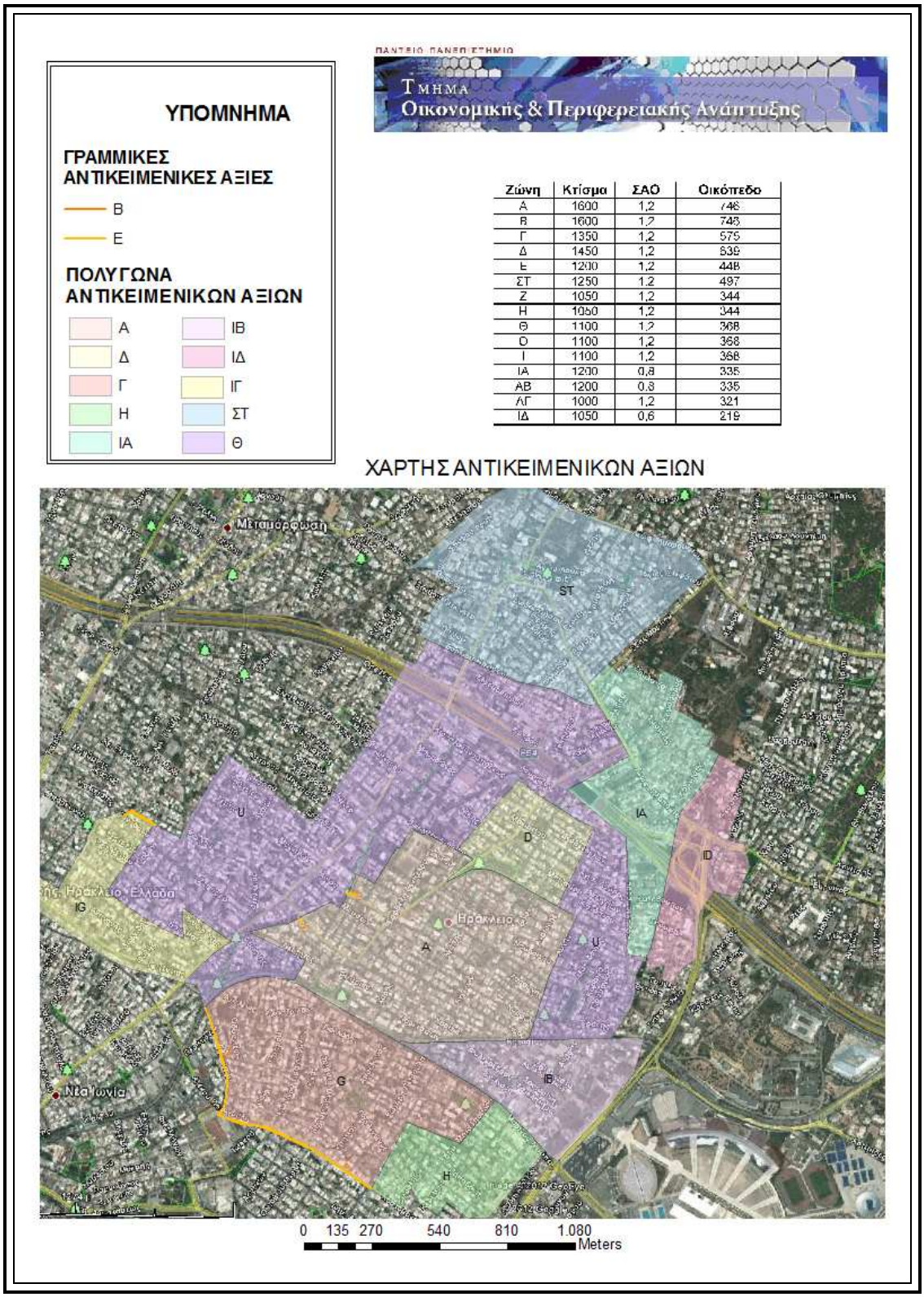

Ζώνη	Κτίσμα	ΣΑΟ	Οικόπεδο
Α	1600	1,2	746
Β	1600	1,2	748
Γ	1350	1,2	575
Δ	1450	1,2	639
Ε	1200	1,2	448
ΣΤ	1250	1,2	497
Ζ	1050	1,2	344
Η	1050	1,2	344
Θ	1100	1,2	368
Ο	1100	1,2	368
Ι	1100	1,2	368
ΙΑ	1200	0,8	335
ΑΒ	1200	0,8	335
ΛΓ	1000	1,2	321
ΙΔ	1050	0,6	219

6 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Θα αναπτυχθούν στο σημείο αυτό με λεπτομέρεια η μέθοδοι που ακολουθήθηκαν προκειμένου στην συλλογή και την παρουσίαση των παραπάνω στοιχείων.

6.1 Στατιστικά Στοιχεία

Τα στατιστικά στοιχεία αντλήθηκαν κατά κύριο λόγο από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Πιο συγκεκριμένα κατόπιν επικοινωνίας και συνάντησης στα γραφεία της εταιρείας αποκτήθηκε το εξής αρχείο σε μορφή Excel το οποίο περιείχε στοιχεία από την απογραφή του 2001 που αφορούσαν σε ασχολία και επίπεδο εκπαίδευσης αλλοδαπών και ημεδαπών κατοίκων. Από την επεξεργασία του συγκεκριμένου φύλλου προέκυψαν τα διαγράμματα 4.3,4.4,4.5,4.8,4.9,4.20,4.16 και 4.17.

Ένας άλλος δρόμος που ακολουθήθηκε για τη συλλογή και την επεξεργασία στατιστικών στοιχείων είναι η εξόρυξη στοιχείων από την βάση δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ. Ο τρόπος είναι ο εξής: Από την ιστοσελίδα στο τομέα της βάσης δεδομένων (στο παράθυρο που ακολουθεί)

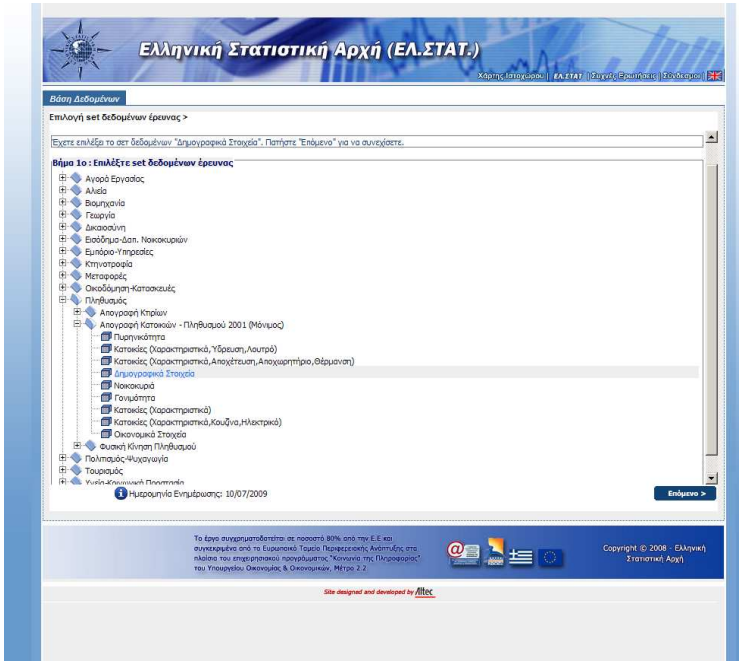

επιλέγουμε από τα στατιστικά αυτά που έχουν στοιχεία σε επίπεδο δήμου

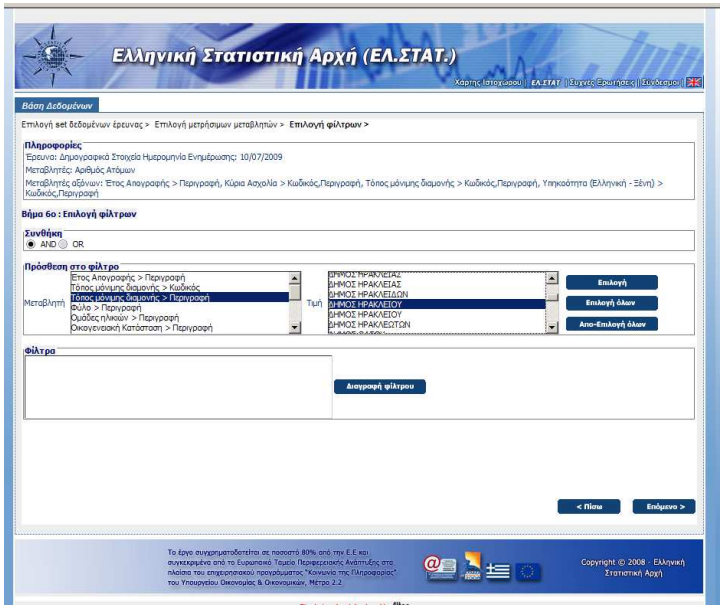

Εισάγουμε ως φίλτρο τον Δήμο Ηρακλείου Αττικής και προκύπτει το πρωτόγεννες αρχείο στην μορφή που ο χρήστης επιλέγει.

Στην περίπτωση μας επιλέχθηκε η μορφή Excel, λόγω των αυξημένων δυνατοτήτων απεικόνισης του αποτελέσματος. Με αυτό τον τρόπο αντλήθηκαν τα στοιχεία με τα οποία κατασκευάστηκαν τα διαγράμματα4.6,4.7,4.18, 4.19, 4.21, 4.22, 4.23.Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε για την Αττική και για το σύνολο της χώρας και προέκυψαν τα συγκριτικά διαγράμματα 4.13, 4.14 και 4.20.

Τα λοιπά διαγράμματα και στατιστικά στοιχεία αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα Opendata -εικόνα της οποίας ακολουθεί- με έρευνα και επεξεργασία των δεδομένων.

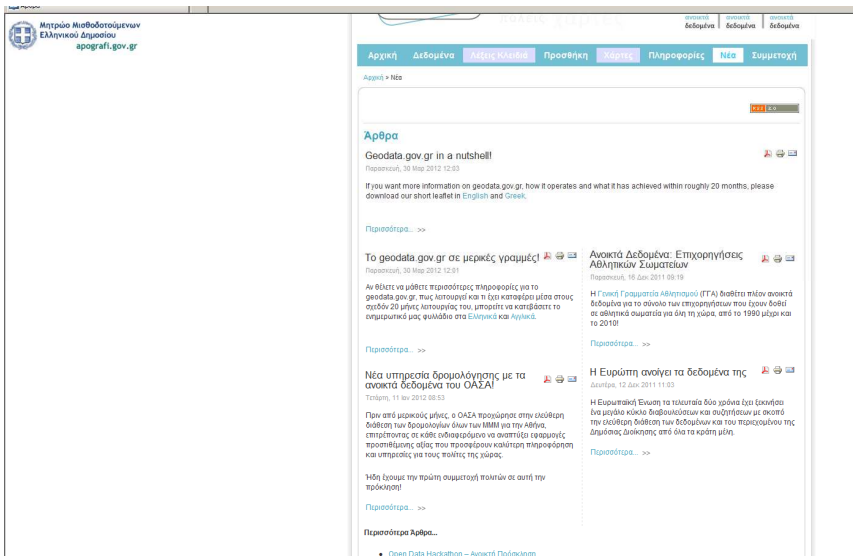

6.2 *Δημιουργία Γεωβάσης*

Η δημιουργία της γεωβάσης έγινε με την εξής διαδικασία:

1.Από το ρυμοτομικό του Δήμου Ηρακλείου το οποίο αποκτήσαμε από την πολεοδομία βορείου τομέα – έγινε η ψηφιοποίηση των οικοδομικών τετραγώνων σε περιβάλλον AutoCAD και γεωαναφορά με τριγωνομετρικά σημεία της ΓΥΣ που υπάρχουν στο δήμο.

2. Τα όρια του Δήμου αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα geodata στον τομέα των όριων Καλλικρατικών δήμων, όπως στην σχετική εικόνα.

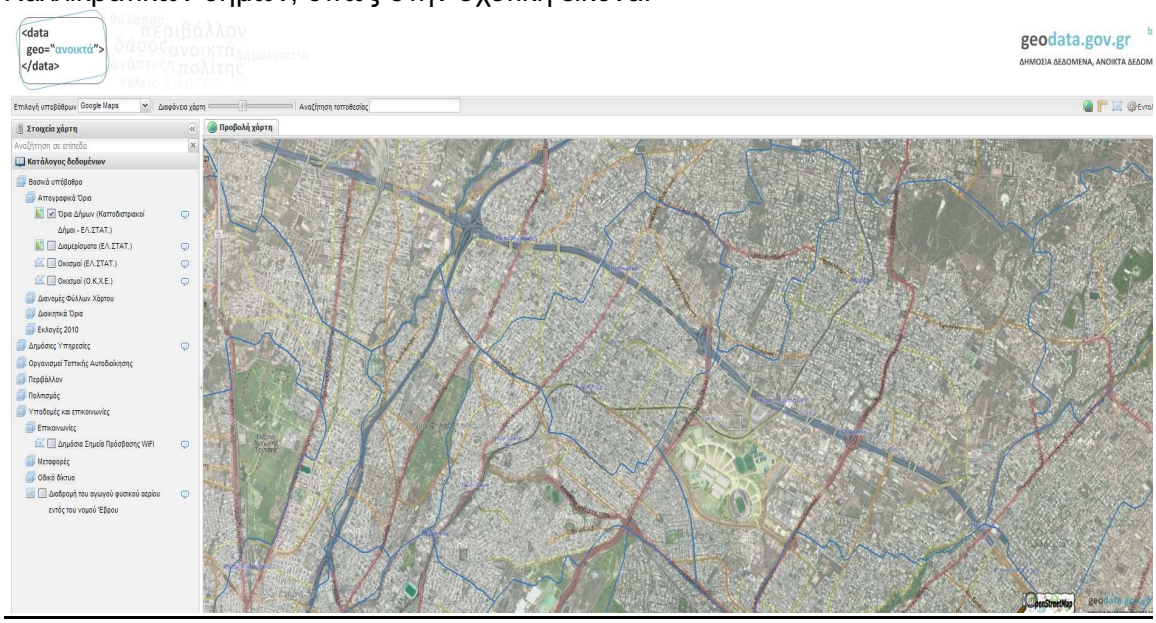

3. Οι δρόμοι αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα openstreetmap, όπως φαίνεται στην εικόνα που ακολουθεί:

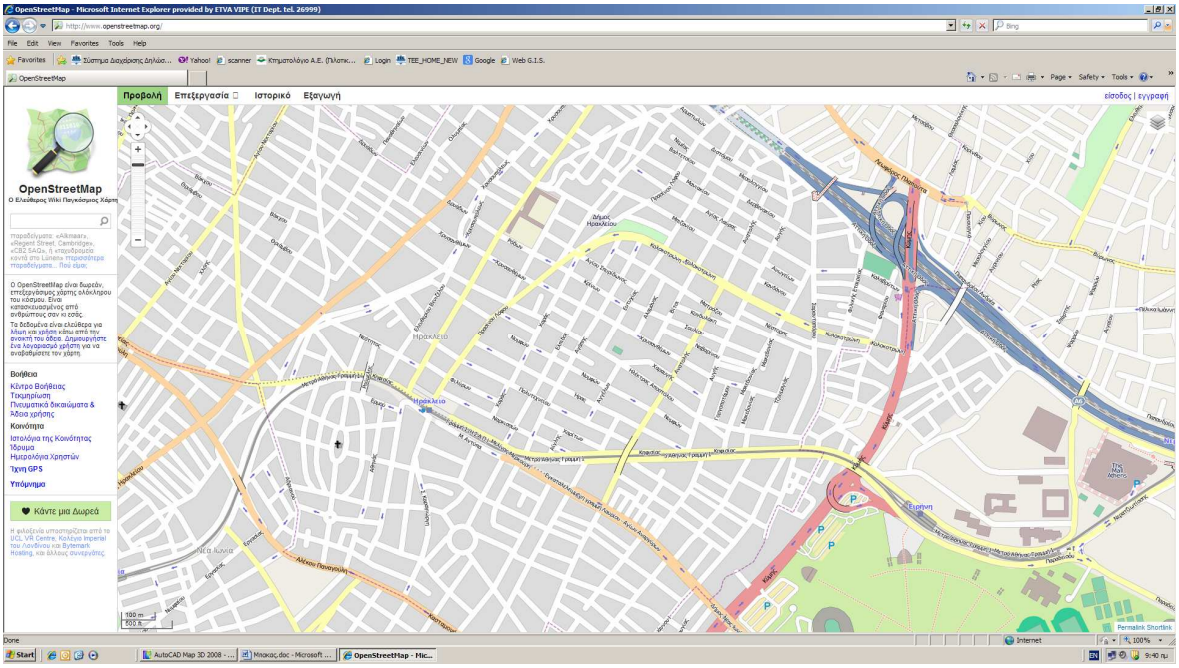

4. Τα δημόσια κτίρια, οι πλατείες, τα σχολεία, οι εκκλησίες, τα κτίρια κοινωνικής πρόνοιας εισήχθησαν στη βάση από την ιστοσελίδα του δήμου Ηρακλείου Αττικής με την διαδικασία της ψηφιοποίησης. Η εικόνα που ακολουθεί δείχνει χαρακτηριστική εικόνα του δήμου για τις πλατείες και τις παιδικές χαρές.

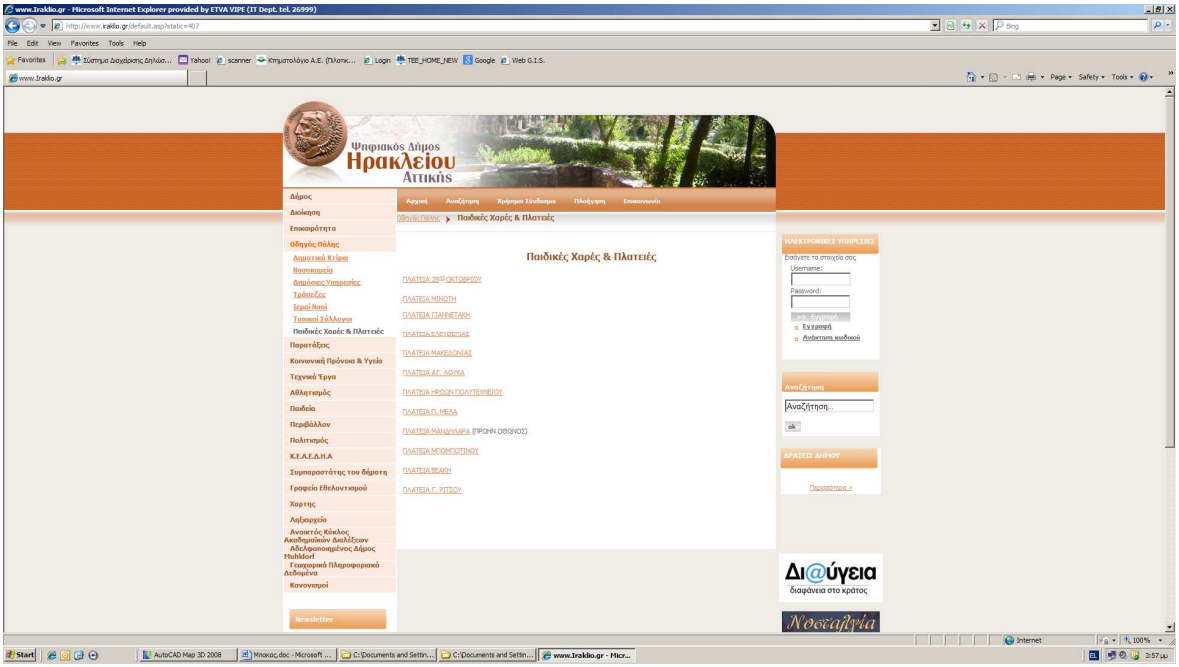

5. Η φωτογραφία έχει παραχθεί με κατάλληλο χειρισμό από το googlearth και έχει γωναφερθεί στο Arc Map

6. Οι γραμμές των συγκοινωνιών βρέθηκαν στην ιστοσελίδα του ΟΑΣΑ ψηφιοποιήθηκαν σε περιβάλλον AutoCAD και εισήχθησαν στη γεωβάση.

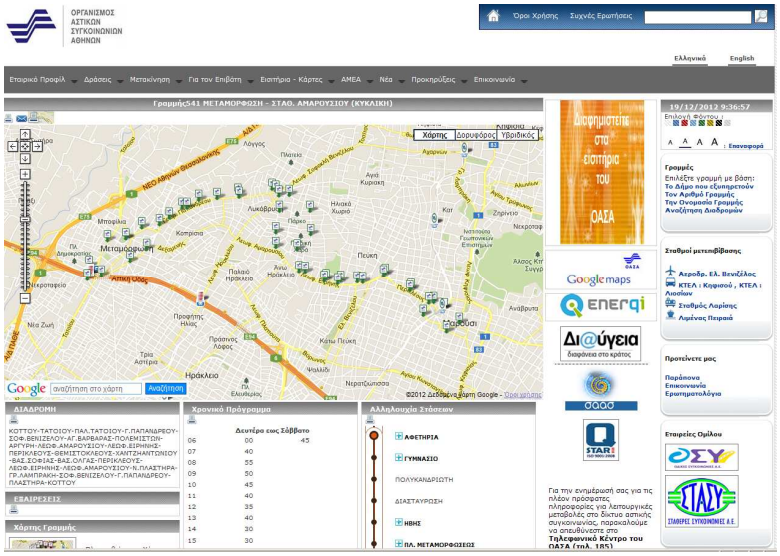

7. Οι αντικειμενικές αξίες μας δόθηκαν από το Δήμο σε αναλογικό χάρτη ο οποίος ψηφιοποιήθηκε και γεωαναφέρθηκε.

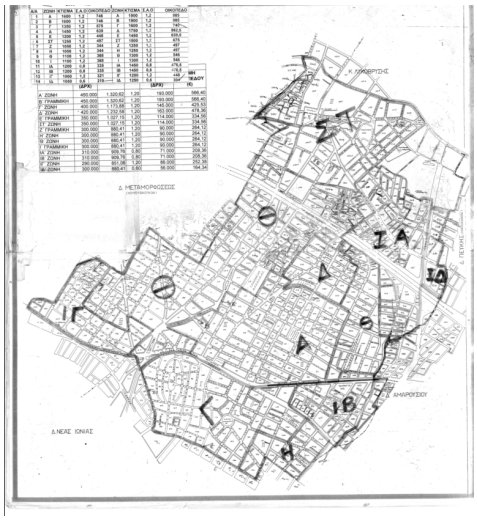

8. Αφού περάσαν όλα τα στοιχεία στην γεωβάση με την διαδικασία δημιουργίας εξωφύλλου δημιουργήθηκαν όλοι οι χάρτες που υπάρχουν στη παρούσα εργασία.

7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Τα εισοδήματα των κατοίκων είναι μεσαία, ίσως λίγο ψηλότερα από το μέσο όρο με αυξητικές τάσεις.
- Το επίπεδο μόρφωσης είναι άνω του μέσου όρου με έντονες αυξητικές τάσεις.
- Οι κατοικίες είναι κυρίως ιδιόκτητες.
- Οι οικογένειες αποτελούνται κατά κύριο λόγο από τρία έως τέσσερα άτομα.
- Η εργασία των κατοίκων αφορά κυρίως την παροχή υπηρεσιών και δευτερεύοντος τεχνικά επαγγέλματα και εμπόριο.
- Η ανεργία είναι ίσως λίγο χαμηλότερη από τον μέσο όρο στην Αττική, αλλά είναι δεδομένη λόγω της απουσίας πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγής.
- Οι οικονομικά ανενεργοί κάτοικοι είναι λιγότεροι του μέσου όρου της Αττικής.
- Η γυναικεία εργασία είναι σαφώς μεγαλύτερη του μέσου όρου της Αττικής πολύ περισσότερο της επικράτειας.
- Η ηλικιακή πυραμίδα είναι σχετικά υγιής.
- Οι ηλικίες των θανόντων δείχνουν έλλειψη επιβαρυντικών περιβαλλοντικών παραγόντων και υψηλό επίπεδο ζωής.
- Οι αυτοκτονίες και οι ανθρωποκτονίες είναι θλιβερές αποδείξεις μιας ανεπτυγμένης κοινωνίας.
- Η κοινότητα αναπτύχθηκε ραγδαία τα τελευταία 30 χρόνια με αλματώδης αυξήσεις του πληθυσμού. Τελευταία βέβαια είναι πακτωμένος διότι τα εναπομείναντα οικόπεδα είναι δυσεύρετα και η οικιστική ανάπτυξη έχει σημειώσει τεράστια ύφεση.
- Η κοινωνία των δημοτών του Ηρακλείου Αττικής δέθηκε κατά κύριο λόγο από το άρμα της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ.
- Η αριστερά είναι στα επίπεδα της Β' Αθηνών, σαφώς ψηλότερα από την επικράτεια.
- Η παραδοσιακή κεντροδεξιά εμφανίζεται αποδυναμωμένη.
- Υπάρχουν θύλακες ακροδεξιάς οι οποίοι αναπτύσσονται. Δεν είναι τυχαίο ίσως, ότι τα κεντρικά γραφεία Βορείων Προαστίων της Χρυσής Αυγής βρίσκονται στο δήμο.
- Η μέση πληθυσμιακή πυκνότητα χαρακτηρίζεται μέτρια προς χαμηλή
- Η ρυμοτομία είναι αξιόλογη παρά τις σημαντικές υψομετρικές διαφορές
- Ο αριθμός των αλλοδαπών δεν είναι απαγορευτικά μεγάλος και είναι εν μέρει εναρμονισμένοι στην τοπική κοινωνία. Το δε μορφωτικό τους επίπεδο είναι μάλλον υψηλό σε σχέση με αλλοδαπούς άλλων συνοικιών.
- Τα επίπεδα τιμών στα ακίνητα παραμένουν υψηλά, γεγονός που ερμήνευε στο ότι η κρίση έχει επηρεάσει αναλογικά λιγότερο την αγορά ακινήτων από άλλες συνοικίες της Αθήνας
- Οι παροχές του δήμου στους δημότες είναι αρκετές πλην άνισα μοιρασμένες στις συνοικίες του. \

Βιβλιογραφία

Αθανάσιος Αραβαντινός – Πολεοδομικός Σχεδιασμός – Συμμετρία 2007

Γκιάλης Στέλιος, Μωραΐτου Παρασκευή - Σχεδιασμός, Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών και Περιφερειακή Ανάπτυξη: μια δύσκολη και αμφίσημη σχέση με βάση εμπειρίες από την ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση

Διαμαντάκης, Μ. Πραστάκος, Π. (1999), Ανάπτυξη Γ.Σ.Π. για την Πόλη του Ηρακλείου και Εφαρμογή Διαχείρισης Συλλογής Απορριμμάτων, Πρακτικά 1ου Πανελλήνιου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, Αθήνα, 9-10 Δεκεμβρίου 1999.

Ζεντέλης Παναγιώτης – Real Estate – Παπασωτηρίου 2001

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2007), Μελέτη: «Διοικητικός Εκσυγχρονισμός προς το Δήμο του 21ου αιώνα», Αθήνα

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2006), Πολεοδομικός Σχεδιασμός: Προβλήματα Εφαρμογής και Προτάσεις Μεταρρύθμισης, Δεκέμβριος 2006.

Καμπέρη Τριάδα – Βιώσιμη Ανάπτυξη στο Δήμο Ηρακλείου Αττικής – Διπλωματική Εργασία – Χαροκοπειό Πανεπιστήμιο – Μεταπτυχιακό τμήμα σπουδών βιώσιμης Ανάπτυξης.

Κουτσόπουλος, Κ. (2001), Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών και Ανάλυση Χώρου. Παπασωτηρίου, Αθήνα.

Κουτσόπουλος, Κ. Ανδρουλακάκης, Ν. (2005), Εφαρμογές του λογισμικού ArcGIS 9xΜε Απλά Λόγια, Αθήνα: Παπασωτηρίου.

Λιβιεράτος Ε., (1987). Γενική χαρτογραφία και εισαγωγή στη θεματική χαρτογραφία. Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη.

Μακρυγιάννης Γιώργος – Χωροθετική Ανάλυση προτύπων εξυπηρέτησης σε μητροπολιτικές περιοχές με χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων – Εφαρμογή στο δήμο Ιωαννιτών – Διπλωματική Εργασία – ΤΑΤΜ - τμήμα Γεωπληροφορικής ΕΜΠ –

Μάνεσης Αριστείδης – Ψηφιακή Σύγκλιση των ΟΤΑ και η συμβολή στην Περιφερειακή /τοπική ανάπτυξη

Μπάκας Παναγιώτης - Διερεύνηση τεχνικών και νομικών θεμάτων για την σύνταξη Πράξης Εφαρμογής — Διπλωματική εργασία – ΤΑΤΜ - ΕΜΠ - 2006

Στεφανάκης, Ε. (2003), Βάσεις Γεωγραφικών Δεδομένων και Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών, Αθήνα: Παπασωτηρίου

Υφαντής, Ι. Σαββαϊδης, Π. (2004), Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών: Ολοκληρωμένη Διαχείριση Εφαρμογών, Α.Π.Θ. working papers 2004.

Φάκα Αντιγόνη - Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση: Η Κοινότητα Πικερμίου – Διπλωματική Εργασία – ΕΜΠ – ΤΑΤΜ

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία:

Okabe, A. (2005), GIS-based studies in the Humanities and Social sciences. Taylor & Francis, UK.

Pickles, J. (1995), Ground Truth: the social implications of GIS. Guilford Press, London.

Trevor H. (2002), Community participation and GIS. Taylor & Francis, UK.

Armstrong M. P. (1994). Requirements for the development of GIS-based group decision support systems, Journal of the American Society for Information Science, 45(9); 669-677

Pappas, V, (1994). "Developing Urban Information Systems in Greece. A Comparative Approach and Methodological Issues", Proceedings of 5th European congress EGIS/MARI.

Ιστοσελίδες:

http://training.esri.com/gateway/index.cfm

http://www.iraklio.gr/

http://www.wikipedia.org/

http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-database

http://www.oasa.gr/

http://www.opengov.gr

http://geodata.gov.gr

http://gis.ktimanet.gr/wms/ktbasemap/default.aspx

www.//googlearth.com

http://www.openstreetmap.org/